

**LANDSTINGETS
OMBUDSMANDS
BERETNING
FOR 1996**

Indholdsfortegnelse

	Side
Forord	5
1. Embedets almindelige forhold	6
1. Valg af ny Ombudsmand	6
2. Personale	6
3. Embedets etablering	7
4. Rejser og besøg	8
5. Ombudsmandens kompetence	10
6. Budget, regnskab og revision	11
2. Statistiske oversigter	12
Antal sager, Ikke realitetsbehandlede sager, Realitetsbehandlede sager, Sagsfordeling iøvrigt, Sagsbehandlingstid, Fordelingen af sager i grafisk form	
3. Generelle udtalelser vedrørende forvaltningsretlige spørgsmål.	20
4. Egen drift sager og projekter	25
1. Landsstyrets manglende kundgørelse af en bekendtgørelse om udbud af regionale landingsbaner	25
2. De grønlandske myndigheders behandling af ønsker om at kunne vende hjem til Grønland fra doms- og tvangsanbragte patienter ved Vordingborg Amtshospital	26
3. Regelsættet vedrørende tildeling af rensdyrlicenser til fritidsjægere	26
4. Modregning i overskydende skat	27
5. Sager af almindelig interesse opdelt på retsomåde	28
<i>04 - Forvaltningsret</i>	
1. Vejledningspligt i sager, hvor en afgørelse meddeles mundtligt .	28

	Side
2. Skatterådets sagsbehandlingstid. Tillige spørgsmål om sagsoplysning, partshøring og begrundelse	29
3. Manglende oversendelse af fejladdresseret ansøgning fra en forvaltningsgren til en anden inden for samme myndighed	35
4. Begrundelsespligtens omfang i tilfælde, hvor en beslutning om at påligne renter og gebyrer meddeles i en standardiseret månedsopgørelse fra myndigheden	37
5. Krav om notatpligt og pligt til at informere sagens parter. Endvidere spørgsmål om ansvaret for myndighedsbehandlingen i sag om udbud af entrepriser i forbindelse med landingsbaneprojekt.....	41
 <i>32 - Arbejdsmarked</i>	
1. Uansøgt afsked af tjenestemand for overtrædelse af et administrativt forbud mod indtagelse af alkohol på arbejdspladsen	57
2. Spørgsmål om en klager var fratrukket efter aftale eller afskeditgetuansøgt. Tillige spørgsmål om arbejdsgivers henvendelse til klager uden for arbejdstiden	62
3. Afgørelse truffet efter forkert regelsæt af ansøgning om at medbringe sportskajakker som feriegoods for arbejdsgivers regning i forbindelse med feriefrirejse.....	68
4. Spørgsmål om nyansatte folkeskolelæreres pligt til at afholde ferie uden optjent ret til ferieafholdelse med løn	75
 <i>36 - Fiskeri, fangst og landbrug</i>	
1. Spørgsmål om administrationen af jagtrestriktioner på rensdyr	83
 <i>56 - Statistik og register</i>	
1. Udlevering af oplysninger fra en nettostyret hjemmestyrevirksomhed til et kreditoplysningsbureau og oplysning til borgerne om mulig registrering som "dårlig betaler" i forbindelse med virksomhedens rykkerskrivelser	89
 6. Opfølgning på tidligere års beretninger	103
 7. Stikordsregister	111

Til Landstinget

I henhold til landstingslov nr. 7 af 13. juni 1994 om Landstingets Ombudsmand § 10, stk. 2, afgiver Ombudsmanden en årlig beretning til Landstinget om sin virksomhed. Beretningen trykkes og offentliggøres og skal efter § 9 i Almindelige Bestemmelser for Ombudsmandens Virksomhed, som er fastsat af Landstinget den 14. juni 1995, afgives på Landstingets 2. ordinære samling. Beretningen skal omfatte Ombudsmandens virksomhed i det forudgående kalenderår.

I medfør af landstingsloven om Landstingets Ombudsmand § 10, stk. 3, skal sager der fremdrages i den årlige beretning ledsages af myndighedernes forklaringer om de forhold, der kritiseres. Med dette udgangspunkt indeholder beretningen for Ombudsmandsembedets andet beretningsår følgende:

1. Embedets almindelige forhold:
 - Valg af ny Ombudsmand
 - Personale
 - Embedets etablering
 - Rejser og besøg samt internationalt samarbejde
 - Ombudsmandens kompetence
 - Budget, regnskab og revision
2. Statistiske oversigter
3. Generelle udtalelser vedrørende forvaltningsretlige spørgsmål
4. Egen drift sager og projekter
5. Sager af almindelig interesse opdelt på retsområde
6. Opfølgning på tidligere års beretninger
7. Stikordsregister.

For så vidt angår de sager, som er omtalt i beretningen bemærkes, at de alle er afsluttet før, jeg tiltrådte som Landstingets Ombudsmand, 1. februar 1997.

Nuuk, august 1997

Vera Leth

1. Embedets almindelige forhold

1. Valg af ny Ombudsmand

Ombudsmand Emil Abelsen meddelte den 9. august 1996 Landstingets Formandskab, at han var nødsaget til at sygemelde sig, og at han ikke forventede at være i stand til at genoptage arbejdet på et senere tidspunkt.

I konsekvens heraf anmodede Formandskabet på Landstingets vegne retschef Michael Mikkelsen om at varetage Ombudsmandens opgaver under Emil Abelsens fravær.

Den 23. oktober 1996 anmodede Emil Abelsen Landstinget om at fratræde Ombudsmandshvervet med udgangen af januar 1997, hvilket Landstinget tiltrådte den 31. oktober 1996.

Samtidig hermed valgtes jeg som ny Ombudsmand fra 1. februar 1997.

Jeg skal på dette sted benytte lejligheden til at udtrykke min varmeste tak til Emil Abelsen og min anerkendelse for den indsats han har ydet ved Embedets etablering således, at jeg har kunnet overtage et respekteret og vel-fungerende Embede og på denne baggrund fortsætte Embedets udvikling og opbygning.

2. Personale

I tilslutning til landstingstillægsbevillingslov 1 for 1996 godkendte Landstinget, at den juridiske medarbejderstab kunne udvides med en fuldmægtig til i alt 3 fuldmægtige.

Dette skal, som det også vil fremgå af beretningens statistiske afsnit, ses i lyset af den betydelige stigning i antallet af indkomne klager som Embedet har haft i 1996, hvilket ikke mindst må tilskrives den informationskampagne, som er omtalt i beretningen for 1995.

Herefter ansattes pr. 15. oktober 1996 Malene Kleist som juridisk sagsbehandler ved Embedet.

Malene Kleist, som har en grønlandsk baggrund, er cand. jur. fra Århus Universitet fra 1996.

Som følge af sagsmængden ved Embedet var det imidlertid nødvendigt i løbet af 1996 at få tilført yderligere ressourcer. Efter drøftelser med Landstingets Bureau aftaltes det med Folketingets Ombudsmand, at Embedet midlertidigt kunne "låne" en juridisk medarbejder fra Folketingets Ombudsmand.

Pia Kirstine Thomsen fra Folketingets Ombudsmand blev derpå ansat som konsulent her ved Embedet for perioden 16. september til 13. december 1996.

Endelig har sagsmængden ved Embedet betydet et stadigt voksende pres på Embedets tolk med den konsekvens, at det har været nødvendigt at sende en række konkrete oversættelsesopgaver til tolkning uden for huset.

Endvidere besluttedes det, ligeledes efter forudgående drøftelse med Landstingets Bureau at ansætte en tolkepraktikant ved Embedet i perioden august til december 1996.

Som praktikant blev ansat Otto Tittussen fra oversætteruddannelsen ved Niuernermik Ilinniarfik.

3. Embedets etablering

Da etableringen af Embedet, herunder indkøring af en række faste rutiner på nogle områder er fortsat i 1996, har jeg fundet det relevant også i beretningen for 1996 at medtage et afsnit om status på dette punkt.

Embedets fysiske rammer

Som følge af den ovenfor beskrevne personaleudvidelse, drøftede Embedet med Landstingets Bureau forskellige alternative muligheder for en tilpasning af lokalesituationen til en, også på længere sigt, udvidet personalestab.

Man enedes om, at en udvidelse af de eksisterende lokalefaciliteter, alternativt en udflytning til større lokaler, burde afvente en nærmere afklaring af Embedets ressourcebehov på længere sigt. Derimod besluttedes det efter de anførte overvejelser at igangsætte en ombygning af de eksisterende lokaler med henblik på at kunne indrette yderligere to kontorer. Denne ombygning blev forestået af INI A/S, og var færdig i oktober måned 1996.

Embedets edb-mæssige udvikling

Som det også var forudsat i Embedets beretning for 1995, har man i løbet af 1996 i samarbejde med et privat edb-firma fået udviklet et sagsstyrings-system, som er en betydelig aflastning for Embedets personale.

I systemet registreres ind- og udgående post på klagesager, ligesom systemet påfører udgående post brevnumre, og indeholder en funktion til fremerindring af sagerne. Herudover er tilknyttet et lignende modul for administrative sager og et modul for fejlrapporteringer samt et modul for statistisk bearbejdning af Embedets sager.

For at tilgodese edb-sikkerheden tages der løbende back-up af Embedets edb-system.

Embedet har endelig tilkoblet sig Internettet og derigennem Folketingets Retsinformation, som er en regel-database med alle nyere love og lovforslag med bemærkninger samt en lang række bekendtgørelser fra den danske centraladministration.

Lovudvalget

Som omtalt i beretningen for 1995, besluttede Landstinget i 1996, at Landstingets Lovudvalg skulle være ressortudvalg for Ombudsmandens virksomhed.

De nærmere procedurer for Ombudsmandens underretning af Lovudvalget, jf. ombudsmandslovens regler herom, var imidlertid endnu ikke endeligt udarbejdet ved udgangen af 1996.

Jeg ser imidlertid frem til, at faste rutiner for mit samarbejde med Lovudvalget kan foreligge i løbet 1997.

Generelle løn- og ansættelsesvilkår for Embedets personale

I løbet af 1996 har Embedet ført en række drøftelser med såvel Landstingets Bureau som Personaledirektoratet om formalisering af en ordning for ansættelse af Ombudsmandens medarbejdere i henhold til overenskomst og for gennemførelse af egentlige tjenestemandsansættelser.

Problemet blev senest drøftet i forbindelse med Landstingets Efterårs-samling 1996, og Landstingets Formandskab vil herefter på forårssamlingen 1997 søge tilvejebragt de nødvendige ændringer i Landstingets Forretningsorden for, at Landstinget, også på Ombudsmandsembedets vegne, kan indgå egne aftaler og overenskomster på tjenstemands- og overenskomstområdet.

Indtil Landstinget har indgået de nødvendige aftaler og overenskomster, vil mit personale fortsat være ansat alene med hjemmel i ombudsmandslovens § 15, men på ansættelsesvilkår svarende til de som gælder for Landstyrets ansættelsesområde.

4. Rejser og besøg

I perioden 31. januar til 7. februar 1996 foretog Ombudsmanden med to medarbejdere en tjenesterejse til København, hvorunder der blev afholdt møder med Den Grønlandske Retsvæsenkommission, Hjemmestyrets Danmarkskontor, Folketingets Ombudsmand og Folketingets Administration.

Under besøget hos Retsvæsenkommissionen drøftedes emner i Kommissionens arbejde af særlig interesse for Ombudsmandsembedet, navnlig behandlingen af incassosager og Kommissionens arbejde med spørgsmålet om doms- og tvangsanbragte psykiatriske patienter i Danmark.

På Danmarkskontoret drøftedes dettes rolle i forhold til hjemtagelsen af psykiatriske patienter fra Danmark, fortrinsvis fra Amtshospitalet i Vordingborg, ligesom der blev drøftet anvendelsen af grønlandsk forvaltningslovgivning på Danmarkskontoret.

Med Folketingets Ombudsmand og dennes medarbejdere drøftedes navnlig følgende emner: Procedurer i forbindelse med aflæggelse af institutionsbesøg, daglige rutiner ved personlige henvendelser til Embedet, principper for aflønning af personale, rekruttering af nye medarbejdere, internet og indkøb af litteratur, herunder litteratur på edb, konkrete spørgsmål i relation til udarbejdelse af årsberetning, ombudsmandslovens § 11 om indberetning af fejl og mangler i gældende regler, håndtering og prioritering af hastesager, nordisk tjenestemandsudveksling, internationale aktiviteter, li-

gesom spørgsmålet om en mulig grønlandsk ombudsmandsundersøgelse vedrørende doms- og tvangsbragte psykiatriske patienter ved Amtshospitalet i Vordingborg blev drøftet.

Med Folketingets administration drøftedes navnlig en række aspekter i forbindelse med Folketingets og Landstingets lønfastsættelse og status i Folketingets arbejde med indgåelse af aftaler og overenskomster med personalets faglige organisationer. Endvidere drøftedes sekretariatsbetjeningen af udvalg og udpegning af medlemmer til kommissioner m.v. samt orientering af Ombudsmanden om udvalgsbehandling af sager. Endelig afholdtes et orienteringsmøde med Folketingets redaktionschef om Folketingets Retsinformation.

Ombudsmanden og to af Embedets medarbejdere deltog fra den 3. til den 13. maj 1996 i Det europæiske Ombudsmandsmøde i Limassol på Cypern og Europarådets og Den Europæiske Menneskerettighedskommissions møde med de europæiske ombudsmænd i forbindelse med ombudsmandsmødet.

Muligheden for at knytte kontakter og udveksle erfaringer med andre landes ombudsmænd har været til stor nytte og inspiration for Embedet.

På de afholdte møder blev navnlig drøftet ombudsmændenes muligheder for at anvende folkeretlige menneskerettighedsnormer i det daglige arbejde og ombudsmændenes status i forhold til det kontrolsystem, som er forudsat i Den europæiske Menneskerettighedskonvention.

Erfaringerne fra mødet har indtil videre konkret udmøntet sig i, at mit Embede har påbegyndt en nærmere undersøgelse af Den europæiske Menneskerettighedskonvention med tillægsprotokollers status i forhold til Grønland, ligesom det i de konkrete sager, som giver anledning hertil, vil blive overvejet, om forholdet til menneskerettighederne skal undersøges nærmere.

Fra den 16. til den 21. august 1996 var fuldmægtig Inge Dam i Danmark for at gennemføre ansættelsessamtaler til den fuldmægtigstilling, som Landstinget havde godkendt oprettet på forårssamlingen.

Fuldmægtig Inge Dam repræsenterede endvidere Embedet under IOI's 6. Verdenskongres i Buenes Aires, Argentina, fra den 20. til den 24. oktober 1996.

Temaet for denne verdenskongres var Ombudsmandens rolle i styrkelse af menneskerettighederne i det 21. århundrede.

I lighed med mødet på Cypern, er det Embedets opfattelse, at deltagelsen i kongressen i Argentina har været nyttig for dialogen med andre landes Ombudsmænd, ligesom kongressen har givet et informativt indblik i ombudsmandsarbejdet i en række lande, hvis forfatningsstruktur er meget forskellig fra de parlamentariske demokratier i Europa og Grønland.

Endelig har Embedet fra den 2. til den 5. december 1996 haft besøg af Folketingets Ombudsmands sekretariatschef Lennart Frandsen, som var i

Nuuk i undervisningsøjemed. Under Lennart Frandsens besøg drøftedes en række praktiske spørgsmål vedrørende ombudsmandsarbejdet.

Embedet havde planlagt at påbegynde orienteringsrejser til kommunerne i 1996. Imidlertid blev disse udskudt til 1997 som følge af Ombudsmandens sygefravær. Det er mit håb, at en del af disse rejser vil blive gennemført i løbet af 1997 og 1998.

5. Ombudsmandens kompetence

Jeg har noteret mig, at Landsstyret har besluttet at inddrage Boligselskabet INI A/S under landstingslovene om sagsbehandling i den offentlige forvaltning og om offentlighed i forvaltningen og dermed også under min kompetence, jf. ombudsmandslovens § 4, stk. 2, med virkning fra 1. januar 1997.

Jeg har endvidere noteret mig, at Landstinget, som følge af Embedets bemærkninger herom i beretningen for 1995, har ønsket, at der på administrativt plan skal ske en gennemgang af forvaltningsorganer med parlamentarisk repræsentation, eksempelvis Erhvervsstøtteudvalget.

I en konkret klagesag har jeg også taget stilling til spørgsmålet om rækkevidden af min kompetence:

Jeg har således anset mig for kompetent i forhold til Forbrugerrådet, idet jeg har udtalt:

“Forbrugerklageudvalget består i medfør af landstingslov nr. 10 af 13. november 1986, § 27, stk. 1, af 9 medlemmer, som udpeges således:

“§ 27. ... 4 medlemmer udpeges af Forbrugerrådet blandt dets medlemmer eller disses suppleanter. Hver af følgende udpeger et medlem:

Foreningen af Næringsdrivende i Grønland, De Grønlandske Brugser, Kalaallit Niuerfiat og Grønlands Arbejdsgiverforening. Et medlem, som skal være jurist, udpeges af det ansvarlige landsstyreområde.

Stk. 2. Det af landsstyreområdet udpegede medlem skal være formand for Forbrugerklageudvalget, og varetager samtidig Forbrugerklageudvalgets sekretariatsfunktion.

Stk. 3. For hvert medlem udpeges en suppleant. Medlemmer og suppleanter udpeges for fire år.

Stk. 4. ...

...

Stk. 8. ...”.

Efter samme landstingslovs § 3, sammensættes Grønlands Forbrugerråd således:

§ 3. Grønlands Forbrugerråd består af syv medlemmer. Tre medlemmer udpeges af Landstinget. Et medlem udpeges af hver af følgende organisationer: De Grønlandske Kommuners Landsforening, KNAPK, SIK og Kvindeforeningerne i fællesskab.

Stk. 2. For hvert medlem udpeges en suppleant.

Stk. 3. Medlemmer og suppleanter udpeges for fire år.

Stk. 4. Rådet vælger selv blandt sine medlemmer en formand og en næstformand. Valget gælder for Rådets funktionsperiode”.

Uanset Forbrugerklageudvalgets atypiske sammensætning i forhold til traditionelle forvaltningsmyndigheder under Landsstyret og kommunerne, har jeg valgt at anse mig for kompetent overfor Forbrugerklageudvalgets sagsbehandling, idet Udvalget udfører en offentlig kontrolfunktion, som hviler på et offentligretligt grundlag, landstingslov nr. 10 af 13. november 1986 om forbrugerråd, markedsføring, mærkning, priser og Forbrugerklageudvalg”.

6. Budget, regnskab og revision

Regnskabet for 1995 udviste et samlet forbrug på 2.807.000 kr. i forhold til en bevilling på 2.681.000 kr.

Embedets oprindelige bevillingsramme for 1996 var på 2.700.000.

Til imødegåelse af Embedets forventede behov for ekstraudgifter til navnlig internationale mødeaktiviteter og udvidelse af normeringen til 3 fuldmægtige, godkendtes i løbet af 1996 i alt bevillingsudvidelser til 3.265.000 kr.

Udgifterne til antagelse af ekstern konsulentbistand, til ombygning af Embedets lokaler og til implementering af Embedets edb-system var det imidlertid ikke muligt at tage højde for i fuldt omfang inden vedtagelsen af tillægsbevillingslov 2 for 1996. En overskridelse af bevillingen for 1996 af hovedsagelig disse årsager er derfor beklageligvis en realitet.

I øvrigt har fastlæggelsen af bevillingsbehovet i 1996 og skønnet over behovet i 1997 været meget vanskeligt, da Embedet ikke har haft et helt driftsårs erfaringer at bygge på. Endvidere har en effektiv budgetkontrol været vanskeliggjort af, at bogføringsfunktionen ikke ligger hos Ombudsmandsembedet. Herudover har bevillingsforbruget i 1996 i betydelig grad båret præg af, at Embedet fortsat er under udbygning og etablering.

Forholdet vedrørende bogføringskompetencen har været genstand for drøftelser mellem mit Embede og Landstingets Bureau, og der er enighed om, at mulighederne for, at Embedet på sigt kan overtage bogføringsansvaret skal undersøges nærmere i 1997.

For 1997 er afsat en bevillingsramme på 3.091.000 kr.

Jeg vil i samarbejde med Landstingets Formandskab tage stilling til spørgsmålet om proceduren for revision af Embedets regnskab for 1996 og kommende år.

2. Statistiske oversigter

I beretningsåret 1996 (1. januar -31. december 1996) blev der oprettet 188 konkrete enkeltsager på baggrund af indkomne klager. Herudover blev der oprettet 4 konkrete sager af egen drift.

De indkomne klager fordelte sig ikke jævnt over året. I årets 3 første måneder, indkom således i alt 99 klager, mens antallet af indkomne klager i årets resterende måneder varierer fra 6 til 13 indkomne klager pr. måned.

I 1996 blev der foretaget 43 vejledninger. I alt 28 vejledninger blev foretaget i januar - marts måned.

Det relativt høje antal af indkomne klager og foretagne vejledninger i årets begyndelse, er en følgevirkning af den informations- og oplysningskampagne, som påbegyndtes i radio og TV i slutningen af 1995.

De sager, der blev afsluttet i 1996, er nedenfor opdelt i to hovedgrupper:

- Ikke realitetsbehandlede sager. Sager henføres til denne kategori, når jeg af nedenfor anførte grunde ikke har kunnet behandle dem. Tilfælde, hvor myndigheden, efter sagen er optaget til behandling af mig, genoptager sagen og derefter giver klager helt eller delvist medhold medregnes ligeledes under ikke realitetsbehandlede klager som sager, der er trukket tilbage af klager.
- Realitetsbehandlede sager. Sager henføres til denne kategori, når der i anledning af en klage er taget stilling til sagsbehandlingen eller til sagens afgørelse. Sager optaget af egen drift er ikke medtaget.

Nedenfor angives nogle tal, der belyser henholdsvis antallet af afviste og afsluttede sager. Enkelte steder henvises ligeledes til tallene fra 1995. Der kan forekomme tal for de sager der ingkom i 1995, som ikke svarer til de tal, der er angivet i 1995 beretningen. Dette kan skyldes, at nogle af sagerne fra 1995 er blevet genoptaget i 1996 eller, at nogle af 1995 sagerne har afventet yderligere oplysninger fra klager, uden at denne har svaret. I disse tilfælde afviser jeg sagen, som tilbagekaldt af klager. Afvisningsdatoen bliver her den dato jeg skrev til klager med anmodning om yderligere oplysninger.

Ikke realitetsbehandlede sager

I beretningsåret 1996 blev i alt 105 klager afvist. Af disse hidrører 86 fra klager indgået i 1996, (se figur 7) mens de resterende 19 hidrører fra klager indgået i 1995. Afvisningsgrundene fordeler sig med følgende antal (se figur 2):

Klagen var for sent indgivet.....	8
Klagen angik domme eller dommeres embedsførelse	5
Klagen angik rigsmyndigheder	6

Klagen angik private.....	6
Klagen kunne indbringes for højere administrativ myndighed.....	27
Klagen angik en hjemmestyrevirksomhed.....	8
Klagen blev tilbagekaldt.....	19
Forespørgsler.....	4
Andet.....	22
	<hr/>
	105

Realitetsbehandlede sager

I beretningsåret 1996 blev der afsluttet i alt 25 klager, efter at disse havde været undergivet realitetsbehandling. Af disse hidrører 14 fra klager indkommet i 1996, de resterende hidrører fra klager indkommet i 1995, (se figur 7 og 8).

Ved årets udgang henstod der 102 uafsluttede sager. Heraf var 12 klager indgået i 1995.

Af de 25 afsluttede realitetsbehandlede klager / sager, som blev afsluttet i 1996, udtalte jeg kritik i 8 sager, i 6 sager udtalte jeg kritik og henstilling, 2 sager gav anledning til henstilling, 4 afventer opfølgning på henstilling, mens jeg intet havde at bemærke i 5 af sagerne.

I 1996 er der i 43 tilfælde lavet et referatnotat på baggrund af den foretagne mundtlige vejledning af borgerne. Disse vejledninger har typisk kunnet inddeles i to grupper, nemlig henvendelser, hvor en egentlig klage til mig, ville have resulteret i en afvisning - disse vejledninger er ofte mundet ud i, at borgerne er henvist til at rette henvendelse til andre myndigheder - samt henvendelser, hvor sagen var af en sådan karakter, at borgeren kunne vejledes til at indsende en egentlig skriftlig klage til mig, (se figur 1).

Sagernes fordeling i øvrigt

Jeg har i 1996 afsluttet 23 sager efter realitetsbehandling. Jeg finder, at dette er for lidt som udgangspunkt for et dækkende billede af sagsfordelingen. Jeg har derfor valgt at basere beregningerne på samtlige indgåede klager i 1996, hvorunder også de afviste sager hører. Nedenstående oversigt med tilhørende figurer må ses i lyset heraf.

Indgåede klager fordelt på hvilken myndighed, der klages over fordeler sig med følgende antal (se figur 3):

Hjemmestyre myndighed.....	64
Kommune.....	97
Offentlig virksomhed (selskab, forening/ fond, andre).....	11
Private (selskab, forening/fond, andre).....	7
Rigsmyndighed.....	5
Domstole.....	1
Andre.....	3
	<hr/>
	188

Indgåede klager fordelt på hvilket retsområde, der klages over fordeler sig med følgende antal, (se figur 4):

Arbejdsmarked.....	43
Byggeri og bolig.....	8
Erhverv og forbruger.....	11
Fiskeri, fangst og landbrug.....	14
Formueret.....	12
Forvaltningsret.....	8
Kultur og kirke.....	2
Miljøsikring.....	6
Person-, familie- og arveret.....	4
Retspleje og kriminalret.....	9
Skatter og afgifter.....	13
Socialret.....	37
Statsret.....	1
Sundhed.....	9
Uddannelse og forskning.....	8
Udenrigsforhold.....	0
Veje, transport, kommunikation og brand.....	2
Andet.....	1
	<u>188</u>

Indgåede klager fordelt på klagetema (hvad, der klages over) fordeler sig med følgende antal (se figur 5, hvor de *-mærkede er samlet under betegnelsen sagsbehandling):

Afgørelser.....	108
Andre forvaltningsretlige emner.....	15
Sagsbehandlingstid.....	20
Faktisk forvaltningsvirksomhed.....	10
Tavshedspligt*.....	2
Begrundelse*.....	1
Aktindsigt*.....	1
Andet.....	31
	<u>188</u>

Klager afsluttet i 1996, fordelt på resultatet af min undersøgelse, (se figur 6):

Kritik.....	8
Henstilling.....	2
Kritik og Henstilling.....	6
Opfølgning på henstilling.....	4
Intet at bemærke.....	5
	<u>25</u>

Indgåede klager i 1996 fordelt på sagsstatus ved 1996s udgang, (se figur 7):

Afsluttet efter realitetsbehandling.....	12
Afvist	86
Uafsluttet	90
	<u>188</u>

Indgåede klager i 1995 fordelt på sagsstatus ved 1996s udgang, (se figur 8):

Afsluttet efter realitetsbehandling.....	21
Afvist	49
Uafsluttet	12
	<u>82</u>

Sagsbehandlingstid

Nedenfor anføres nogle tal, der belyser min sagsbehandlingstid. Ved læsning af tallene må man tage i betragtning, at der går tid med oversættelse af diverse breve, såvel af breve jeg modtager fra hjemmestyret samt kommunerne og klagere, som breve jeg sender ud til kommuner og klagere. Det må hertil tages i betragtning, at der går en del tid med postforsendelsen til og fra visse distrikter i Grønland. Her ud over går der en del tid med at få relevante oplysninger og sagsakter fremsendt til mig.

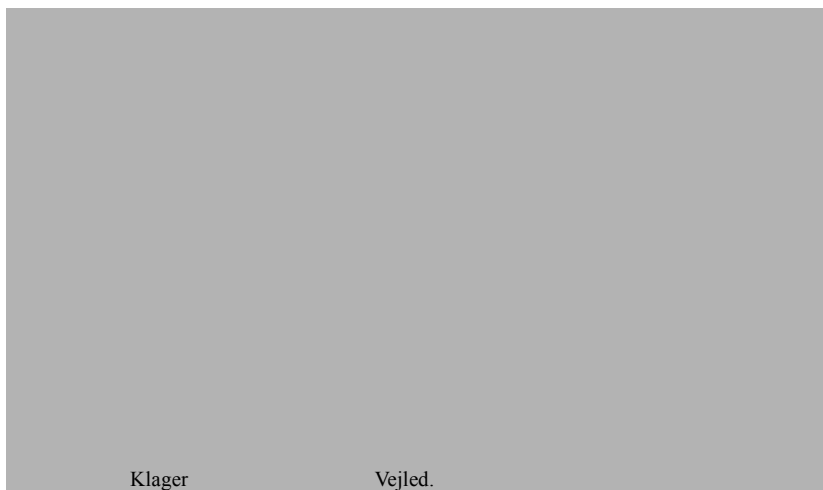
Af de i 1996 indkomne klager blev som nævnt 86 afvist. Dette svarer til en afvisningsprocent på 45,75. Af de i 1995 indkomne klager blev 49 afvist, hvilket svarer til en afvisningsprocent på 59,76. Af det samlede antal klager indkommet i 1995 og 1996 er i alt 135 afvist. Dette svarer til en samlet afvisningsprocent på 50.

Med hensyn til sagsbehandlingstiden for de afsluttede realitetsbehandlede sager i 1996, ligger den gennemsnitlige sagsbehandlingstid på 243 dage.

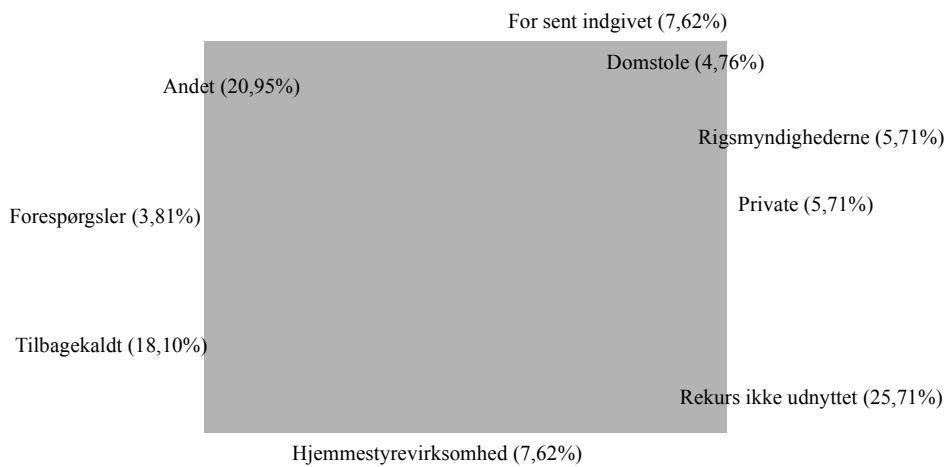
Sagsbehandlingstiden for de afviste sager i 1996 ligger gennemsnitligt på 124 dage. Det højeste antal sagsbehandlingdage for en afvisning ligger på 455 dage og det laveste på 2 dages sagsbehandlingstid.

Jeg må samlet konkludere, at sagsbehandlingstiden, i hvert fald for så vidt angår sagsbehandlingstiden for afviste klager, ligger alt for højt. Jeg håber dog at kunne rette op på dette forhold i det kommende år, idet kontoret nu har ansat en fuldmægtig yderligere, således at jeg nu har ansat 3 fuldmægtige samt en retschef til at forestå sagsbehandlingen.

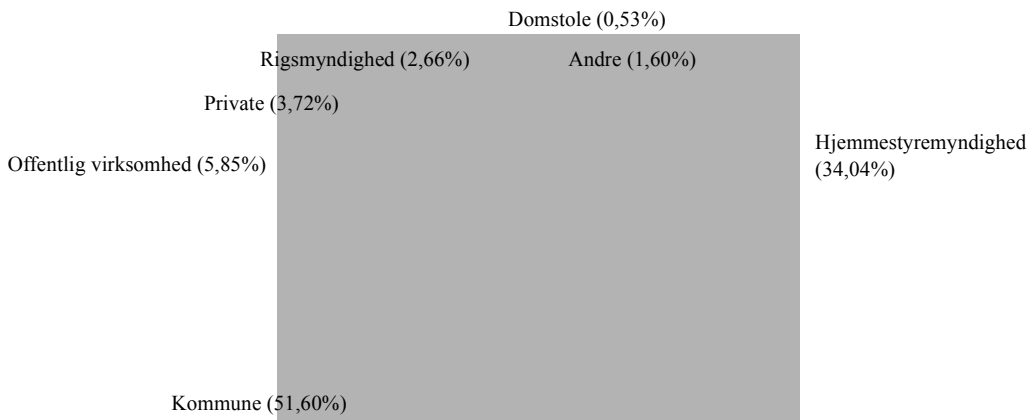
Figur 1
Indgående sager 1995

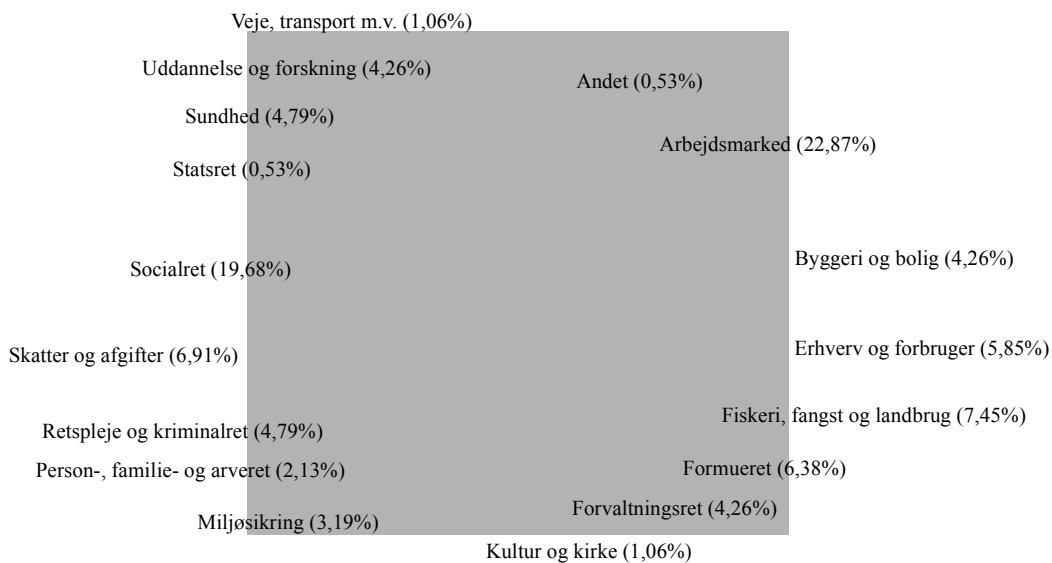
Figur 2
afviste klager 1996 – Afvisningsgrund

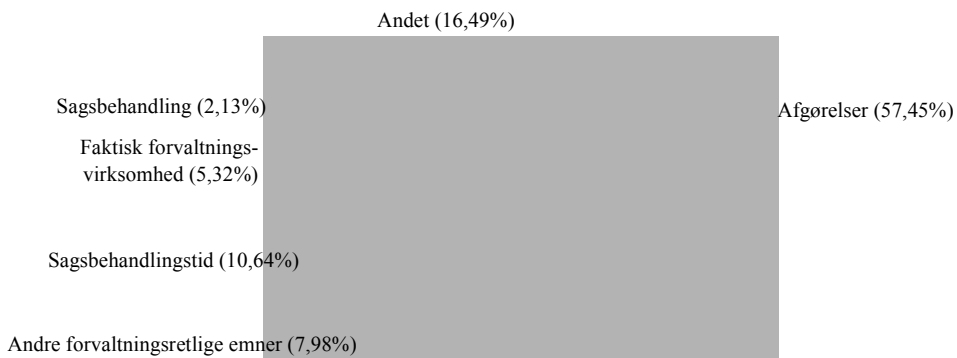
Figur 3
indgåede klager 1996 – Myndighed

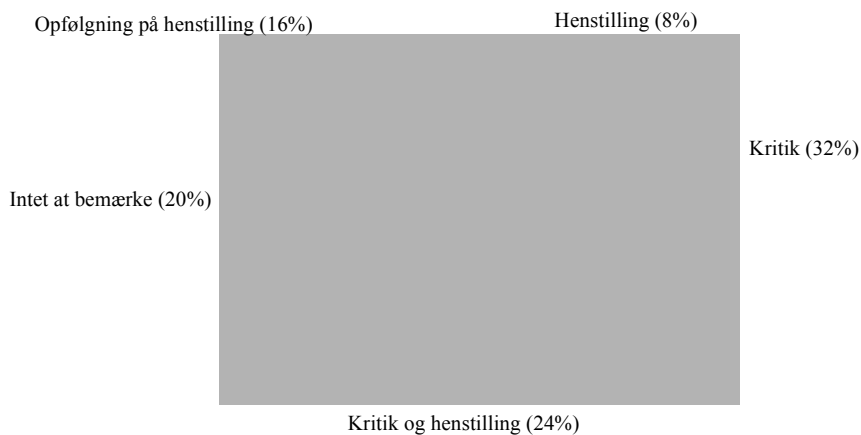
Figur 4
indgåede klager 1996 – Retsområde

Figur 5
indgåede klager 1996 – Klagetema

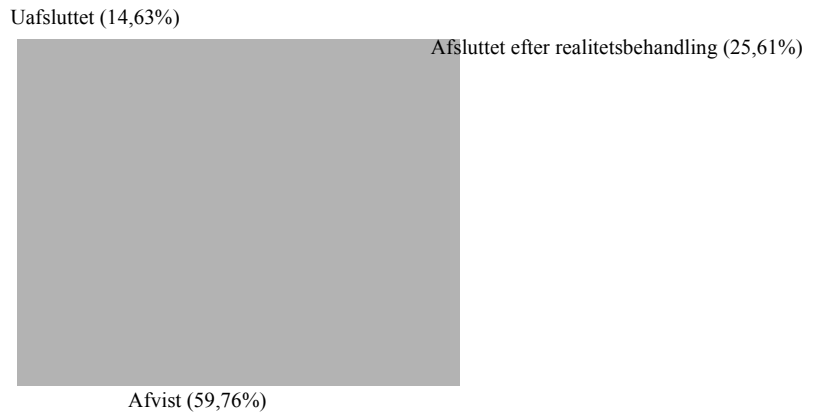
Figur 6
indgåede klager 1996 – Resultat

Figur 7
indgåede klager 1996 – Sagsstatus

Figur 8
indgåede klager 1996 – Sagsstatus

3. Generelle bemærkninger vedrørende forvaltningsretlige spørgsmål

Efter at Ombudsmandsembedet har virket i to beretningsår, og dermed opnået et relativt bredt erfaringsgrundlag, er det muligt for mig fremdrage nogle generelle forvaltningsretlige problemstillinger i denne årsberetning.

Der er, i lighed med beretningen for 1995, tale om problemstillinger, som jeg må betegne som gennemgående i de sager, jeg har haft under behandling, og hvor jeg ikke finder grundlag for at omtale de pågældende sager enkeltvis i det følgende kapitel.

Ekspedition af fejlsendte sager.

I en række sager har der foreligget det særlige problem, at sager er tilgået en forkert forvaltningsmyndighed eller en virksomhed uden for forvaltningen.

I disse sager har Embedet udtalt sig om, hvilke pligter dette medfører for den forvaltning, som ved en fejl har modtaget sagen, og hvilke pligter der påhviler rette ressortmyndighed, når denne bliver opmærksom på fejlekspeditionen.

I først nævnte tilfælde påhviler det som udgangspunkt den forvaltning eller forvaltningsgren, som ved en fejl har modtaget en sag, eller en skriftlig henvendelse i en sag, at vidersende henvendelsen til rette forvaltningsgren eller myndighed, jf. sagsbehandlingslovens § 7, stk. 2.

Der kan dog foreligge helt særlige situationer, hvor myndigheden i stedet for at videresende henvendelsen bør returnere den til afsenderen:

Dette vil navnlig være relevant, hvis en myndighed modtager oplysninger af rent privat karakter i en sag, som myndigheden ikke kan behandle.

Det kan i denne situation komme på tale at returnere dokumenterne, hvis det ikke er åbenbart, at de er sendt til myndigheden ved en fejl.

Dette skal ses lyset af de meget restriktive regler for videregivelse af privatlivet vedrørende oplysninger fra en myndighed til en anden i sagsbehandlingslovens § 28.

En oversendelse til rette myndighed i den beskrevne situation vil forudsætte, at det er åbenbart, at der er tale om en fejladressering og at den kompetente myndighed kendes.

Jeg har i en konkret sag udtalt, at princippet i sagsbehandlingslovens § 7, stk. 2, også gælder "den anden vej". Således bør en myndighed, som bliver opmærksom på, at en sag, der retteligt skulle behandles hos myndigheden, fejlagtigt er indgået et andet sted, rette henvendelse til den, der fejlagtigt har modtaget sagen, således at forholdet kan bringes i orden, og henvendelsen kan besvares af den rette myndighed.

Ombudsmandslovens forældelsesfrist i tilfælde, hvor en klage fejlagtigt indgives til en anden offentlig myndighed.

Embedet har i enkelte tilfælde modtaget klager fra en anden offentlig myndighed, som denne anden myndighed ved en fejl havde modtaget.

I et tilfælde har denne forsinkelse medført, at forældelsesfristens på 1 år i ombudsmandslovens § 6, stk. 2 er blevet overskredet.

Her melder der sig naturligt spørgsmålet, om forældelsesfristen i sådanne tilfælde suspenderes.

Det er Embedets opfattelse, at fristen er absolut. Dette skal ikke mindst ses i lyset af, at Ombudsmanden har mulighed for at tage en sag op af egen drift, selvom forældelsesfristen er overskredet.

Underretningspligt, når behandlingen af en sag trækker ud.

Når behandlingen af en sag trækker ud i længere tid end myndighedens almindelige sagsbehandlingstid, følger det af god forvaltningsskik, at myndigheden giver parten underretning om sagens gang, jf. Grønlands Hjemmestyre, Lovkontorets vejledning om sagsbehandlingsloven, pkt. 205-206:

“205. Hvis en forvaltningsmyndighed som følge af sagens karakter eller den almindelige sagsbehandlingstid for den pågældende myndighed ikke kan træffe afgørelse inden for kortere tid efter sagens modtagelse, bør myndigheden give den, der er part i sagen, underretning om, hvorpå sagen beror og så vidt muligt oplysning om, hvornår myndigheden regner med, at afgørelsen kan foreligge.

206. Myndigheden bør endvidere give den, der er part i sagen underretning, når behandlingen af den konkrete sag på grund af særlige omstændigheder vil tage længere tid end sædvanligt.”

Forvaltningsmyndigheders oversendelse af sager til Ombudsmanden.

I en række sager modtager forvaltningsmyndigheder klager, som har karakter af en klage til den ansvarlige chef i myndigheden over underordnede embedsmænds sagsbehandling eller afgørelser, eller klager som i deres form er udtryk for at udnytte en administrativ rekurs.

Det forekommer, hvis myndigheden ikke ser sig i stand til at behandle klagen, at denne “oversendes” til behandling hos Ombudsmanden.

Embedet har udtalt, at administrative myndigheder ikke kan henvise klager til mig. Dette skal ses i lyset af, at Ombudsmanden ikke indgår i det administrative hierarki som en rekursmyndighed.

Samtidig følger det forudsætningsvis af ombudsmandsloven, at klageren udtrykkeligt skal have anmodet Ombudsmanden om at behandle klagen, før sagen tages op som en klagesag.

Myndigheders klager over andre myndigheder.

Jeg har i en konkret sag udtalt, at jeg som udgangspunkt ikke behandler offentlige myndigheders klager over andre offentlige myndigheder.

Smidig sagsbehandling.

En konkret sag har givet Embedet anledning til at udtale sig mere generelt om indholdet af princippet om "hurtig og smidig sagsbehandling".

Jeg har blandt andet udtalt, at princippet, ud over krav til selve sagsbehandlingen, indeholder krav til myndighederne om at organisere og tilrettelægge deres arbejde således, at man får den bedste udnyttelse af ressourcerne.

Generelt om myndighedernes notatpligt.

Det er min opfattelse, at nogle myndigheder anser en vidtgående brug af notater om mundtlig sagsbehandling, såsom telefonsamtaler, møder og personlige henvendelser, for et besværliggørende led i forvaltningen.

Jeg skal på dette sted bemærke, at med gennemførelsen af sagsbehandlingsloven, er notatpligt i vidt omfang blevet lovfæstet.

Det hedder således i sagsbehandlingslovens § 6, stk. 1:

"I sager, hvor der vil blive truffet afgørelse af en forvaltningsmyndighed, skal en myndighed der mundtligt modtager oplysninger vedrørende en sags faktiske omstændigheder, der er af betydning for sagens afgørelse, eller som på anden måde er bekendt med sådanne oplysninger, gøre notat om indholdet af oplysningerne. Det gælder dog ikke, hvis oplysningerne i øvrigt fremgår af sagens dokumenter".

Denne lovregel er imidlertid ikke udtryk for indførelse af en fuldstændig ny regel i grønlandsk ret, idet det altid har været et grundlæggende princip for god forvaltningsskik, at alle *væsentlige* ekspeditioner i en sag skal noteres, hvis de ikke på anden måde fremgår af sagens dokumenter.

Jeg har imidlertid forståelse for, at man i forvaltningerne, særlig i forvaltninger med skrankeekspediton, som modtager mange personlige henvendelser, kan have problemer med løbende at vurdere, hvad der skal noteres ned.

Det er dog min klare opfattelse, at problemet vil blive mindre for forvaltningerne i takt med, at noteringer på dertil indrettede ekspeditionsark eller på edb bliver gjort til en fast rutine.

Hvis forvaltningerne generelt gør sig den ulejlighed som udgangspunkt altid at gøre korte notater ved mundtlige ekspeditioner, uden konkret at vurdere, om den formelle notatpligt foreligger, vil mere smidige notatrutiner være lettere at gennemføre.

Alternativt vil det være nødvendigt, at man gør sig overvejelser om, hvorvidt en oplysning eller ekspedition er væsentlig, eller om den måtte fremgå andre steder af sagen.

Jeg skal i forlængelse heraf også anføre, at notatpligten ikke er udtryk for en unødigt bureaukratisering af forvaltningen, men er udtryk for en vigtig forudsætning for, at Landstinget og befolkningen kan kontrollere forvaltningens arbejde. Notatpligten er således dybest set en retssikkerhedsforanstaltning for borgerne og en vigtig mekanisme i et demokratisk retssamfund.

Myndighedernes meddelelse af oplysninger til Ombudsmanden.

Når jeg modtager klager, som jeg ikke umiddelbart afviser, er det fast rutine, at jeg anmoder den myndighed, der klages over om en udtalelse til klagen og om at få sagens akter til gennemsyn.

Dette er en konsekvens af det arbejdsværktøj, jeg efter ombudsmandslovens § 7, stk. 1, er udstyret med:

“De i § 4 nævnte forvaltninger er forpligtet til at meddele Ombudsmanden de oplysninger og til at fremlægge de dokumenter og protokoller, som Ombudsmanden i sit hvervs medfør for langer”.

Reglen skal forstås helt bogstaveligt, og er ikke begrænset af reglerne om aktindsigt eller om myndigheders videregivelse af oplysninger til anden myndighed.

Navnlig Embedets anmodninger om at få sagsmapper til gennemsyn har i praksis givet anledning til tvivl, idet nogle myndigheder har valgt at fremsende kopier af sagsakterne eller har fremsendt “relevante sagsakter”, selvom Embedet har anmodet om at få sagen eller sagsakterne til gennemsyn.

Jeg finder grundlag for at præcisere, at de myndigheder, jeg anmoder om at fremsende sagsakter, ikke har kompetence til at vurdere, hvilke sagsakter, som er relevante. Det er en afgørende forudsætning for min kontrol med forvaltningen, at alle oplysninger i en sag kommer til mit kundskab.

Mine anmodninger om at få sagsakter til gennemsyn skal derfor, medmindre andet klart fremgår af anmodningen, forstås som en anmodning om tilsendelse af den originale sagsmappe eller sagsmapperne med alt indhold fra myndigheden.

I tilfælde, hvor dette på grund af den tid, som forløber med postforsendelse eller andet, vil vanskeliggøre myndighedens øvrige ekspeditioner på sagen, må myndigheden gardere sig ved at kopiere sagsakterne forinden, sagen sendes til Ombudsmanden.

Jeg kan i øvrigt anbefale, at myndighederne enten på sagsomslagene eller på særskilte ekspeditionsark løbende noterer indholdet af sagsmappen, både for at give myndigheden selv et bedre overblik over sagens indhold, men også for at lette kontrollen med myndighedens arbejde.

Jeg skal endelig erindre om, at mit krav på at få alle oplysninger forelagt, i ombudsmandslovens § 7, stk. 4, er suppleret af en regel om tilvejebringelse af oplysninger gennem vidneforklaringer, ligesom fejl og forsømmelser af større betydning skal indberettes til Landstinget, Landsstyret og pågældende kommunalbestyrelse.

4. Egen drift sager og projekter

Jeg har i medfør af Ombudsmandslovens § 6, stk. 5, kompetence til at tage sager op af egen drift.

Jeg har i 1996 benyttet denne kompetence til at opstarte en række sager og undersøgelser/projekter på eget initiativ. Ingen af disse var afsluttet ved årets udløb.

Sag vedrørende Landsstyrets manglende kundgørelse af en bekendtgørelse om udbud af regionale landingsbaner.

I 1995 modtog jeg en klage over en række forhold ved Direktoratet for Erhverv, Trafik og Forsynings behandling af projektet med anlæggelse 7 regionale landingsbaner.

Klagen angik blandt andet det forhold, at Direktoratet skulle have truffet beslutning om at undlade at kundgøre Landsstyrets bekendtgørelse nr. 25 af 18. august 1995 om udbud af arbejder og leverancer i forbindelse med anlæg af flyvepladser.

Den 11. oktober 1995 meddelte klager, at klagen var tilbagekaldt, idet Foreningen forventede, at sagen ville blive behandlet af Landstinget.

Jeg stillede herpå sagen i bero med henblik på afventning af Landstingets efterårssamling 1995.

Under denne efterårssamling tog Landstinget ikke stilling til spørgsmålet om bekendtgørelsens tilblivelse og kundgørelse.

Jeg fandt det imidlertid af principiel retssikkerhedsmæssig betydning, at der var rejst tvivl om gyldigheden af en for borgerne forpligtende retsakt, som en bekendtgørelse er.

Jeg meddelte derfor klager, Landsstyrets Sekretariat og Landsstyreområdet for Erhverv, Trafik og Forsyning ved brev af 14. februar 1996, at jeg har afvist at behandle klagesagen, men at jeg af egen drift, jf. landstingsloven om Landstingets Ombudsmand, § 6, stk. 5, har besluttet at iværksætte en undersøgelse af følgende:

- Hvilket beslutningsgrundlag Landsstyret havde ved vedtagelsen af den pågældende bekendtgørelse, herunder hvilke lovtekniske vurderinger, der har været udarbejdet til brug for Landsstyrets behandling af sagen

- Landsstyreområdet for Erhverv, Trafik og Forsynings ekspedition af den vedtagne bekendtgørelse i relation til bekendtgørelsens kundgørelse
- Hvorvidt Landsstyreområdet for Erhverv, Trafik og Forsyning forinden bekendtgørelsens kundgørelse har anvendt bekendtgørelsen, herunder det som bilag anførte sæt Fællesbetingelser som grundlag for forhandlinger med private erhvervsdrivende.

Jeg afgav min udtalelse den 31. januar 1997, og sagen vil blive omtalt i årsberetningen for 1997.

Sag vedrørende de grønlandske myndigheders behandling af ønsker om at kunne vende hjem til Grønland fra doms- og tvangsanbragte patienter ved Vordingborg Amtshospital.

Jeg modtog den 27. februar 1996 en redegørelse fra Folketingets Ombudsmand vedrørende embedets besøg på Amtshospitalet i Vordingborg. Redegørelsen omhandler hospitalets afdeling 17 og 18 for grønlandske patienter.

Jeg har på baggrund af rapporten vurderet, om der skal iværksættes en undersøgelse af spørgsmålet om hjemslusning af domsanbragte grønlandske patienter på Amtshospitalet.

Mine overvejelser har resulteret i, at jeg i medfør af landstingsloven om Landstingets Ombudsmand § 6, stk. 5, vil iværksætte en undersøgelse vedrørende de grønlandske patienter på Amtshospitalet i Vordingborg. Undersøgelsen omfatter som udgangspunkt de patienter, der er dømt til hospital-sanbringelse samt tillige den gruppe patienter, der er tvangsanbragt efter bestemmelserne om administrativ frihedsberøvelse. Undersøgelsen vil dreje sig om de grønlandske myndigheders (hjemmestyrets og kommunernes) forpligtelse over for de patienter, som af Amtshospitalet bedømmes som færdigbehandlede, men ikke kan udskrives, idet de grønlandske myndigheder ikke finder at kunne modtage de pågældende.

Undersøgelsen forventes afsluttet i løbet af 1997.

Undersøgelse af regelsættet vedrørende tildeling af rensdyrlicenser til fritidsjægere.

Jeg modtog i løbet af sommeren 1996 en række klager, der vedrørte regelsættet omkring tildeling af rensdyrlicenser.

Efter gennemgang af dette regelsæt, meddelte jeg Direktoratet for Fiskeri, Fangst og Landbrug, at man på det foreliggende grundlag havde besluttet undersøge regelgrundlaget vedrørende fordelingen af rensdyrlicenser til fritidsjægerne.

Min undersøgelse er herefter blevet koncentreret om spørgsmålet vedrørende hjemmelsgrundlaget for § 4, stk. 4, 3. punktum, i bekendtgørelse nr. 15 af 27. juni 1996 om fredning af og jagt på rensdyr, herunder navnlig vedrørende kravet om 3 års bopæl i Grønland.

Undersøgelsen er i skrivende stund til høring i Direktoratet for Fiskeri, Fangst og Landbrug. Jeg påregner at kunne afslutte min undersøgelse i løbet af efteråret 1997.

Sag vedrørende modregning i overskydende skat.

Jeg modtog den 18. januar 1996 en klage fra A, hvor denne klagede over, en af K kommune foretagen modregning. Der var tale om modregning foretaget i et beløb, som var blevet fremsendt til K kommune fra K2 kommune, til udbetaling i medfør af Landstingslov om indkomstskat, § 50.

A tilbagekaldte den 11. december 1996 telefonisk sin klage.

Jeg fandt imidlertid, at der var grundlag for at undersøge K kommunes modregning nærmere, hvilket jeg meddelte K kommune ved skrivelse af 27. december 1996.

Min undersøgelse er koncentreret om spørgsmålet om lovligheden af den af K kommune foretagne modregning.

Jeg har netop modtaget høringssvar til brug for sagen, og forventer at kunne afslutte sagen i første halvdel af 1997.

5. Sager af almindelig interesse opdelt på retsområde

Sagerne er fordelt på følgende retsområder, hvor tallene henviser til andet ciffer i embedets journalplan vedrørende klagesager: 01-Statsret, 04-Forvaltningsret, 08-Udenrigsforhold, 12-Retspleje og kriminalitet, 16-Uddannelse og forskning, 20-Kultur og kirke, 24-Socialret, 28-Skatter og afgifter, 32-Arbejdsmarked, 36-Fiskeri, fangst og landbrug, 40-Byggeri og bolig, 44-Miljøsikring, 48-Veje, transport, kommunikation og brand, 52-Sundhed, 56-Statistik og register, 60-Erhverv og forbruger, 64-Formueret, 68-Person-, familie- og arveret, 69-Andet.

04 - Forvaltningsret

04-1 Vejledningspligt i sager, hvor en afgørelse meddeles mundtligt.

Udtalt, at sagsbehandlingslovens § 7, stk. 1, om myndighedernes pligt til at yde vejledning, også indebærer en pligt til i fornødent omfang at give klagevejledning i forbindelse med afgørelser, som meddeles mundtligt. (J.nr. 11.24.20.0/78-95)

A klagede over, at X kommune havde afslået at imødekomme en ansøgning om forskudsvis udbetaling af underholdsbidrag.

Det fremgår blandt andet af kommunens udtalelse til mig i anledning af klagen, at det afslag klager modtog på sin ansøgning om forskudsvis udbetaling for perioden 1. august 1993 til 20. oktober 1994, var givet i medfør af landstingsforordning nr. 2 af 3. marts 1994 om udbetaling af underholdsbidrag m.v. til børn samt adoptionstilskud, § 2, stk. 2, hvorefter det sociale udvalg kan afvise ansøgninger, der indkommer mere end et år efter forfaldsdagen.

Man indhentede herfra telefonisk den 20. marts 1996 i den anledning en supplerende udtalelse vedrørende dette afslag fra kommunen ved fuldmægtig F, og Embedet har endvidere fået tilsendt kopi af kommunens notatark, hvor afslaget er omtalt.

F oplyste, at afslaget er meddelt mundtligt, og A ikke i den forbindelse har modtaget nogen klagevejledning.

Ombudsmanden udtalte følgende til klagen:

“Det fremgår af § 29 i landstingsforordningen om udbetaling af underholdsbidrag m.v. til børn samt adoptionstilskud, at kommunens afgørelser

kan påklages efter de almindelige regler i landstingsforordningen om socialvæsenets styrelse og organisation.

Det betyder, at en afgørelse, som kommunens udvalg for sociale anliggender træffer, kan indbringes for kommunalbestyrelsen inden for en frist på 4 uger.

Normalt løber denne frist fra det tidspunkt, klager modtager meddelelsen om afgørelsen.

Det følger af landstingsloven om sagsbehandling i den offentlige forvaltning, § 7, stk. 1, at en forvaltningsmyndighed i fornødent omfang skal yde vejledning og bistand til personer, der retter henvendelse om spørgsmål inden for myndighedens sagsområde.

Denne vejledningspligt gælder også vejledning om klagemuligheder i forbindelse med afgørelser, som meddeles mundtligt.

Retsvirkningen af manglende klagevejledning er, at en i loven fastsat klagefrist først regnes fra det tidspunkt, hvor parten gives den nødvendige klagevejledning.

Da kommunen ikke har ydet klagevejledning i sagen, har jeg ved særskilt brev orienteret klager om muligheden for indbringelse af afslaget for højere administrativ myndighed, og da jeg samtidig må forstå klagen som en klage over selve afslaget på ansøgningen om forskudsvis udbetaling af børnebidrag, fremsender jeg hermed klagen med bilag til kommunen til behandling i kommunalbestyrelsen eller kommunens udvalg for sociale anliggender.

Jeg finder imidlertid samtidig grund til at udtale, at jeg finder det beklageligt, at kommunen ikke har givet A vejledning om klagemulighederne i forbindelse med afslaget.

Jeg har tilstillet klager kopi af dette brev, men foretager mig i øvrigt ikke yderligere i anledning af klagen.”

04-2 Skatterådets sagsbehandlingstid. Tillige spørgsmål om sagsoplysning, partshøring og begrundelse.

A klagede over Skatterådets sagsbehandlingstid i forbindelse med en ansøgning om eftergivelse af restskat.

Udtalt, at det havde været ønskeligt, at Skattedirektoratet havde bestræbt sig på at forelægge sagen for Skatterådet på et tidligere møde end sket således, at sagsbehandlingstiden var blevet kortere end ca. 11 måneder.

Skatterådet blev herudover kritiseret for mangelfuld sagsoplysning, manglende partshøring og mangelfuld begrundelse. (J. nr. 11.28.20.1./78-96)

A klagede over forskellige forhold omkring udbetalingen og beskatningen af den erstatning, klager havde fået tilkendt af Det Grønlandske Nævn vedrørende Erstatning til Ofre for Forbrydelser.

A klagede endvidere over Skatterådets sagsbehandlingstid på ca. 11 måneder i forbindelse med, at A havde ansøgt om eftergivelse af skatten af den udbetalte erstatning.

Skattedirektoratet har i relation til sagsbehandlingstiden udtalt:

“Som nævnt i Skattedirektoratets brev til Landstingets Ombudsmand i sagen 11.28.10./29-96, fastsætter indkomstskatteloven ikke særlige frister for Skatterådets sagsbehandling, herunder vedrørende ansøgninger om eftergivelse.

For øjeblikket afholder Skatterådet, der er et kollegialt organ bestående af personer bosat overalt i landet og udpeget af Landstinget, 3 møder om året. Siden Skattedirektoratets modtagelse den 18. oktober af eftergivelsesansøgningen fra A har Skatterådet afholdt møder den 15. december 1994 og 3. maj 1995, og afgørelsen blev truffet på Skatterådets møde den 13. september 1995.

I perioden fra sagens oversendelse den 18. oktober 1994 til udfærdigelse af referatet godkendt den 23. september 1995 har sagen vedrørende A været sat i bero.

Skattedirektoratets Skatterådsafdeling er i henhold til lovgivning og aftaler pålagt en række opgaver som f. eks. sekretariatsfunktion for Skatterådet, tilsyn med kommuner m.v. Da afdelingen trods en væsentlig stigning i opgaverne ikke har kunnet få tilført yderligere ressourcer, har det været nødvendigt at foretage en prioritering, der bl. a. har resulteret i en længere sagsbehandlingstid. I erkendelse af, at denne situation formentlig er længerevarende og som følge deraf utilfredsstillende, søges afdelingen under indeværende landstingssamling tilført yderligere ressourcer bl. a. med henblik på en generel nedsættelse af sagsbehandlingstiden.”

Skattedirektoratet udtalte desuden vedrørende sagsbehandlingen:

“I forbindelse med en nærmere gennemgang af sagen har Skattedirektoratet konstateret, at der er begået visse sagsbehandlingsfejl. Det er således konstateret, at sagen er mangelfuldt oplyst med hensyn til A's aktuelle økonomiske forhold på afgørelsestidspunktet i 1995, bl. a. henset til at afgørelsen bygger på hendes indkomst- og formueforhold i 1993. Endvidere er det konstateret, at der ikke er foretaget partshøring i overensstemmelse med § 19 i landstingslov nr. 8 af 13. juni 1994 om sagsbehandling i den offentlige forvaltning med hensyn til ligningskommissionens indstilling, hvorefter der alene indstilles til delvis eftergivelse, samt med hensyn til ansøgningen om størrelsen af A's bankindestående ifølge kontrol- og udsøgningsblanketten R 75. Endelig er det konstateret, at afgørelsen ikke er begrundet i overensstemmelse med §§ 22 og 24 i sagsbehandlingsloven, eftersom begrundelsen ikke indeholder tilstrækkelig oplysning om, hvilke konkrete forhold, der er tillagt vægt i forbindelse med afgørelsen.

På denne baggrund agter Skattedirektoratet snarest at meddele A, at eftergivelses-sagen er genoptaget med henblik på, at Skatterådet kan træffe en ny afgørelse under iagttagelse af de forvaltningsretlige regler. Der forventes således at blive truffet ny afgørelse i sagen på Skatterådets førstkommende møde den 14. maj 1996.

Endvidere har Skattedirektoratet fundet anledning til med øjeblikkelig virkning at ændre sagsbehandlingsproceduren, således at det sikres, at de forvaltningsretlige regler følges i kommende eftergivelsessager. Der vil således blive udarbejdet et ansøgningsskema, hvor ansøgeren blandt andet skal afgive aktuelle oplysninger om sine økonomiske forhold og andre forhold af betydning, samt give meddelelse til

Skattedirektoratet, hvis disse forhold ændres væsentligt. Det er endvidere indskærpet overfor skatterådsafdelingen, at der i fornødent omfang skal foretages partshøring vedrørende ligningskommissionens indstilling og andre væsentlige oplysninger i sagen, ligesom Skatterådets afgørelser skal være ledsaget af fornøden begrundelse”.

Ombudsmanden udtalte:

“Jeg kan konstatere, at klagers ansøgning om eftergivelse har været Skatterådets sekretariat, Skattedirektoratet, og Skatterådet i hænde fra den 18. oktober 1994 til den 9. oktober 1995.

Jeg kan videre konstatere, at det følger af landstingsloven om indkomstskat, § 115, stk. 3, at Skatterådets afgørelser træffes på møder.

Der har forud for mødet den 13. september 1995, hvor klagers ansøgning blev afgjort, været afholdt to møder i Skatterådet efter ansøgningens modtagelse i Skattedirektoratet, nemlig den 15. december 1994 og 3. maj 1995.

Om sagsbehandlingstiden m.v. skal jeg bemærke:

Det følger af god forvaltningsskik, at myndighederne skal sikre, at sager ikke henligger i længere tid, inden afgørelse træffes.

Reglerne om god forvaltningsskik i relation til sagsbehandlingstid er beskrevet i Lovkontorets vejledning af december 1994 om sagsbehandlingsloven, som er tilsendt blandt andet hjemmestyrets myndigheder.

De relevante regler for god forvaltningsskik i relation til svarfrister m.v. findes i vejledningen pkt. 199, 1. afsnit og pkt. 204 - 206:

“199. Det selvfølgelige krav om, at alle sager, der behandles af den offentlige forvaltning, skal behandles så enkelt, hurtigt og økonomisk som muligt, gælder i særlig grad sager, hvori enkeltpersoner eller private selskaber, institutioner, foreninger m.v. er part.

204. Sagsbehandlingsloven indeholder ikke generelle regler om sagsbehandlingstiden. Baggrunden herfor er bl. a., at de opgaver, der udføres af den offentlige forvaltning, er af så forskellig karakter og omfang, at det ikke vil være muligt i en lov, der skal gælde for hele den offentlige forvaltning at fastsætte bestemte regler for sagsbehandlingstiden, som med rimelighed vil kunne håndhæves ved domstolene.

Derimod kan der på baggrund af Folketingets Ombudsmands udtalelser om, hvad der med hensyn til sagsbehandlingstiden må antages at følge af almindelig god forvaltningsskik, gives nogle vejledende regler om sagsbehandlingens tilrettelæggelse, herunder om underretning til den, der er part i en sag, om den forventede sagsbehandlingstid.

Ombudsmanden har i nogle afgørelser også peget på, at myndighederne med henblik på at sikre, at sager ikke henligger i længere tid, inden afgørelsen træffes, og at sager ikke bliver glemt og derfor ikke afgjort, bør oprette tilstrækkeligt effektive erindringssystemer.

205. Hvis en forvaltningsmyndighed som følge af sagens karakter eller den almindelige sagsbehandlingstid for den pågældende myndighed ikke kan træffe afgørelse i sagen inden kortere tid efter sagens modtagelse, bør myndigheden give den, der er part i sagen, underretning om, hvorpå sagen beror og så vidt muligt oplysning om, hvornår myndigheden regner med, at afgørelsen kan foreligge.

206. Myndigheden bør endvidere give den, der er part i sagen, underretning, når behandlingen af den konkrete sag på grund af særlige omstændigheder vil tage længere tid end sædvanligt.”

Uanset Skattedirektoratets oplysninger om den generelle sagsbehandlingstid og årsagerne hertil, er det min opfattelse, at det havde været ønskeligt, at Skattedirektoratet havde bestræbt sig på, at sagen kunne have været forelagt Skatterådet på et tidligere møde således, at sagsbehandlingstiden var blevet kortere end de ca. 11 måneder, behandlingen af sagen i alt har taget. Jeg har ved min vurdering navnlig lagt vægt på, at det ikke er oplyst, at sagsbehandlingen har været særlig omfattende.

Jeg skal herudover bemærke, at jeg finder det kritisabelt, at Skattedirektoratet ikke har underrettet klager om, hvorpå sagen beroede, og hvornår Skattedirektoratet forventede, at klager kunne påregne at modtage svar på sin ansøgning.

Om Skattedirektoratets sagsbehandling i øvrigt skal jeg anføre:

Jeg har noteret mig, at Skattedirektoratet agter at genoptage klagers ansøgnings sag på grund af konstaterede sagsbehandlingsfejl i form af mangelfuld sagsoplysning, manglende partshøring og utilstrækkelig begrundelse.

Om sagsoplysningen fremgår det, at X kommune ved sagens fremsendelse til Skattedirektoratet den 11. oktober 1994 har fremsendt oplysninger om klagers indkomst- og formueforhold i 1993.

Der er ikke i landstingsloven om indkomstskat eller dennes forarbejder angivet, under hvilke betingelser eftergivelse af restskat kan beslattes, ud over, at eftergivelse kan beslattes, “når forholdene i ganske særlig grad taler for det”, lovens § 115, stk. 7.

Myndighedernes pligt til at søge en sag oplyst er beskrevet i den ovenfor citerede vejledning om sagsbehandlingsloven, pkt. 198:

“198. Det er et helt grundlæggende princip i dansk og grønlandsk forvaltningsret, at det påhviler den enkelte forvaltningsmyndighed selv, eventuelt i samarbejde med andre myndigheder, at fremskaffe fornødne oplysninger om de foreliggende sager eller dog at foranledige, at private, navnlig parterne, yder medvirken til sagens oplysning. ...

Det er endvidere forvaltningsmyndighedernes pligt at sørge for, at de fornødne oplysninger skaffes til veje på den hurtigste og mest hensigtsmæssige måde. En sag skal således undersøges af myndigheden så langt, som det er nødvendigt i det enkelte tilfælde for at træffe en forsvarlig afgørelse. Ved vurderingen af, hvor omfattende undersøgelser, der bør foretages, indgår en række hensyn. Foruden hensynet til at nå frem til den materielt rigtige afgørelse spiller hensynet til, at afgørelsen træffes uden unødigt forsinkelse en væsentlig rolle”.

Jeg finder det derfor korrekt, at myndigheden inddrager ansøgerens indkomst- og formueforhold som kriterier i behandlingen af sager om eftergivelse af skat.

Det må imidlertid være en forudsætning for afgørelsen af klagers ansøgning, at de oplysninger, som myndigheden benytter sig af, er så nye som muligt i forhold til afgørelsestidspunktet.

Skattedirektoratet har oplyst, at Skatterådet har afgjort sagen på baggrund af oplysninger om klagers indkomst- og formueforhold i 1993.

Henset til, at Skatterådet afgjorde sagen på et tidspunkt, hvor klagers økonomiske situation i hvert fald kunne bedømmes ud fra oplysningerne pr. årsskiftet 1994/1995, finder jeg det kritisabelt, at sagsoplysningen har været ufuldstændig på afgørelsestidspunktet.

Om det oplyste om manglende partshøring, skal jeg bemærke, at sagsbehandlingslovens § 19, stk. 1, som Skattedirektoratet henviser til, alene indeholder en pligt til partshøring om faktiske omstændigheder i sagen, som parten ikke kan antages at være bekendt med, og som er til ugunst for parten og af væsentlig betydning for sagens afgørelse.

Ligningskommissionen har indstillet en delvis eftergivelse af klagers restskat "dels på baggrund af skatteyderens brev m.h.t. erstatningen, som bliver udbetalt uden skattetræk så mange år efter og fordi skatteyder under "normale" omstændigheder ville have fået en restskat på kr. 1.863".

Det er således min opfattelse, at der ikke efter sagsbehandlingsloven har eksisteret en pligt til at partshøre klager om ligningskommissionens indstilling, som vedrører denne myndigheds retlige vurdering af sagen.

Skatterådets afgørelse lægger, ifølge Direktoratets udtalelse hertil, alene vægt på klagers indkomst- og formueforhold, mens ligningskommissionens indstilling bygger på andre forhold, og er dermed ikke relevant for den trufne afgørelse.

Der ses derfor heller ikke efter almindelige og ulovbestemte forvaltningsretlige principper at have eksisteret nogen pligt for Skattedirektoratet til at partshøre om ligningskommissionens indstilling. En partshøring om et retligt forhold, som er uden betydning for myndighedens afgørelse, kan tværtimod have karakter af et unødvendigt sagsbehandlingsskridt, som kan indebære forsinkelser i sagsbehandlingen.

Jeg er derimod af den opfattelse, at det havde været korrekt at partshøre klager om dennes formueforhold i almindelighed, idet der her er tale om et faktisk forhold, som af myndigheden tillægges betydning for afgørelsen. Jeg finder det beklageligt, at partshøring om formueforholdene ikke har fundet sted.

Om Direktoratets bemærkninger om utilstrækkelig begrundelse, skal jeg anføre, at Skatterådet alene har begrundet sin afgørelse med, at "der ikke foreligger særlige omstændigheder, der kan begrunde eftergivelse af skatten".

De relevante regler om begrundelse findes i sagsbehandlingslovens §§ 22 og 24, stk. 1 og stk. 2:

“§ 22. En afgørelse skal, når den meddeles skriftligt, være ledsaget af en begrundelse, medmindre afgørelsen fuldt ud giver den pågældende part medhold.

§ 24. En begrundelse for en afgørelse skal indeholde en henvisning til de retsregler, i henhold til hvilke afgørelsen er truffet. I det omfang afgørelsen efter disse regler beror på et administrativt skøn, skal begrundelsen tillige angive de hovedhensyn, der har været bestemmende for skønsudøvelsen.

Stk. 2. Begrundelsen skal endvidere om fornødent indeholde en kort redegørelse for de oplysninger vedrørende sagens faktiske omstændigheder, som er tillagt væsentlig betydning for afgørelsen”.

Vejledningen til sagsbehandlingsloven indeholder i pkt. 130 - 132 en nærmere redegørelse for begrundelsesreglerne:

“130. En begrundelse skal fremtræde som en forklaring på, hvorfor afgørelsen har fået det pågældende indhold.

...

131. I mange tilfælde vil en simpel henvisning til den anvendte lovregel eller administrativt fastsatte bestemmelse - eventuelt med en gengivelse eller vedlæggelse af kopi af dennes ordlyd - være tilstrækkeligt til at opfylde kravet om angivelse af de retsregler, i henhold til hvilke afgørelsen er truffet. Det vil normalt ikke være tilstrækkeligt at henvise til hele den pågældende lov eller en administrativ forskrift uden at præcisere, hvilke bestemmelser der mere præcist er lagt til grund.

Hvor den trufne afgørelse beror på en fortolkning af de anvendte bestemmelser, må der tillige redegøres for indholdet af den anlagte fortolkning, men en egentlig argumentation herfor vil i almindelighed ikke være nødvendig.

I et omfang, afgørelsen efter de gældende regler beror på et skøn, skal begrundelsen tillige angive de hovedhensyn, der har været bestemmende for skønsudøvelsen. I begge henseender vil det i særlige tilfælde kunne være tilstrækkeligt at henvise til en foreliggende praksis, hvis nærmere redegørelser herfor er offentligt tilgængelige, eller hvis den foreliggende praksis må anses for helt almindeligt kendt. Det kan f. eks. være tilfældet, hvor der i et cirkulære eller en vejledning nærmere er redegjort for myndighedens praksis.

132. Begrundelsen skal endvidere om fornødent indeholde en kort redegørelse for de oplysninger vedrørendesagens faktiske omstændigheder, som har være tillagt væsentlig betydning for afgørelsen. Vurderingen af, i hvilket omfang der i en konkret sag bør redegøres for myndighedens opfattelse af sagens faktum, må bl. a. bero på, om dette er omtvistet, og i øvrigt også på, hvorvidt parten må antages i forvejen at være bekendt hermed, f. eks. som følge af, at man tidligere eller samtidig med begrundelsens meddelelse har imødekommet en begæring fra den pågældende om aktindsigt”.

Det er på denne baggrund min opfattelse, at Skatterådets afgørelse ikke opfylder sagsbehandlingslovens krav til begrundelse, hverken for så vidt angår redegørelsen for det administrative skøn, § 24, stk. 1, 2. pkt., eller for så vidt angår oplysninger om de faktiske forhold, som Skatterådet har lagt til grund, § 24, stk. 2, idet dette alene ses oplyst i Skattedirektoratets udtalelse til mig.

Jeg finder det meget beklageligt, at Skatterådets begrundelse er mangelfuld.

Jeg skal i tilknytning til det oplyste om fejl i Skattedirektoratets og Skatterådets sagsbehandling anmode om at blive orienteret om udfaldet af Skatterådets genbehandling af klagers ansøgning.

Jeg har endvidere noteret mig, at Direktoratet generelt har til hensigt at ændre sagsbehandlingsproceduren i sager om eftergivelse af skattekrav således, at de forvaltningsretlige regler overholdes.

Jeg skal anmode om at blive orienteret om resultatet af Skattedirektoratets overvejelser.

Jeg har ved særskilt brev i dag orienteret klager om min opfattelse af sagen og tilstillet hende kopi af dette brev”.

Skattedirektoratet har efterfølgende tilskrevet Embedet således:

“...

Skattedirektoratets sagsbehandlingsprocedure i sager om eftergivelse af restskatter er omlagt således:

1. Ansøger tilsendes ansøgningsblanket sammen med kvittering for den modtagne ansøgning.

2. Ansøger indsender ansøgningsblanketten til Skattedirektoratet, hvor ansøger gør rede for sin økonomiske forhold og andre forhold, der kan begrunde eftergivelse, vedlagt eventuel dokumentation. Endvidere skal ansøger give samtykke til, at Direktoratet kan indhente kontroloplysninger hos arbejdsgiver, bank m.v., og ansøger skal forpligte sig til at meddele, hvis vedkommendes økonomiske situation ændres væsentligt inden ansøgningen er færdigbehandlet.

3. Skattedirektoratet sender herefter kopi af ansøgningen til ligningskommissionen med anmodning om udtalelse og indstilling.

4. Såfremt ligningskommissionens indstilling indeholder faktiske oplysninger, som ansøger ikke må formodes at være bekendt med, eller såfremt Skattedirektoratet kommer i besiddelse af andre væsentlige oplysninger, der er til ugunst for ansøgeren, tilsendes ansøgeren disse oplysninger til høring.

5. Skatterådet træffer begrundet afgørelse på sit første møde efter høringsfristens udløb.

Ansøgningsblanket og samtykke erklæring er vedlagt i kopi.”

04-3 Manglende oversendelse af fejladresseret ansøgning fra en forvaltningsgren til en anden inden for samme myndighed.

En kommunal forvaltningsgren havde modtaget en anmodning om eftergivelse af erhvervsstøttegæld, som imidlertid rettelig skulle behandles af en anden forvaltningsgren.

Den forvaltningsgren, som havde modtaget ansøgningen undlod derfor at ekspedere sagen, og ved ansøgers mundtlige rykker blev pågældende henvist til selv at indbringe sagen for den rette afdeling i kommunen.

Udtalt, at den forvaltningsgren, som havde modtaget ansøgningen, efter sagsbehandlingslovens § 7, stk. 2, er forpligtet til selv at videresende sagen til rette myndighed, og at det er meget kritisa-

belt, at klagers ansøgning derfor ikke er ekspederet næsten et år efter ansøgningen er modtaget i kommunen. Det henstilledes i den forbindelse, at kommunen snarest ekspederer ansøgningen. (J. nr. 11.60.20.1./81-96)

A klagede over, at en kommune, trods gentagne mundtlige rykkere, endnu ikke havde besvaret hans skriftlige ansøgning af 14. maj 1995 om eftergivelse af erhvervsstøttegæld.

Kommunen udtalte i den anledning følgende:

“I henhold til Deres skrivelse ... skal forvaltningen beklagelig meddele, at skriftligt svar til A ikke er blevet fremsendt via hans ansøgning.

Dog har der været afholdt samtaler med A om hans situation, således at han var orienteret om, hvilken administrativ procedure var nødvendig, for at der kunne komme skred i hans ansøgning.

Senest den 29. august 1995 blev A telefonisk kontaktet fra arbejdsmarkeds- og erhvervsforvaltningen og fik rådgivning om, at han skal henvende sig til pensionskontoret i kommunen, således at forvaltningen kunne arbejde videre med sagen. Herefter er der ikke sket noget i sagen siden da”.

Klager er ikke fremkommet med yderligere bemærkninger.

Ombudsmanden har på denne baggrund udtalt:

“Jeg opfatter kommunens udtalelse således, at kommunens arbejdsmarkeds- og erhvervsforvaltning ikke anser sig for kompetent til at tage stilling til klagers ansøgning, idet denne i stedet skal afgøres i kommunens pensionsforvaltning.

Det fremgår af sagsbehandlingslovens § 7, stk. 2, at når en forvaltningsmyndighed modtager en skriftlig henvendelse, som ikke vedrører dens sagsområde, skal henvendelsen så vidt muligt videresendes til rette myndighed.

Bestemmelsen gælder såvel oversendelse fra en myndighed til en anden som oversendelse fra en forvaltningsgren til en anden inden for samme myndighed.

Kommunen har ikke i sin udtalelse hertil direkte kommenteret klagers udsagn om, at flere mundtlige rykkere ikke er besvaret.

Kommunen oplyser i stedet, at “der har været afholdt samtaler med A om hans situation”, og at han i den anledning er orienteret om, “hvilken administrativ procedure”, som var “nødvendig”, og at kommunen også telefonisk har kontaktet klager herom.

Jeg må derfor lægge til grund, at kommunen, som svar på mundtlige rykkere har henvist klager til at ansøge pensionskontoret om eftergivelse af erhvervsgælden.

Om forvaltningsmyndighedernes pligt til at besvare rykkere skal jeg bemærke, at det følger af god forvaltningsskik, at rykkerskrivelser fra den, der er part i en sag, og som er begrundet i at sagsbehandlingen trækker ud, i almindelighed bør besvares med det samme. Ifølge god forvaltningsskik skal en forvaltningsmyndighed endvidere, hvis den ikke kan træffe afgørelse kort

tid efter sagens modtagelse, give den, som er part i sagen, underretning om, hvorpå sagen beror og så vidt muligt oplysning om, hvornår myndigheden regner med, at afgørelsen kan foreligge.

Myndigheden bør endvidere give den, der er part i sagen, underretning, når behandlingen af den konkrete sag på grund af særlige omstændigheder vil tage længere tid end sædvanligt. En samlet beskrivelse af reglerne om god forvaltningsskik findes beskrevet i "Vejledning om sagsbehandlingsloven", udgivet af Grønlands Hjemmestyre, Lovkontoret, december 1994.

Jeg må på denne baggrund udtale, at jeg finder det meget kritisabelt, at kommunen ikke selv har sørget for, at klagers ansøgning blev behandlet ved rette forvaltningsafsnit, og at kommunen ej heller har fundet anledning til at ekspedere sagen selvom, klager flere gange har rykket kommunen for et svar.

Jeg skal endelig, idet kommunen i sit høringssvar anfører, at der ikke er foretaget noget i sagen efter 29. august 1995, henstille kommunen snarest muligt ekspederer klagers ansøgning.

04-4 Begrundelsespligtens omfang i tilfælde, hvor en beslutning om at påligne renter og gebyrer meddeles i en standardiseret månedsopgørelse fra myndigheden.

Udtalt at sagsbehandlingsloven også gælder for beslutninger om påligning af gebyr og morarenter i medfør af skattelovgivningen. Dette medfører, at sagsbehandlingslovens begrundelsesregler også finder anvendelse i sådanne tilfælde.

Ombudsmanden kritiserede, at en meddelelse om gebyr- og rentepåligning alene blev givet i en månedsopgørelse fra myndigheden uden oplysninger om lovgrundlaget for påligningen, og at månedsopgørelsens beskrivelse af de faktiske oplysninger om gebyr og morarenter var upræcis.

Det henstilledes, at den pågældende kommune ændrer praksis, når påligning af gebyr og renter fremover fremgår af månedsopgørelser. (J. nr. 11.28.20.7./55-95)

A klagede over,

- at K kommune uden varsling har opkrævet et gebyr på 1.000 kr. for forsinket afregning af A-skatter for juni måned 1995 og
- at kommunen for forsinket afregning af A-skatter for juni måned 1995 har opkrævet renter på 4. pct. pr. påbegyndt måned.

Kommunen har til klagen udtalt følgende:

“Gebyropkrævning:

I henhold til indkomstskattelovens § 42, stk. 3, skal de indeholdelsespligtige arbejdsgivere redegøre for indeholdelserne (af a-skat), efter regler fastsat af Landsstyret.

Disse regler er fastsat i Landsstyrets bekendtgørelse nr. 5 af 26. juni 1979. Jf. bekendtgørelsens § 1, stk. 6, skal redegørelsen for de indeholdelser, der er foretaget i en kalendermåned, være indsendt til arbejdsgiverkommunen senest den sidste hverdag i den følgende kalendermåned.

Jf. indkomstskattelovens § 42, stk. 4, skal den indeholdelsespligtige, ved for sen indsendelse af redegørelserne, betale et gebyr på 2 pct. af månedens skat, dog mindst 500 kr. og højst 1.000 kr.

Renteopkrævning:

I henhold til indkomstskattelovens § 42, stk. 1, skal de indeholdelsespligtige arbejdsgivere, efter regler fastsat af Landsstyret, i måneden efter indeholdelsesmåneden, indbetale a-skatten til arbejdsgiverkommunen.

Disse regler er fastsat i Landsstyrets bekendtgørelse nr. 5 af 26. juni 1979. Jf. bekendtgørelsens § 4, forfalder skatten til indbetaling den 1. i den følgende måned med sidste rettidige indbetaling den sidste hverdag.

Jf. indkomstskattelovens § 68, stk. 2, skal den indeholdelsespligtige, ved for sen indbetaling betale rente af beløbet med 2 pct. pr. påbegyndt måned regnet fra forfaldsdagen.

Heraf følger, at renten ved for sen indbetaling ikke kan udgøre mindre end 4 pct.

K kommunes administration heraf:

Det følger således af lovgrundlaget, at en indeholdelsespligtig, der har udbetalt lønninger i januar måned 1995, senest 28. februar 1995 skal indsende en redegørelse for januar måned. Såfremt denne ikke er modtaget denne dato, vil selskabet allerede 1. marts 1995 kunne pålignes gebyr.

I K kommune pålignes gebyret først den 10. marts. Den indeholdelsespligtige gives således 10 dages yderligere frist.

A's konkrete forhold i juni måned 1995:

A har i juni måned 1995 indeholdt 61.880 kr. i a-skat.

Denne indeholdelse redegøres først 26.08.1995, hvorefter der pålignes 2 pct., dog højst 1.000 kr. i gebyr. Gebyret varsles ikke, men vil fremgå af næste opkrævning (månedsopgørelse) fra K kommune.

Den indeholdte skat betales først 26.08.95., hvorefter der pålignes 4 pct., i alt 2.475 kr. i rente. Renteloven er, jf. denne lovs § 11, ikke gældende for Grønland. Såfremt den var gældende, vil den dog også kun, jf. lovens § 1, stk. 2, finde anvendelse, såfremt der intet er bestemt ved anden lovgivning.

Afsluttende bemærkning:

Det er K kommunes vurdering, at alle gældende regler har været overholdt i denne sag”.

Kommunen har supplerende, på telefonisk forespørgsel, overfor Ombudsmanden oplyst, at arbejdsgiverne alene får meddelelse om gebyrer og renter gennem en månedlig opgørelse fra kommunen over det løbende mellemværende med kommunen i almindelighed, herunder også vedrørende andet end skat.

Den “arbejdsgiverseddel”, klager har medsendt sin klage hertil er et internt kommunalt arbejdsrapport, som klager selv har rekvireret fra kommunen.

Der fremsendes ikke særskilt meddelelse til arbejdsgiverne om påligning af renter og gebyrer, ligesom retsgrundlaget for påligningen ikke fremgår af månedsopgørelsen, og ej heller på anden måde meddeles arbejdsgiverne.

Det pålignede gebyr på 1.000 kr. fremgår af månedsopgørelse af 25. august 1995 til A med teksten:

“Renter og gebyrer A-skat/Erniat akiliutillu A-skat, ny saldo”.

Den pålignede morarente på 2.475 kr. fremgår af månedsopgørelsen af 22. september 1995 med teksten:

“Renter og gebyrer A-skat/Erniat akiliutillu A-skat, 15-SEP-95, rente redg. arb. 0000007, Ny saldo”.

Ombudsmanden har på det foreliggende grundlag udtalt:

“Ad spørgsmålet om gebyropkrævning:

I landstingslov nr. 5. af 19. maj 1979 om indkomstskat som ændret ved landstingslov nr. 3 af 5. juni 1986, hedder det:

“§ 42. De beløb, som den indeholdelsespligtige har indeholdt i en kalendermåned, skal han i den påfølgende måned indbetale til den kommune (arbejdsgiverkommune), hvor virksomheden er hjemmehørende. ...

Stk. 2. ...

Stk. 3. Efter regler fastsat af Landsstyret skal de indeholdelsespligtige redegøre for indeholdelserne.

Stk. 4. Ved de i stk. 3 omhandlede regler kan det bestemmes, at den indeholdelsespligtige, når redegørelse ikke er indgivet rettidigt, skal erlægge et gebyr på 2 pct. af det beløb, som skal indbetales for den pågældende periode. Gebyret skal andrage mindst 500 kr. og kan højst udgøre 1.000 kr. ...

Stk. 5 ...

Stk. 6 ... ”.

Bemyndigelsen i § 42, stk. 3 og 4 til at fastsætte administrative bestemmelser er udnyttet ved landstingsbekendtgørelse nr. 5 af 26. juni 1979, som ændret ved hjemmestyrets bekendtgørelse nr. 33 af 19. november 1986, hvor det i § 2, hedder:

“§ 2. Når redegørelsen ikke er afgivet rettidigt, skal den indeholdelsespligtige til arbejdsgiverkommunen henholdsvis Skattedirektoratet erlægge et gebyr på 2 pct. af det beløb, som skal indbetales for den pågældende periode. Gebyret skal andrage mindst 500 kr. og kan højst udgøre 1.000 kr. Ved beregningen af gebyret bortses fra ørebeløb.

Stk. 2. ... ”.

Med hensyn til spørgsmålet om gebyrets varsling, må jeg konstatere, at skattelovgivningen ikke indeholder særskilt krav herom, idet den eneste betingelse for gebyrets påligning er, at arbejdsgiverens redegørelse ikke er afgivet rettidigt.

I den foreliggende sag skulle redegørelsen for juni måned 1995 have været afgivet inden udgangen af juli måned 1995. Imidlertid afgav A først redegørelsen den 26. august 1995.

I relation til spørgsmålet om gebyrets varsling finder jeg også grund til at henlede opmærksomheden på landstingsloven om sagsbehandling i den offentlige forvaltning, sagsbehandlingsloven, § 19, hvori det hedder:

“§ 19. Kan en part i en sag ikke antages at være bekendt med, at myndigheden er i besiddelse af bestemte oplysninger vedrørende sagens faktiske omstændigheder, må der ikke træffes afgørelse, før myndigheden har gjort parten bekendt med oplysningerne og givet denne lejlighed til at fremkomme med en udtalelse. Det gælder dog kun, hvis oplysningerne er til ugunst for den pågældende part og er af væsentlig betydning for sagens afgørelse. ...

Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1 gælder ikke, hvis

- 1) det efter oplysningernes karakter og sagens beskaffenhed må anses for ubetænkeligt at træffe afgørelse i sagen på det foreliggende grundlag,
- 2) ...
- 6) ... ”.

Jeg er af den opfattelse, at påligning af gebyr er en afgørelsessag, som er omfattet af sagsbehandlingslovens regler.

Imidlertid finder jeg, at partshøring i en situation som den foreliggende kan undlades med henvisning til sagsbehandlingslovens § 19, stk. 2, nr. 1), idet denne undtagelsesregel til den almindelige pligt til partshøring navnlig finder anvendelse, hvor oplysningerne i en sag har et autentisk præg, som f. eks. når oplysningerne hidrører fra en offentlig myndighed. Det er netop tilfældet i denne sag, hvor sagsfaktum alene er beskrevet ved en overskrivelse af redegørelsesfristen, hvilket konstateres af den kommunen, som modtager redegørelsen.

Jeg finder herefter hverken grundlag for at kritisere påligningen af det påklagede gebyr eller at der ikke er sket varsling af gebyret.

Ad spørgsmålet om renter:

I landstingslov nr. 5 af 19. maj 1979 om indkomstskat som ændret ved landstingslov nr. 3 af 5. juni 1986, hedder det:

“§ 68. ...

Stk. 2. Er et skattebeløb, som en indeholdelsespligtig skal indbetale, ikke betalt rettidigt, skal den indeholdelsespligtige betale rente af beløbet med 2 pct. pr. påbegyndt måned fra forfaldsdagen. Forfaldsdagen er for de i § 42, stk. 1, nævnte beløb den 1. i den måned, der følger efter indeholdelsen, ... ”.

Denne rentebestemmelse er gentaget i landstingsbekendtgørelse nr. 5 af 26. juni 1979, som ændret ved hjemmestyrets bekendtgørelse nr. 33 af 19. november 1986, § 4, stk. 3.

...

Det i denne sag påklagede forhold vedrører indeholdt A-skat på i alt 61.800 kr. for juni, der skulle have været indbetalt senest ved udgangen af juli måned 1995.

Den i skattelovens § 68, stk. 2, definerede forfaldsdag er i denne sag 1. juli 1995, og der vil således ved betaling efter udgangen af juli måned 1995 kunne beregnes renter med 2 pct. for såvel juli som august eller i alt 4 pct., svarende til de i månedsopgørelsen oplyste 2.475 kr.

A har i relation til rentespørgsmålet spurgt, om rentetilskrivningen er i overensstemmelse med lov om renter ved forsinket betaling m.v.

Jeg skal hertil bemærke, at loven om renter ved forsinket betaling, som er sat i kraft for Grønland ved Kgl. anordning nr. 548 af 21. august 1986, efter § 1, stk. 2, ikke finder anvendelse på renter, som er pålagt ved eller i henhold til lov.

Jeg finder herefter ikke grundlag for at kritisere den foretagne påligning af renter.

Generelt om begrundelsespligt:

Som anført ovenfor om gebyrpåligningen, er det min opfattelse, at der er tale om en afgørelse i sagsbehandlingslovens forstand. På samme måde forholder det sig med tilskrivningen af renter ved forsinket betaling.

Det hedder i sagsbehandlingslovens § 22:

“§ 22. En afgørelse skal, når den meddeles skriftligt, være ledsaget af en begrundelse, medmindre afgørelsen fuldt ud giver den pågældende part medhold”.

Jeg kan i denne sag lægge til grund, at den redegørelsespligtige arbejdsgiver alene får meddelelse om pålignede gebyrer og renter gennem den månedsopgørelse, den pågældende får tilsendt.

I et tilfælde som det foreliggende, hvor sagen rejses og afgøres på myndighedens initiativ, og hvor parten ikke inddrages i sagsbehandlingen forud for udsendelsen af månedsopgørelsen, er det uden mening at tale om, at arbejdsgiveren har fået “medhold”.

Jeg finder derfor, at der i den foreliggende sag har været en begrundelsespligt for kommunen i forbindelse med påligning af gebyr og renter.

Jeg finder det i den forbindelse sandsynligt, at navnlig manglende information om retsgrundlaget for påligningen af renter og gebyr har været en væsentlig årsag til, at der er indgivet en klage til mig.

Den begrundelse myndigheden har pligt til at give, fremgår af sagsbehandlingslovens § 24:

“§ 24. En begrundelse for en afgørelse skal indeholde en henvisning til de retsregler, i henhold til hvilke, afgørelsen er truffet. I det omfang, afgørelsen efter disse regler beror på et administrativt skøn, skal begrundelsen tillige angive de hovedhensyn, der har været bestemmende for skønsudøvelsen.

Stk. 2. Begrundelsen skal endvidere om fornødent indeholde en kort redegørelse for de oplysninger vedrørende sagens faktiske omstændigheder, som er tillagt væsentlig betydning for afgørelsen.

Stk. 3. ...”.

I denne sag har jeg noteret mig, at kommunen overhovedet ikke har meddelt A nogen begrundelse om lovgrundlaget for de truffede beslutninger om påligning af gebyr og renter.

Henset til, at retsgrundlaget og retsfølgen for gebyr og renter er entydigt, og da afgørelserne ikke beror på et administrativt skøn, kunne kommunens begrundelse have indskrænket sig til en standardiseret meddelelse til A om de retsregler, hvorefter der pålignes gebyr og renter.

Jeg finder det uheldigt, at dette ikke er sket.

I relation til kravet om redegørelse for sagens faktiske omstændigheder i sagsbehandlingslovens § 24, stk. 2, er det endvidere min opfattelse, at heller ikke denne bestemmelse er overholdt ved de foreliggende månedsopgørelser:

Således vedrører månedsopgørelsen af 25. august 1995, hvoraf gebyret på 1.000 kr. fremgår, alene teksten "renter og gebyrer A-skat". Det burde have fremgået entydigt, at der var tale om et gebyr, ligesom det burde have fremgået, for hvilken indeholdelsesmåned gebyret var pålignet.

Månedsopgørelsen af 22. september 1995, hvoraf rentetilskrivningen fremgår, forekommer ej heller at være præcis, idet dens tekst henviser til "Rente redg. arb. 0000007", hvilket umiddelbart kan læses som en henvisning til måned 7, mens den redegørelsesoversigt, klager har sendt hertil i kopi, anfører, at der er tale om en redegørelse for juni, altså måned 6.

Jeg skal på denne baggrund henstille, at kommunen fremover følger begrundelsespligten i sagsbehandlingslovens § 24, stk. 1, og stk. 2, ved påligning af gebyrer og morarente efter skattelovgivningen.

Jeg skal anmode kommunen om at orientere mig om, hvorledes man fremover vil følge disse regler".

04-5 Krav om notatpligt og pligt til at informere sagens parter. Endvidere spørgsmål om ansvaret for myndighedsbehandlingen i sag om udbud af entrepriser i forbindelse med landingsbaneprojekt.

En privat virksomhed, som havde afgivet tilbud på en entreprise i forbindelse med hjemmestyrets landingsbaneprojekt, men som ikke fik tildelt opgaven, klagede over en række sagsbehandlingsforhold i forbindelse med hjemmestyrets håndtering af udbudssagen. Virksomheden klagede tillige over, at entrepriserettens regler ikke var overholdt.

Ombudsmanden afviste at undersøge sagens privatretlige aspekter.

Ombudsmanden fandt derimod anledning til at kritisere hjemmestyret for følgende: utilstrækkelig information af klager, mangelfuld sagsdokumentation, ubegrundet forskelsbehandling af sagens parter og en uklar opgavefordeling mellem de ansvarlige myndigheder.

Ombudsmanden henstillede, at det ansvarlige direktorat og underliggende myndigheder fremover i betydeligt større omfang tager notater og referater af mundtlige samtaler, også i sager, som

ikke reguleres af forvaltningslovgivningen. (J. nr. 11.48.10.0./6-95)

A klagede over, at Landsstyreområdet for Erhverv, Trafik og Forsyning, tidligere Landsstyreområde for Offentlige Arbejder og Trafik, og de derunder hørende myndigheder, i deres sagsbehandling i forbindelse med antagelse af tekniske rådgivere ved projektering af nye landingsbaner, havde "udvist dårlig forvaltningsskik ved bl. a. generelle sagsbehandlingsfejltagelser", og at "offentlige organer har brudt med nøje fastlagte normer for valg af teknisk rådgivning".

Klagers anbringender er opdelt i hovedafsnittene "indirekte inhabilitet m.v. og "manglende information m.v.".

Klagen blev indgivet efter, at Direktoratet i marts måned 1995 havde afbrudt et forhandlingsforløb med klager om indgåelse af en projekteringsaftale for en landingsbane og tilhørende vejanlæg ved Maniitsoq by, og det efterfølgende var besluttet at tildele projekteringsopgaven for samtlige nye landingsbaner i henhold til Landstingets principbeslutning til et konsortium bestående af Hjemmestyrets tidligere tekniske rådgivere under det nu afbrudte forhandlingsforløb med blandt andet klager.

Der har efter klagens indgivelse været følgende korrespondance mellem Ombudsmanden og Direktoratet for Erhverv, Trafik og Forsyning samt Grønlands Lufthavsvæsens Anlægsorganisation (GLV/Anlæg):

Den 26. maj 1995 fremsendte Direktoratet en række bilag, og udtalte samtidig:

"Til ovennævnte materiale skal der vedrørende pkt. 1 bemærkes, at der ikke blev udarbejdet referat fra mødet på Hotel Hans Egede. Som det fremgår af invitationen, var der tale om et mere uformelt "På vej hjem møde", hvor landsstyremedlemmet kunne udveksle synspunkter med repræsentanter fra bl. a. byggebranchen om det kommende lufthavnsprojekt.

Der ses ikke at være taget referat af det i klagen note 13, side 6 nævnte møde, idet vi dog skal henvise til punkt 6 brev af 22. marts nr. 0056 fra Lufthavsvæsenet til direktoratet, idet det endvidere kan oplyses, at mødets formål var at såvel advokat som landstingsmedlem ønskede en baggrundsorientering om en række generelle forhold vedrørende blandt andet direktoratets opbygning, landingsbaneprojektet i almindelighed m.v."

Den 5. oktober 1995 fremsendte Direktoratet denne supplerende redegørelse med bilag. Det hedder heri:

"...
Vi skal ... for såvidt angår de ønskede kommentarer til ... henvise til vedlagte brev fra lufthavsvæsenet.

Ombudsmanden har endvidere bedt om en redegørelse for det bevillingsmæssige grundlag for projektet frem til datoen for klagen ... samt en redegørelse for, hvorledes bevillingsstyringen i sagen er foregået.

Indledningsvis skal der henvises til landstingsfinanslov 1995 vedrørende tekstanmærkning til hovedkonto 70.11.20., udbygning af landingsbanestruktur, der har følgende ordlyd:

"Nr. 1,

Disponering af bevillingen forelægges Landsstyret og Landstingets Finansudvalg til godkendelse”.

Med hensyn til rådgiveraftalerne har disse været behandlet 2 gange i Landstingets Finansudvalg efter forudgående behandling i Landsstyret. Der vedlægges materiale

...

I direktoratets indstilling om valg af rådgiveraftaler er der lagt vægt på følgende forhold:

1. pris.

Der henvises til vedlagte notat af 4. maj 1995 fra Grønlands Lufthavnsvæsen, hvori det bekræftes, at den valgte hovedrådgiveraftale indebærer en besparelse på 30,7 pct. i forhold til tidligere aftaleudkast.

2. grønlandsk beskæftigelse.

Der henvises til vedlagte notat af 3. maj 1995 fra Grønlands Lufthavnsvæsen, hvori det bekræftes, at den valgte hovedrådgiveraftale indebærer en fordeling på 70 pct. grønlandsk udført arbejde og 30 pct. dansk udført arbejde mod det modsatte forhold ved valg af 4 separate aftaler. Det har efterfølgende vist sig, at med den valgte hovedrådgiverkonstellation kommer andelen af grønlandsk udført arbejde op på over 80 pct.

3. kvalitet.

Der henvises til vedlagte breve til Grønlands Lufthavnsvæsens svarskrivelse af brev nr. 0322 af 2. oktober 1995.

Derudover skal der knyttes følgende generelle bemærkninger omkring grønlandsk beskæftigelse og anvendelse af grønlandske rådgivere og indholdet i klagen omkring dette emne.

I klagen citeres på side 9 daværende landsstyremedlem Kuupik Kleist's forelæggelse på efterårssamlingen 1994 af redegørelsen om anlæggelsen af regionale landingsbaner, hvorunder Kuupik Kleist anfører:

“at der opnås den optimale beskæftigelsesmæssige og erhvervsøkonomiske effekt for hjemlige rådgivere”.

De udtrykte politiske ønsker har indgået i direktoratets behandling af spørgsmålet om valg af rådgiverkonstellation.

I klagen er der tilsyneladende en misforståelse omkring hvilke rådgiverfirmaer, der er indgået aftale med, idet klageren konsekvent henviser til de to danske firmaer ... Som det fremgår af vedlagte uddrag af aftalen om teknisk rådgivning og bistand, er denne indgået mellem Grønlands Lufthavnsvæsen og de 2 grønlandske rådgiverfirmaer ... Endvidere vedlægges selskabsoplysninger vedrørende sidst nævnte firma, hvoraf fremgår, at 65 pct. af aktiekapitalen besiddes af i Grønland bosiddende aktionærer og at fortsat overdragelse til de i Grønland bosiddende aktionærer er fastlagt i overenskomst.”

Den 16. november 1995 fremsendte Direktoratet for Erhverv, Trafik og Forsyning en yderligere redegørelse:

“...

Forhandlinger med de forskellige rådgivere er gennemført af Grønlands Lufthavnsvæsens anlægsorganisation.

...

Grønlands Lufthavnsvæsens indstilling til direktoratet vedrørende rådgiveraftalerne forelå ... 23. februar 1995. På et møde den 23. februar 1995 mellem direktoratet og anlægsorganisationen meddelte direktoratet, at de samlede omkostninger til rådgivningsydelser fandtes for høje, hvorfor Direktoratet ikke kunne følge Anlægsorganisationens indstillinger.

...
 I direktoratets brev nr. 170 af 15. marts 1995 meddeles Anlægsorganisationen, at direktoratet imødeser et oplæg til rådgiveraftaler, der omfatter alle 4 baneanlæg. Efterfølgende afholder Anlægsorganisationen møder med grupper af rådgivere, hvorfra A har udarbejdet et mødereferat fra mødet den 30. marts 1995. Som opfølgning på mødet den 30. marts 1995 fremsender Anlægsorganisationen brev nr. 0068 af 31. marts 1995 til A vedlagt byggeprogrammer og forundersøgelserapporter, idet Anlægsorganisationen opfordrer A til at fremkomme med et tilbud på det samlede projekteringsarbejde for de 4 landingsbaner.

...
 Med hensyn til påstandene i klagens side 10, 11 og 17 om uberettiget bud fra bygherrerådgiver skal det oplyses, at Anlægsorganisationen antog en særlig rådgiver i spørgsmål om valg af rådgivere og indgåelse af rådgivningsaftaler.

...
 Direktoratet er enig i klagerens principielle betragtninger omkring behovet for at tilknytte en bygherrerådgiver, der skal hjælpe med at vurdere og udvælge de projektrådgivende ingeniører, og det var netop ud fra samme betragtninger som i klagen, at Grønlands Lufthavnsvesen indgik kontrakt med ... om rådgivning i valg af projekterende ingeniører”.

Den 26. januar 1996 fremkommer direktoratet med yderligere bemærkninger i form af en udtalelse fra GLV/Anlæg:

“Hermed kommentarer til og besvarelse af Ombudsmandens brev

...
1. På finanslov 1995, incl. er der til landingsbaneprojektet afsat 75.369.000 kr.

Jeg opfatter dette som en konstatering ??

2. Finansudvalget godkender 11. februar 1995 disponering af i alt 14.200.000 kr. svarende til forventede projekteringsudgifter frem til 1. juli 1995.

Dette er ikke helt korrekt.

Af de to oplæg ... fremgår de ansøgte midler skal bruges til:

- a) De forventelige forbrug til udarbejdelse af projektforslag og projektering for banerne i 1. etape for perioden frem til 1. juli 1995 udgør i alt ca. 13.500.000 kr.
- b) 700.000 kr. skulle bruges til forberedende arbejder såsom 1) flyvetekniske evalueringer, 2) færdiggørelse af rådgiveraftaler, 3) materialer til miljøgodkendelser, 4) udarbejdelse af udbudsmateriale, 5) udarbejdelse af prækvalifikationsmateriale og 6) diverse mindre opgaver, hvor det er nødvendigt med ekstern bistand.

3. GLV/Anlæg's brev af 23. februar 1995 til direktoratet omtaler omkostninger til projektering, udbud og kontrahering af landingsbane- og vejanlæg på totalt 20.438.000 kr.

Det omtalte beløb er af Ombudsmanden taget ud fra et skema, hvor GLV/Anlæg lægger op til en ansøgning på i alt 31 mio. kr. Dette er at opfatte som et arbejdsblad, idet det ville have blevet fulgt op med en særskilt ansøgning om disponeringsadgang.

Omtalte beløb er eksklusivt tillæg til uforudsigelige udgifter og indeholder honorartilbud i enkelte tilfælde korrigeret af GLV/Anlæg's skøn for et endeligt aftalehonorar. Beløbet indeholder stort set omkostninger til udarbejdelse af projektforslag, hovedprojektering, kontrahering, udbud og anlæg for landingsbaner og veje for 1. etape.

4. GLV/Anlæg's brev af 2. marts 1995 til Direktoratet omtaler en overskridelse af de samlede omkostninger til rådgiverydelser udgør iht. indstillingen 5.348.000 kr.

Det er rigtigt, at den omtalte overskridelse udgør 5.348.000 kr.

Det omtalte beløb fremgår af brev nr. 0030 af 23. februar 1995 til direktoratet. Differencen vedrører både 1. og 2. etape. Overslagene er udarbejdet henholdsvis på grundlag af byggeprogrammets overslag og de indhentede tilbud suppleret for 2. etapes vedkommende af GLV/Anlæg med reviderede overslag på basis af de indhentede tilbud.

Overslagene indeholder også andre ydelser end projekteringshonorarer, bl. a. omkostninger til udbud, kontrahering, tilsyn, byggeledelse, forundersøgelse og omkostninger til bygherreleverancer.

5. Af landsstyreoplægget af 11. april 1995 fremgår det, at de samlede udgifter ved separate aftaler med 4 rådgiverteams ville være på niveauet 17,7 mio. kr.

Beløbet svarer stort set til de modtagne tilbud fra rådgiverne for udarbejdelse af projektforslag og hovedprojektering incl. udlæg for vej- og landingsbaneanlæg for 1. etape.

6. Afslutning.

Det er min opfattelse, at spørgsmålet først og fremmest centrerer sig om forskellen mellem de i pkt. 3 og pkt. 5 omtalte beløb.

Forskellen på ca. 2,7 mio. kr. svarer godt til de indhentede tilbud fra rådgiverne på udførelse af kontrahering og udbud incl. udlæg til disse poster”.

Den 5. februar 1996 udtaler Direktoratet:

“Ombudsmanden har ... anmodet om yderligere oplysninger

...

I den anledning skal vi fremkomme med nedenstående redegørelse, idet det indledningsvis skal præciseres, at direktoratet ikke førte forhandlinger med de to rådgivergrupper omkring henholdsvis ... og A i samarbejde med ... I henhold til den fastlagte opgavefordeling mellem direktoratet og Lufthavnsvæsenet, Anlægsorganisationen blev kontakten til rådgiverne alene varetaget af Anlægsorganisationen, hvorfra der er oplyst følgende:

“... blev kontakten telefonisk den 28. marts 1995 og bedt om at komme til møde den 29. marts 1995 angående ny tilbudsgivning. Mødet blev afholdt den 29. marts. Der foreligger ikke noget referat fra mødet, hvorunder selskaberne blev bedt om at komme med et nyt tilbud på en samlet løsning inden 5. april.

A og ... blev samtidig kontakten telefonisk med henblik på et møde den 30. marts angående ny tilbudsgivning med den samme tilbudsfrist den 5. april. Der foreligger vedlagte referat fra mødet udarbejdet af A”.

De to rådgivergrupper blev således først på møderne henholdsvis den 29. marts og 30. marts fuldt orienteret om den ny situation og herunder opfordret til at afgive tilbud. Før dette tidspunkt forelå der således ikke noget bud fra ... gruppen.

Tilbudsfristen kan synes at være fastsat meget kort, men det skal tages i betragtning, at begge de to rådgivergrupper havde udarbejdet projekterings tilbud på lufthavnene og var bekendt med opgaverne, således at gentagelseeffekten skulle gøre det muligt, relativt enkelt at udarbejde et samlet billigere tilbud.

...

Det kan således sammenfattende oplyses, at ... 27. marts 1995 forelå der ikke noget tilbud på en samlet løsning af projekteringsopgaverne, idet rådgivergrupperinger først på møderne den 29. og 30. marts blev fuldt orienteret om den nye situation og herunder opfordret til at fremkomme med tilbud på en samlet løsning af projekteringsopgaverne.”

... (Resten af sagsfremstillingen udelades)

Ombudsmanden udtalte følgende:

“ Generelt om min undersøgelse, herunder min kompetence:

Med henvisning til landstingsloven om Landstingets Ombudsmand, § 6, stk. 2, har min undersøgelse alene omfattet sagsbehandlingskridt inden for 1 år fra klagens indgivelse, det vil sige fra 12. april 1994 og senere.

Efter ombudsmandslovens § 4, stk. 1, omfatter min virksomhed samtlige forvaltninger under hjemmestyret. Min undersøgelse af en sag vil derfor også kunne omfatte myndighedsdispositioner, der reguleres af privatretlige regler, ligesom jeg naturligvis har kompetence til at undersøge forvaltningens privatretlige dispositioner i det omfang, disse dispositioner tillige er omfattet af forvaltningsretlige regler.

Det offentlige indgåelse af projekteringsaftaler, som denne sag handler om, er ikke omfattet af landstingsloven om sagsbehandling i den offentlige forvaltning, men af privatretlige regler. Jeg finder i den forbindelse anledning til at bemærke, at landstingsloven om licitation ikke finder anvendelse på indgåelse af aftaler om projektering, hvilket fremgår af bemærkningerne til landstingsloven.

Uanset dette må der stilles en række grundlæggende krav til det offentlige handlemåde også i forhold, som reguleres af privatretlige regler som i denne sag.

Sådanne krav har jeg som beskrevet nedenfor fundet det af betydning at undersøge i denne sag som følge af den indgivne klage:

Legalitetsprincippet:

Det følger af Landsstyrets forfatningsretlige stilling i forhold til Landstinget, som er beskrevet i Hjemmestyreløven og forudsætningsvis fremgår af Grundloven, at Landsstyrets dispositioner skal ske i overensstemmelse den lovgivning, som Landstinget vedtager, hvilket i den foreliggende sag navnlig vil sige bevillingslovgivningen.

Lighedsprincippet:

Det er et fundamentalt princip i et retssamfund, at det offentlige ikke udøver usaglig forskelsbehandling uanset, om det offentlige handler på forvaltningsretligt eller privatretligt grundlag.

Ansøgere og andre parter i sager hos det offentlige skal således som udgangspunkt behandles ens, og forskelsbehandling må kun finde sted, hvor dette har lovhjemmel eller i øvrigt er sagligt motiveret.

Notatpligt:

Ved siden af sagsbehandlingslovens notatpligt gælder der for offentlige myndigheder en almindelig forpligtelse til at gøre notat om alle væsentlige ekspeditioner i en sag, herunder afholdelse af møder.

Denne pligt er ikke mindst en konsekvens af kravet om, at det offentlige, herunder Landstinget, skal kunne kontrollere myndighedernes dispositioner.

Jeg har valgt at samle mine bemærkninger vedrørende notatpligt i et særskilt afsnit til sidst i min udtalelse, idet disse bemærkninger i vidt omfang "går på tværs" af de enkelte klage temaer.

Informationspligt:

Den regelregulering som findes i landstingsloven om offentlighed i forvaltningen og landstingsloven om sagsbehandling i den offentlige forvaltning navnlig vedrørende notatpligt, aktindsigt, partshøring og begrundelse udspringer af en grundlæggende pligt for det offentlige generelt til at bestræbe sig på at give en så præcis og retvisende information som lovligt muligt ved forespørgsler og andre henvendelser, ligesom det offentlige har en vis pligt til på eget initiativ at informere en sags parter om vigtigere faktiske forhold i en sag.

Opgavefordelingen mellem myndighederne:

Henset til, at bygherrens (hjemmestyrets) opgaver i den foreliggende sag har være delt mellem Direktoratet og Grønlands Lufthavnsvæsens Anlægsorganisation - sidst nævnte blev etableret specielt til varetagelse af opgaver under landingsbaneprojektet - har jeg fundet anledning til at vurdere, om den af Landsstyret fastsatte kompetencefordeling har været hensigtsmæssig i forhold til overholdelsen af de principper, jeg har skitseret ovenfor.

Vedrørende sagens privatretlige aspekter, skal jeg udtale:

Klager har overfor mig oplyst, at der muligvis vil blive anlagt en erstatningssag mod indklagede, hvor aftalebrud vil blive påberåbt, og jeg har imidlertid allerede af den grund, jf. ombudsmandslovens § 6, stk. 4, ikke fundet grundlag for at undersøge de privatretlige aspekter i sagen.

Jeg har i konsekvens heraf heller ikke taget stilling til, om myndighedernes beslutning om at standse forhandlingsforløbet med klager om en særskilt projekteringsaftale vedrørende Maniitsoq anlæggene, har været rigtig eller rimeligt begrundet i de hensyn, som Direktoratet og GLV/Anlæg har oplyst. Jeg har i min udtalelse nedenfor udelukkende vurderet, om det offentliges handle måde har levet op til de ovenfor beskrevne grundlæggende pligter for offentlige myndigheders optræden.

Min udtalelse i det følgende vil derfor være en kommentar til de enkelte klagepunkter med udgangspunkt i de principper, det offentlige er bundet af, jf. ovenfor.

De enkelte klagepunkter:

Hjemmelsgrundlaget:

Klager har anført, at fordi hjemmelsgrundlaget for forvaltningens dispositioner i sagen alene er en principbeslutning i Landstinget, i modsæt-

ning til en anlægslov, som først vedtoges efter klagens indgivelse, må der stilles skærpede krav til forvaltningsudøvelsen.

Det er min opfattelse, at Landstinget ved sin bemyndigelse til Landsstyret om at igangsætte projektering og vejanlæg har taget endelig stilling til hjemmelsgrundlaget for Landsstyrets og underliggende myndigheders dispositioner i overensstemmelse med denne bemyndigelse, og Landstinget har samtidig forudsat, at en anlægslov skal vedtages senere.

Jeg kan allerede derfor ikke anlægge en særlig vurdering af hjemmestyrets sagsbehandling inden for rammerne af Landstingets bemyndigelse.

Habilitet m.v.

Klager gør i dette afsnit af klagen gældende, at udvælgelsen af rådgivende ingeniører generelt er sket i strid med almindelige habilitetskrav, idet hjemmestyrets myndigheder har været vidende om, at bygherrerådgiveren har varetaget usaglige hensyn i sin rådgivning.

Det fremgår videre af klagens afsnit 2.3 "Byggeriets retsforhold", at klager gør gældende, at bygherrerådgiveren har været uberettiget til at afgive bud på projekteringsopgaven.

Der klages endvidere over, at hjemmestyret ikke har været berettiget til at inddrage kriterier som tidsfaktor og stordriftsfordele ved valg af projekterende ingeniørfirmaer.

De almindelige regler om inhabilitet i forvaltningen findes i landstingsloven om sagsbehandling i den offentlige forvaltning, kapitel 2.

Sagsbehandlingslovens regler om inhabilitet finder anvendelse også på sager om indgåelse af kontraktforhold og lignende privatretlige dispositioner, men alene for forvaltningspersonellet, jf. § 1.

Et privat ingeniørfirma, som på aftaleretlig basis udfører rådgivningsfunktioner for en offentlig myndighed kan ikke anses for omfattet af forvaltningsretlige regler, herunder sagsbehandlingsloven, jf. også ovenfor under mine generelle bemærkninger.

Jeg må derfor afvise at undersøge, hvorvidt bygherrerådgiveren har varetaget usaglige hensyn, og om bygherrerådgiveren efter entrepriserettens regler har været uberettiget til at afgive bud på projekteringsopgaven.

Jeg må tillige afvise at undersøge, om forvaltningen har været bekendt med bygherrerådgiverens varetagelse af usaglige hensyn, da dette ville forudsætte en undersøgelse, som nævnt ovenfor.

Af samme årsag kan jeg heller ikke udtale mig om, hvorvidt hjemmestyret har været uberettiget til at acceptere et tilbud fra bygherrerådgiveren.

Jeg kan alene i den forbindelse bemærke, at forvaltningen har en forpligtelse til at reagere, hvis der i forbindelse med rådgivningsforholdet opstår tvivl om rådgiverens uvildighed eller rådgivningens saglighed, idet en offentlig myndighed naturligtvis er ansvarlig for, at dens beslut-

ninger træffes på et sagligt grundlag, uanset om en del af beslutningsgrundlaget tilvejebringes gennem brug af ekstern rådgivningsbistand.

Man anmodede herfra ved brevet af 8. september 1995 blandt andet Direktoratet om følgende: "Det hedder videre i Direktoratets brev (nr. 196 af 27. marts 1995):

"I de mulige løsningsmodeller vil indgå forslag, der i højere grad vil tilgodese, at der kan opnås stordriftsfordele i projekteringsopgaverne".

Direktoratet anmodes om at oplyse, hvorvidt der, da brevet blev afsendt fra Direktoratet forelå konkrete tilbud på samtlige eller på flere af projekteringsopgaverne og vejanlæggene.

Såfremt dette ikke fremgår af Direktoratets besvarelse af nogle af ovenstående spørgsmål, anmodes Direktoratet om at oplyse, hvornår Direktoratet og GLV blev bekendt med at ... ville afgive bud på projekteringsopgaverne. Er denne information modtaget skriftligt, anmodes Direktoratet om at fremsende kopi af henvendelserne fra de pågældende virksomheder".

Dette spørgsmål blev ikke besvaret ved Direktoratets svar af 5. oktober 1995.

Under pkt. 3 i supplerende høring af 1. november 1995 herfra hedder det bl. a.:

"Man skal derfor herfra tillige anmode om en udførlig redegørelse for på hvilket tidspunkt de enkelte rådgivergrupperinger er blevet orienteret om, at Hjemmestyret ønskede eller arbejdede på en samlet løsning af projekteringsopgaverne for de 4 landingsbaner.

Redegørelsen ønskes vedlagt

- Direktoratets eller GLV's modereferater,
- de breve som måtte være tilgået rådgivergrupperingerne om det nye grundlag (en samlet løsning) samt,
- i det omfang der er sket mundtlig orientering af parterne, notater vedrørende indholdet af og tidspunktet for denne mundtlige orientering".

Der foreligger alene summarisk besvarelse hertil uden bilag i Direktoratets brev af 16. november 1995.

Den 24. januar 1996 rykkedes Direktoratet påny for en fyldestgørende besvarelse af de stillede spørgsmål.

Direktoratets seneste høringssvar af 5. februar 1996 er citeret ovenfor side 14.

Det materiale, som har været fremlagt for mig, finder jeg ikke giver en tilstrækkelig dækkende beskrivelse af Direktoratets eller GLV/Anlæg's korrespondance med de rådgivende ingeniører til, at jeg kan tage stilling til, om myndighederne burde have været opmærksom på forhold, som vil kunne henføres til begrebet "usaglig rådgivning" fra disse ingeniører.

I relation til den del af klagen, som vedrører spørgsmålet om inddragelse af stordriftsfordele og tidsfaktor som kriterier for beslutningen om antagelse af projekterende ingeniørfirmaer, skal jeg udtale:

Ad stordriftsfordele:

Dette kriterium ses første gang nævnt i GLV/Anlægs brev til Direktoratet af 2. marts 1995, citeret ovenfor.

Muligheden for et samlet udbud af flere lufthavne eller delprojekter blev da nævnt i lyset af, at GLV/Anlæg i brevet af 23. februar 1995, citeret ovenfor på side 9, havde søgt om disponering af i alt 31.100.000 kr. til projektering, udbud og kontrahering.

På dette tidspunkt havde Finansudvalget, på baggrund af det på side 10f omtalte landsstyreoplæg, udarbejdet af Direktoratet 8. februar 1995, godkendt disponeringen af de 13,5 mio. kr. plus 0,7 mio. kr. til projektering af landingsbanerne i Uummanaaq, Aasiaat, Sisimiut og Maniitsoq.

Landstinget og dets udvalg afgør selv, om de har modtaget tilstrækkelig eller retvisende information. Det ligger derfor uden for min kompetence at tage stilling til, om Landsstyret har informeret Finansudvalget korrekt set ud fra de gennemførte forhandlinger mellem GLV/Anlæg og klager.

Den samlede bevilling til udbygning af landingsbanestrukturen udgjorde for 1995 74.369.000 kr., hvoraf der ikke i finansloven var øremærket en særlig del til projektering m.v.

Herudover har jeg konstateret, at i GLV/Anlægs indstilling til Direktoratet af 23. februar 1995 om igangsætning af projekteringen, som er beskrevet på side 11 og 12, er den talmæssige opstilling baseret på overslaget over samlede omkostninger i henhold til byggeprogrammet i forhold til et revideret overslag på baggrund af de førte forhandlingerne med de indbudte rådgivergrupperinger.

Det fremgår, at dette reviderede overslag overstiger byggeprogrammets overslag med 5.348.000 kr.

I GLV/Anlæg's brev til Direktoratet af 2. marts 1995 hedder det, som citeret ovenfor, at denne overskridelse alene udgør mindre end 5 pct. af det samlede "usikkerhedstillæg" indeholdt i finanslovens samlede overslag over omkostninger ved landingsbaneprojektet.

Der foreligger i øvrigt ikke i det materiale, som myndighederne har tilstillet mig nogen oplysninger om, at man i forvaltningen (Landsstyret, Direktoratet og GLV/Anlæg) internt opererede med snævrere grænser for omkostninger til projektering m.v. inden for den samlede bevilling for 1995.

Sådanne finansielle grænser har heller ikke fremgået af GLV/Anlægs eller Direktoratets korrespondance med klager.

Der ses ikke at være belæg for at antage, at overslagsbeløbene for projekteringsudgifterne i byggeprogrammet havde status som finanslovsfastsatte udgiftsgrænser, heller ikke selvom den samlede finanslovsbevilling og budgetoverslagene bygger på overslagene i byggeprogrammet.

Myndighedernes ønske om at opnå stordriftsfordele må således på det foreliggende grundlag retteligt forstås som et almindeligt ønske om billiggørelse af projektet men ikke som bindinger i bevillingslovgivningen.

Imidlertid har Direktoratet ... til klager meddelt, at "de drøftede udkast til rådgiveraftaler ville indebære udgifter, der ikke umiddelbart er bevillingsmæssig dækning for at afholde".

Endvidere meddeler X fra GLV/Anlæg på mødet med bl. andre repræsentanter for klager den 30. marts 1995, ... "at (der) med de allerede indkomne tilbud, var ... sket en budgetmæssig overskridelse".

Af den korrespondance mellem GLV/Anlæg og klager, jeg har gennemgået på siderne 8 - 10 fremgår, at der i det løbende forhandlingsforløb i perioden 2. november 1994 til 30. januar 1995 har været drøftelser af prisniveauet i klagers tilbud.

GLV/anlægs brev til klager af 2. november 1994 viser, at myndighederne allerede på dette tidspunkt havde modtaget tilbud fra andre rådgivergrupperinger, idet man sammenligner klagers tilbud med disse.

Det er derfor min opfattelse, at myndighederne på et langt tidligere tidspunkt end sidst i marts 1995 havde haft mulighed for at tage stilling til, om man vil arbejde mod en projekteringsløsning baseret på stordriftsfordele.

Jeg finder dernæst, at informationen af klager omkring bevillingssiden i sagen og omkring baggrunden for ønsket om en samlet løsning af projekteringsopgaverne ikke har levet op til de krav, der må stilles til offentlige myndigheders pligt til på retvisende måde at informere en sags parter.

Jeg finder i den sammenhæng, at Direktoratet eller GLV/Anlæg på et tidligere tidspunkt i forhandlingsforløbet burde have informeret klager og øvrige tilbudsgivere om, at byggeprogrammets priser ikke måtte overskrides, såfremt dette var en forudsætning for at indstille en aftale om projektering til godkendelse i Landsstyret.

Jeg finder derimod ikke tilstrækkelig grund til at kritisere selve den omstændighed, at myndighederne har inddraget en økonomisk optimering af projektet i sit beslutningsgrundlag.

Af det på side citerede brev fra GLV/Anlæg til Direktoratet af 2. marts 1995 fremgår blandt andet, at såvel denne myndighed som ... fraråder at foretage fornyet udbud på dette tidspunkt, navnlig henset til forhandlingernes fremskredne stade.

Dette sammenholdt med, at ønsket om besparelser ses rejst fra Direktoratets side og, at de hidtidige forhandlinger har været ført mellem klager og GLV/Anlæg tegner efter min opfattelse et billede af, at samarbejdet mellem GLV/Anlæg og Direktoratet ikke har fungeret fuldt tilfredsstillende jf. herved også mine bemærkninger nedenfor til klagers afsnit om "manglende information m.v.

Ad tidsfaktor:

I Landstingets bemyndigelse til Landsstyret er der ikke fastsat nogen specifikke tidsmæssige begrænsninger, og det fremgår af Landsstyrets fremlæggelse, at selve baneanlæggene ikke vil kunne påbegyndes før i 1996.

Af GLV/Anlægs brev nr. 0033 af 2. marts 1995 til Direktoratet, hvor Direktoratet har anmodet GLV/Anlæg om at pege på besparelsesmuligheder, hedder det særligt om tidsplanen:

“For at foretage et samlet udbud, skal der laves udbudsmateriale, der entydigt fastlægger hvilke ydelser der skal bydes på. Herefter skal de bydende have tid til at sætte sig ind i materialet og udregne tilbud. Slutteligt skal tilbuddene vurderes og et aftaleudkast skal forhandles på plads.

De bydendes tidsforbrug vil afhænge af hvem der indbydes til at give bud.

Det mindste tidsforbrug opnås ved at udbyde til de rådgiverteams, som der er forhandlet med hidtil. Såfremt kredsen udvides, vil tidsforbruget stige.

Det er GLV/Anlæg og ... vurdering, at der vil medgå 2 måneder fra det tidspunkt, hvor det blev besluttet at udbyde samlet til det tidspunkt, hvor der kan foreligge et færdigforhandlet aftaleudkast, såfremt udbud sker blandt de hidtil involverede rådgivere. Såfremt kredsen udvides må det forventes, at der skal anvendes minimum 3 måneder, før færdigforhandlet aftaleudkast er på plads.

For udbud a og b, hvor projektering af vejanlæggene udbydes, vil det ikke være muligt at opstarte fysisk på vejanlæggene før vintersæsonen 1995. Af økonomiske grunde må det påregnes, at fysisk opstart først vil ske til foråret 1996.

For udbud c, vor projektering af vejanlæggene i MAN, SIS, og AAS ikke udbydes (men alene landingsbaneanlæg, red.), vil det være muligt at igangsætte projekteringen af disse i løbet af marts og dermed opnå fysisk igangsættelse i byggesæsonen 1995.

For udbud d, hvor projektering af vejanlæggene i MAN, SIS og AAS samt baneanlæg incl. infrastruktur i UUM ikke udbydes, vil det være muligt at igangsætte projekteringen af vejanlæggene i alle 4 byer i løbet af marts og dermed opnå fysisk igangsættelse i byggesæsonen 1995”.

På det tidligere omtalte møde den 30. marts 1995 havde X meddelt, at en “milepæl” for landingsbanerne var underskrift af aftaler den 15. maj 1995.

I GLV/Anlægs brev til klager af 31. marts 1995, citeret side 15, angives udgangen af uge 14 (fredag den 7. april) som frist for underskrivelse af en projekteringsaftale.

Det fremgår endvidere forudsætningsvis af brevetts første afsnit, at der foretages nyt udbud svarende til den ovenfor i brevet fra GLV til Direktoratet af 2. marts 1995 beskrevne model “a”.

Den ny tilbudsfrist til 5. april 1995 er ifølge Direktoratets oplysninger i høringssvar hertil af 5. februar 1995 meddelt klager på et møde 29. marts, hvoraf der ikke forefindes referat, ligesom fristen er meddelt i brevet fra GLV/Anlæg af 31. marts 1995.

I høringssvaret hertil hedder det, at den korte frist er fastsat fordi, “begge de to rådgivergrupper havde udarbejdet projekteringstilbud på lufthavnene og var bekendt med opgaverne, således at gentagelseseffekten skulle gøre det muligt, relativt enkelt at udarbejde et samlet billigere tilbud”.

På mødet den 30. marts 1995 havde klager meddelt, at man mente, at tilbudsregning vil tage ca. 1 måned.

Ifølge telefonnotatet af 31. marts 1995, citeret side 13, havde Y fra Direktoratet overfor klager konstateret, at den “asymmetri, der var mellem de enkelte rådgiveres kendskab til de enkelte lokaliteter, jo ikke kunne ændres”.

Jeg finder ikke anledning til at kritisere, at myndighederne har tilstræbt en hurtig indgåelse af aftaler om projektering af landingsbanerne,

idet myndighederne er forpligtet til uden unødige forsinkelser at leve op til Landstingets beslutninger og lovgivning.

Jeg finder derimod, at Direktoratet og GLV/Anlæg ikke med ønskelig klarhed over for klager har begrundet nødvendigheden af en så kort tilbudsfrist som til 5. april 1995, idet jeg navnlig lægger GLV/Anlægs egne oplysninger om tidsplanen i brevet af 2. marts 1995 til Direktoratet til grund.

Jeg må i den forbindelse konstatere, at den korte frist har haft den kritisable konsekvens, som også Direktoratet ved Y har erkendt overfor klager telefonisk, nemlig at den ene rådgivergruppe, som allerede kendte de tekniske forudsætninger for projekteringen af samtlige baner, har haft et væsentligt bedre grundlag for efterlevelse af tilbudsfristen end klager, som alene havde afgivet tilbud på projekteringen af Maniitsoq's landingsbane.

Jeg finder på det foreliggende grundlag, at der ikke har været tilstrækkeligt belæg for en sådan forskelsbehandling.

Manglende information m.v.

Klager gør for det første gældende, at Direktoratet ikke burde have standset forhandlingsforløbet med klager uden partshøring.

Jeg finder ikke grundlag for at kritisere dette forhold, idet reglerne om partshøring er en del af landstingsloven om sagsbehandling i den offentlige forvaltning, som ikke finder anvendelse i denne sag.

Klager har dernæst påpeget, at der i GLV/Anlægs brev nr. 0068 af 31. marts 1995 er givet en utilstrækkelig begrundelse for at kræve nyt tilbud.

Jeg finder ikke grundlag for at tage stilling særskilt til dette anbringende, idet jeg, som anført ovenfor, ikke udtaler mig om, hvorvidt myndighederne har været berettiget til at afbryde forhandlingerne med klager og i stedet at beslutte at foretage udbud af den samlede projekteringsopgave.

Jeg skal i stedet henvise til mine allerede fremførte bemærkninger til myndighedernes begrundelse om stordriftsfordele.

Klager har i afsnittet om manglende information m.v. endvidere gjort gældende, at der burde være givet klagevejledning i forbindelse med foretagelsen af fornyet udbud. Klager udtaler i den forbindelse, at det har været uklart, hvilken myndighed, som har taget stilling til klagers indsigelser, men at det er klagers opfattelse, at Direktoratet må anses som rette rekursmyndighed.

Jeg skal til dette anbringende bemærke, at efter de foreliggende oplysninger, er klager første gang ved Direktoratets brev af 27. marts 1995 blevet gjort skriftligt opmærksom på, at bygherren, Grønlands Hjemmestyre havde besluttet at standse forhandlingsforløbet med klager og i stedet koncentrere sig om en samlet løsning.

Anmodningen om at klager skulle fremkomme med et fornyet bud inden for en kort frist blev fremsat første gang af GLV/Anlægs repræsentant ...

på mødet den 30. marts 1995, hvori også deltog repræsentanter for Direktoratet.

Anmodning blev gentaget og konkretiseret ved Direktoratets brev til klager af 31. marts 1995.

Allerede fordi forvaltningslovgivningen ikke kan anvendes i sagen, finder jeg ikke grundlag for at antage, at der skulle påhvile Direktoratet eller GLV/Anlæg en formel pligt til at give klagevejledning.

Imidlertid er der grundlag for en nærmere vurdering af klagers påstand om, at det har været uklart, hvilken myndighed man korresponderede med.

Myndighedskonstruktionen er omtalt ovenfor i det på side 5 citerede landsstyremødereferat.

Der findes herudover i det materiale, som blev omdelt på Landstingets efterårssamling 1994, ad pkt. 44 (redegørelse omkring anlæg af regionale landingsbaner), nemlig det såkaldte "overordnede" byggeprogram", som bærer logoerne for GLV og for ..., side 5, følgende beskrivelse af bygherreorganisationen:

"I februar 1994 blev der etableret en bygherreorganisation under Direktoratet for Offentlige Arbejder og Trafik (PISAP). Mittarfeqarfiit, Grønlands Lufthavnsvæsen GLV, varetager på hjemmestyrets vegne bygherrefunktionen med reference til PISAP. En anlægsorganisation i GLV-regi er under opbygning".

Jeg må konstatere, at GLV/Anlæg har ført den løbende korrespondance med klager indtil Direktoratets brev af 27. marts 1995 til klager, hvori det meddeles, at de forhandlede aftaleudkast er bortfaldet.

I notat af 2. oktober 1995 fra GLV/Anlæg til Direktoratet i anledning af høring herfra, hedder det om kompetencespørgsmålet:

"Det er ved møder med potentielle rådgiverkonstellationer gjort meget ud af at gøre opmærksom på, at en evt. aftale først skulle godkendes af Direktoratet for Offentlige Arbejder og Trafik og om nødvendigt af Landsstyret. Dvs. at GLV/Anlæg ikke havde mandat til at indgå kontrakter".

GLV/Anlæg oplyser videre i sin udtalelse af 8. november 1995 vedlagt Direktoratets høringsvar af 16. november 1995 hertil, at det ved "møder med potentielle rådgiverkonstellationer (er) gjort meget ud af at gøre opmærksom på, at en evt. aftale først skulle godkendes i Direktoratet for Offentlige Arbejder og Trafik og om nødvendigt af Landsstyret".

Imidlertid har GLV/Anlæg i korrespondancen med klager ikke forholdt sig konsekvent til spørgsmålet om de administrative referenceforhold:

Af det på side 4 citerede landsstyreoplæg af 18. januar 1994 fremgår det, at hjemmestyret "kontraherede" med rådgivende firmaer gennem GLV/Anlæg og Bygge- og Anlægsstyrelsen.

I brevet til klager af 27. december 1994 hedder det: "Som det er redegjort for tidligere, skal GLV/Anlæg efter afsluttede forhandlinger fremlægge resultaterne af alle de indkomne tilbud for de 4 lufthavne til Landsstyret til godkendelse".

I telefax til klager af 30. januar 1995 hedder det: "Inden fremlæggelse til direktoratet er det nødvendigt at jeg modtager bilagene 5, 6, 7, 8 og 9 i deres endelige form".

I brevet til klager af 31. marts 1995 hedder det: "Det er vores hensigt inden udgangen af uge 14 at kunne underskrive en projekteringsaftale, der udelukkende er gjort betinget af følgende forbehold fra Hjemmestyret".

Jeg finder, at den juridiske afgrænsning af GLV/Anlægs bemyndigelse i forhold til Direktoratet og det samlede Landsstyre, således som den er beskrevet i GLV/Anlægs udtalelser til sagen, ikke klart understøttes af de beskrivelser af bygherrefunktionen, som fremgår af Landsstyrets beslutninger om etablering af anlægsorganisationen.

Jeg vurderer således, at GLV/Anlægs kompetence burde have været formaliseret og konkretiseret yderligere, forinden GLV/Anlæg påbegyndte sin korrespondance med klager.

Jeg finder dernæst, at GLV/Anlæg, på trods af sine tilkendegivelser om løbende at have informeret klager og andre interessenter om kompetenceforholdene, burde have tilstræbt en mere konsekvent omtale af sin kompetence i sin skriftlige korrespondance med klager.

I klagens afsnit om manglende information m.v. er der endelig påtalt en række forhold omkring projektets bevillingsmæssige forhold, tidsfrister og lighedsgrundsætningen.

Jeg skal hertil henvise til mine bemærkninger ovenfor omkring disse elementer i sagen.

Klager har endelig i sidste afsnit af klagen kommenteret hjemmestyrets organisering af bygherre- og anlægsopgaven.

Jeg kan også herved henholde mig til mine bemærkninger ovenfor.

Jeg finder imidlertid på dette sted grund til yderligere at påpege, at ved at vælge at etablere en særlig anlægsmyndighed uden for centralmyndigheden, Direktoratet, har Landsstyret samtidig pålagt centralmyndigheden og anlægsorganisationen et særligt ansvar for, at disse to myndigheders samarbejde kan ske uden ulemper for de private virksomheder, som inddrages i projekterings- og anlægsopgaven.

Det er min opfattelse ud fra en samlet vurdering af det forløb, projekteringsfasen har haft, at dette samarbejde ikke har fungeret optimalt, hvilket er meget beklageligt, idet det ikke kan udelukkes, at en bedre informationsudveksling mellem Direktoratet og GLV/Anlæg kunne have været medvirkende til, at klager i denne sag på et væsentlig tidligere tidspunkt var blevet informeret om hjemmestyrets overordnede ønsker.

Generelt om sagsdokumentationen.

Det er ikke uden beklagelse, at jeg først ser mig i stand til at afgive denne udtalelse mere end 9 måneder efter klagens indgivelse til mig.

Som det fremgår af de indledende afsnit, har det imidlertid været nødvendigt med gentagne høringer i Direktoratet for at få et overblik over sagsforløbet.

Et væsentligt problem for mig har været, at der af en række af de møder og samtaler, der henvises til i klagen og i de sagskopier, som Direktoratet har fremsendt hertil, ikke foreligger referater eller notater.

Jeg har således konstateret, at der ikke foreligger referat eller notat af følgende:

- "På-vej-hjem" mødet den 22. april 1995, hvor Landsstyremedlemmet efter Direktoratets høringssvar af 26. maj 1995 kunne udveksle synspunkter med repræsentanter fra bl. a. byggebranchen,
- Mødet den 5. januar 1995 med deltagelse af Z fra GLV/Anlæg og to repræsentanter for klager omkring klagers seneste, reviderede tilbud af 5. januar 1995. Der foreligger fra dette møde et af klager udarbejdet mødereferat.
- Telefonisk meddelelse fra Z af 30. januar 1995 til klager om, at "alle dele af aftalen kan indstilles". GLV/Anlæg har ad dette punkt i notat af 8. november 1995 til Direktoratet oplyst:
 "Der er ikke fremsendt skriftlig meddelelse fra GLV/Anlæg til A om, at a) "at alle dele af aftalen kan indstilles"... GLV/Anlæg indestår ikke med telefonnotater for a) ... I tilfælde af, at GLV/Anlæg har haft en vurdering af, at disse meddelelser vil have en afgørende betydning for sagen vil disse have været fremsendt skriftligt. A har haft adskillige telefoniske henvendelser i sagsforløbet".
- Mødet den 23. februar 1995 mellem GLV/Anlæg og Direktoratet, omtalt ovenfor.
- Telefonisk orientering af klager den 14. marts 1995 om, at Direktoratet agter at ophæve de færdigforhandlede aftaler
- Møde den 29. marts 1995, omtalt af Direktoratet i høringssvar af 24. januar 1996 hertil, med ... svarende til det nedenfor anførte møde den 30. marts 1995 med klager.
- Mødet den 30. marts 1995 i GLV/Anlægs lokaler mellem repræsentanter for Direktoratet, GLV/Anlæg og klager om fornyet udbud af projekteringsopgaven. Der foreligger alene et af klager udarbejdet referat.
- Mødet den 6. april 1995 i Direktoratet med deltagelse af V, Y, landstingsmedlem L, Finansudvalget og klager.

Jeg skal ud fra dette anføre, at jeg navnlig finder Direktoratets og GLV/Anlæg's manglende udfærdigelse af mødereferater, eller som minimum notater om det på møderne passerede, meget kritisabelt. Om pligten til at tage notater og referater henviser jeg til mine indledende bemærkninger.

Mine udtalelser ovenfor til spørgsmålene om klagers forhold til de rådgivende ingeniørfirmaer, stordriftsfordele og tidsfaktorhensyn er i vidt omfang afgivet "på det foreliggende grundlag" eller ud fra "de foreliggende oplysninger".

Jeg har fundet det nødvendigt udtrykkeligt at gøre opmærksom på disse forbehold, idet det er min klare opfattelse, at disse betydningsfulde elementer i sagen kunne have været oplyst væsentlig bedre overfor mig fra myndighederne:

En mere detaljeret og informativ beskrivelse af disse forhold såvel i sagsdokumentationen i form af notater og mødereferater som i hørings-svarene til mig kunne formentlig have givet et væsentlig klarere billede af, hvornår og af hvad årsag, myndighederne begyndte at inddrage de kriterier i sagsbehandlingen, som medførte, at man afbrød forhandlingerne med klager.

Jeg finder det kritisabelt, at jeg som følge af den manglende klarhed over sagsforløbet ikke har set mig i stand til at give et præcist billede af de omhandlede forhold.

Afsluttende bemærkninger.

Henset til, at en anlægslov nu er vedtaget for den videre proces i den af Landstinget vedtagne landingsbanestruktur, finder jeg ikke grundlag for at foretage yderligere i sagen.

Jeg finder imidlertid grund til at henstille til såvel Direktoratet som til Grønlands Lufthavnsvesen fremover i betydeligt større omfang end konstateret i denne sag at tage notater og referater af møder og mundtlige samtaler, også i sager, som ikke reguleres af forvaltningslovgivningen”.

Direktoratet for Erhverv, Trafik og Forsyning har i brev af 17. juni 1996 besvaret Ombudsmandens henstilling således:

“Dette er den første ombudsmandsafgørelse, som Direktoratet modtager. Direktoratet lægger derfor stor vægt på at efterkomme henstillinger om forbedring af Direktoratets sagsbehandling. Da afgørelsen skønnes af væsentlig betydning for hele administrationen i hjemmestyret, er Landsstyrets Lovkontor også orienteret herom.

I direktoratet er afgørelsen, samt det efterfølgende kommenterede landsstyreoplæg, blevet omdelt til alle medarbejdere. Derudover er der ved personalemøde blevet orienteret, stillet og besvaret spørgsmål om sagens indhold og deraf følgende betydning for den enkeltes sagsbehandling i direktoratet.

Juridisk afdeling vil desuden afholde et foredrag om forvaltningslovgivningen, hvoraf gennemgang af pligten til at tage notater om alle væsentlige ekspeditioner i en sag vil indgå som en naturlig del”.

Den 18. oktober 1996 meddelte man herfra følgende til Direktoratet:

“Jeg forstår Direktoratets svar således, at man vil efterleve henstillingen.

Jeg går i den forbindelse ud fra, at Direktories svar er dækkende for såvel Direktoratet, som underliggende myndigheder.

Jeg foretager mig herefter ikke yderligere i anledning af sagen”.

32 - Arbejdsmarked

32-1 Uansøgt afsked af tjenestemand for overtrædelse af et administrativt forbud mod indtagelse alkohol på arbejdspladsen.

A klagede til Ombudsmanden over, at han mente sig uretmæssigt afskediget som tjenestemand på grund af indtagelse af 2 øl på sit kontor i Hjemmestyrets centraladministration uden for arbejdstiden.

Udtalt, at Personaledirektoratets medarbejderinstruks nr. 1/91 ikke har gyldighed som selvstændigt afskedigelsesgrundlag for tjenestemænd.

Endvidere udtalt, at afskedigelse som følge af overtrædelse af et af arbejdsgiveren fastsat forbud mod indtagelse af alkohol på arbejdspladsen har karakter af en disciplinær reaktion, som for tjenestemænds vedkommende ikke kan gennemføres uden forudgående afholdelse af tjenstligt forhør efter landstingsloven om Grønlands Hjemmestyres og kommunernes tjenestemænd i Grønland, kapitel 5. (J. nr. 11.32.10.0/67-96)

A klagede over, at Personaledirektoratet den 14. februar 1996 havde meddelt ham uansøgt afsked fra en stilling som tjenestemand i Hjemmestyrets centraladministration.

Afskedigelsen af klager blev foretaget "i henhold til § 30 i landstingslov nr. 5 af 14. maj 1990 om Grønlands Hjemmestyres og kommunernes tjenestemænd i Grønland, og med begrundelse i grov misligholdelse af arbejdsforholdet jf. Personaledirektoratets medarbejderinstruks nr. 1/91 om forbud mod indtagelse af alkoholiske drikke i hjemmestyrets administrationslokaler".

Det hedder i Personaledirektoratets udtalelse til klagen:

"Under henvisning til Ombudsmandens skrivelse ... skal det herved udtales, at den uansøgte afsked med forkortet varsel, er sket efter bestemmelserne i § 30 i landstingslov nr. 5 af 14. maj 1990 om Grønlands Hjemmestyres og kommunernes tjenestemænd i Grønland.

Det skal oplyses, at Direktoratet har foretaget partshøring i henhold til landstingslovens § 32.

..."

Ved personlig henvendelse hos Ombudsmanden meddelte klager i anledning af Personaledirektoratets udtalelse, at han ikke fandt den begåede tjenesteforseelse så væsentlig, at den berettigede til afskedigelse. Klager havde herudover ikke yderligere bemærkninger.

Personaledirektoratet har i en supplerende udtalelse til Ombudsmanden oplyst:

"..."

Afskedigelsen med forkortet varsel er sket i henhold til tjenestemandenslovens § 30, hvorefter afsked kan ske med kortere varsel end 3 måneder, såfremt den er begrundet i, at tjenestemanden er uskikket til at forblive i stillingen som følge af forhold, som kan medføre en kriminalretlig foranstaltning, tjenesteforseelse eller mislighold.

Af ovennævnte 3 grunde som hver især kan begrunde afsked med forkortet varsel, er A afskediget med forkortet varsel på grund af misligholdelse af ansættelsesforholdet.

Af medarbejderinstruks nr. 1/91 fremgår det, at overtrædelse af forbudet mod indtagelse af alkoholiske drikke i Hjemmestyrets lokaler vil blive betragtet som grov misligholdelse af arbejdsforholdet med bortvisning til følge. Da tjenestemænd ikke kan afskediges uansøgt uden forudgående høring, jf. tjenestemandslovens § 32, stk. 1, er afskedigelsen sket med forkortet varsel efter høringen og begrundet i grov misligholdelse af arbejdsforholdet.

De har endvidere anmodet Personaledirektoratet oplyse årsagen til, at A er afskediget uden forudgående afholdelse af tjenstligt forhør, jf. tjenestemandslovens § 27, stk. 3.

Nævnte paragraf siger, at afskedigelse som straf for tjenesteforseelse kan, når forholdet ikke er fastslået ved dom, kun finde sted efter afholdt tjenstligt forhør.

Da A ikke er afskediget som straf for en tjenesteforseelse - der foreligger ikke for Personaledirektoratet nogen oplysning om, at tjenesten ikke er udført tilfredsstillende - men derimod for grov misligholdelse af arbejdsforholdet, er afskedigelsen ikke omfattet af tjenestemandslovens kapitel 5, og dermed altså heller ikke af § 27, stk. 3.

Afskedigelsen er således udelukkende omfattet af tjenestemandslovens §§ 28, 30 og 32."

Ombudsmanden har herefter lagt følgende sagsforløb til grund:

Lørdag den 3. februar 1996 mellem kl. 1100 og 1200 observerer en tillidsrepræsentant i centraladministrationen, at klager "i mindre beruset tilstand" sammen med sin samlever går ind på klagers kontor og begynder at drikke medbragt øl. Tillidsrepræsentanten påtaler dette overfor klager.

Mandag den 5. februar 1996 indberetter tillidsrepræsentanten skriftligt forholdet til A's chef.

Ved brev af 7. februar 1996 tilskrives blandt andre klager og klagers forhandlingsberettigede organisation om, at man er sindet at afskedige klager med forkortet varsel, til udgangen af februar måned 1996, i henhold til tjenestemandslovens § 30 "med begrundelse i grov misligholdelse af ansættelsesforholdet" jf. den omtalte medarbejderinstruks, idet klager og organisationen (NAK) gives mulighed for at fremkomme med en udtalelse til sagen.

Det fremgår blandt andet af dette brev, at klager under en samtale i Personaledirektoratet samme dag, hvor den pågældende tillidsrepræsentant var til stede, har erkendt det passerede og erklæret sig vidende om medarbejderinstruks nr. 1/91.

I brev af 8. februar 1996 udtaler klager blandt andet til Personaledirektoratet:

"...

For det første vil jeg påny erkende at, jeg lørdag den 3. februar mellem kl. 1130 og 1200 på vej hjem fra indkøb indtog to pilsnere på mit kontor, som jeg ikke mente var til gene for de par mennesker, der var på arbejde på dette tidspunkt, og jeg i øvrigt ikke var på arbejde og ej heller beruset.

Desuden har jeg meget tit - som mine øvrige kolleger set indtagelse og mere eller mindre beruselse hos en af mine kolleger, som min tillidsmand og min kontorchef i

øvrigt hele tiden udmærket har været klar over, dog uden at komme med bemærkninger eller som for mit vedkommende indberettet det til Personaledirektoratet, hvor ... hører ind under. Dette anser jeg absolut som en forskelsbehandling, jeg næppe kan acceptere. Jeg må således sætte spørgsmålstegn ved troværdigheden af tillidsmanden, når han kan gøre forskel på de mennesker, han repræsenterer.

Idet jeg ikke har fået nogen advarsel tidligere, vil jeg - med henvisning til landsstingslov nr. 5 af 14. maj 1990 om Grønlands Hjemmestyres og kommunernes tjenestemænd i Grønland - til slut anmode Direktoratet om at ændre tanken om afskedigelse med udgangen af februar til afskedigelse med tre måneders varsel, idet jeg ikke føler mig uskikket til at forblive i min stilling som følge af ovennævnte hændelse. I øvrigt ser jeg mig ikke i stand til at kunne skaffe min egen bolig i løbet af så kort tid, hvis Direktoratet fastholder sin beslutning

... ”

NAK meddelte ved brev af 7. februar 1996 Personaledirektoratet, at organisationen “ikke har bemærkninger til den påtænkte afskedigelse med den herfor givne begrundelse”.

Klager afskediges herefter, som ovenfor nævnt, ved Personaledirektoratets brev af 14. februar 1996.

Det hedder herefter i Ombudsmandens udtalelse:

“Det relevante regelgrundlag for uansøgt afskedigelse af tjenestemænd er landstingslov nr. 5 af 14. maj 1990 om Grønlands Hjemmestyrets og kommunernes tjenestemænd i Grønland, §§ 27, stk. 3 og 30, hvori det hedder:

§ 27, stk. 3:

“Overførelse til andet arbejdssted eller til anden stilling, degradering eller afskedigelse som straf for tjenesteforseelser kan, når forholdet ikke er fastslået ved dom, kun finde sted efter afholdt tjenstligt forhør”.

§ 30:

“Tjenestemænd kan afskediges uden ansøgning med 3 måneders varsel til udgangen af en måned. Afsked kan dog ske med kortere varsel, såfremt den er begrundet i, at tjenestemanden er uskikket til at forblive i stillingen som følge af forhold, som kan medføre en kriminalretlig foranstaltning, tjenesteforseelse eller mislighed”.

Der er herudover i afskedigelsesgrundlaget henvist til Personaledirektoratets medarbejderinstruks nr. 1/91 af 24. april 1991, hvori det hedder:

“Landsstyret har på sit ekstraordinære møde den 5. april 1991 besluttet, at al indtagelse af alkoholiske drikke i Hjemmestyrets lokaler ikke længere vil være tilladt.

Forbudet omfatter alle lokaler i centraladministrationen, herunder landsstyre-medlemmernes kontorer, og gælder såvel i som uden for arbejdstiden.

Overtrædelse af forbudet vil blive betragtet som grov misligholdelse af arbejdsforholdet med bortvisning til følge.

... ”

Klagen har givet mig anledning til bemærkninger om følgende forhold:

1) Medarbejderinstruksens forhold til tjenstemandsloven:

Der findes ikke forarbejder til instruksens, som nærmere beskriver dens forhold til tjenstemandsloven og gældende overenskomster på det offentlige arbejdsmarked.

Instruksen indeholder to dele, nemlig for det første et generelt forbud mod indtagelse af alkoholiske drikke i hjemmestyrets administrationslokaler i og uden for arbejdstiden og for det andet en beskrivelse af retsfølgen af overtrædelse af dette forbud.

Det generelle forbud mod indtagelse af alkoholiske drikke i hjemmestyrets administrationslokaler må antages at have hjemmel i en almindelig ret for en offentlig arbejdsgiver til at udstede generelle tjenestebefalinger blandt andet i form af rimeligt begrundede ordensmæssige forskrifter for de ansattes adfærd på arbejdspladsen.

Et forbud som beskrevet behøver derfor ingen særlig lovhjemmel for at opnå gyldighed.

For så vidt angår instruksens forskrift om bortvisning ved overtrædelse af forbuddet, afsked med forkortet varsel, finder jeg, at denne retsfølge ikke lovligt kan foreskrives i en tjenestebefaling i strid med tjenestemandslovens regler om uansøgt afsked.

Jeg har ikke i forbindelse med den foreliggende klagesag fundet tilstrækkeligt grundlag for særskilt at undersøge medarbejderinstruksens forhold til kollektive overenskomster på det offentlige arbejdsmarked.

Ifølge tjenestemandslovens § 27, stk. 3, kan afskedigelse anvendes som et blandt flere disciplinære reaktionsmidler, ligesom uansøgt afsked med forkortet varsel ifølge tjenestemandslovens § 30, kan anvendes som følge af et forhold, som kan medføre en kriminalretlig foranstaltning eller "mislighed".

Uanset begrundelsen for at vælge at afskedige en tjenestemand med forkortet varsel, forudsætter tjenestemandsloven, at der udøves et skøn forinden, man vælger denne retsfølge.

Dette skøn er undergivet almindelige forvaltningsretlige regler om skønsudøvelse, herunder at forvaltningen ikke selv kan opstille og følge regler, som afskærer skønsudøvelsen, ligesom skønnet skal hvile på et princip om forholdsmæssighed, og der må alene varetages saglige hensyn ved udøvelsen af dette skøn.

Jeg må derfor konkludere, at medarbejderinstruksen, for så vidt angår forskriften om bortvisning af medarbejdere, som overtræder alkoholforbuddet, ikke har gyldighed som selvstændigt afskedigelsesgrundlag, såfremt de pågældende medarbejdere er tjenestemandsansatte.

Jeg har dog, jf. landstingsloven om Landstingets Ombudsmand, § 11, besluttet at gøre Landsstyret og Landstingets Lovudvalg opmærksom på den anførte problemstilling, idet jeg skal henstille, at medarbejderinstruksen revurderes på baggrund af de gældende regler for uansøgt afskedigelse af hjemmestyrets medarbejdere.

2) Den retlige begrundelse for afskedigelsen af klager, "misligholdelse af arbejdsforholdet"

Personaledirektoratet har i sine udtalelser hertil anført, at klager er afskediget som følge af misligholdelse af arbejdsforholdet, hvilket jeg for-

står således, at der skulle være tale om en diskretionær (skønsmæssig) afsked således, at der skulle være tale om en diskretionær (skønsmæssig) afsked som følge af det begreb, som i tjenestemandsløven omtales som "mislighed", i hvilken situation det ikke er nødvendigt med forudgående afholdelse af tjenstligt forhør, jf. tjenestemandsløvens § 27, stk. 3.

Forskellen på afsked som følge af disciplinære forhold og diskretionær afsked er at sidstnævnte afskedigelsesårsag er et led i ansættelsesmyndighedens almindelige arbejdsgiverbeføjelser, mens disciplinær afsked anvendes, hvis afskedigelsen har baggrund i konkrete tjenesteforseelser, som kan tilregnes tjenestemanden. Ansættelsesmyndigheden kan ikke frit vælge mellem de to afskedigelsesformer.

Ved vurderingen af, om der foreligger et disciplinært forhold, som kan medføre afskedigelse, eller afskedigelsen kan foretages diskretionært, er det således afgørende, om der sigtes til begåede tjenstlige forseelser til forskel fra f. eks. uegnhed i tjenesten, der ikke bebrejdes den pågældende som en forseelse.

Såfremt der i begrundelsen for at afskedige en tjenestemand indgår forhold, der bebrejdes den pågældende som tilsidesættelse af de pligter, der gælder for tjenesten, og disse forhold indgår med selvstændig vægt i begrundelsen for at afskedige den pågældende, skal der foretages en tjenstlig undersøgelse efter reglerne i tjenestemandsløvens kapitel 5.

Henset til, at klager alene er afskediget med baggrund i indtagelse af alkohol på arbejdspladsen, er det min vurdering at dette forhold har karakter af en disciplinær forseelse, uanset, at klager har begået forseelsen uden for arbejdstiden.

Jeg lægger ved denne vurdering navnlig vægt på, at forseelsen har karakter af en konkret overtrædelse af de ordensregler, som er fastsat for ansattes optræden på arbejdspladsen, og at forholdet klart bebrejdes klager som en forseelse.

Jeg finder derfor, at Personaledirektoratet ikke har haft hjemmel til at afskedige klager med forkortet varsel uden forudgående afholdelse af tjenstligt forhør, jf. tjenestemandsløvens § 27, stk. 3.

Jeg skal i tilknytning hertil anføre, at afholdelse af tjenstligt forhør er en væsentlig retssikkerheds garanti for en tjenestemand, og i denne sag vil en tjenstlig undersøgelse være et relevant forum for efterprøvelse af klagers påstand om, at afskedigelsen ikke hviler på den nødvendige forholdsmæssighed og saglighed (lighedsgrundtætningen).

Skønafvejningen ved valg af afsked til månedens udgang.

Det fremgår ikke af Personaledirektoratets redegørelse til klager for det retlige afskedigelsesgrundlag, at der er udøvet et skøn ved afskedigelsen af klager, således som det er forskrevet i tjenestemandsløven.

Da jeg imidlertid, jf. ovenfor, har udtalt, at Personaledirektoratet ikke har haft hjemmel til at afskedige klager med forkortet varsel uden forudgående afholdelse af tjenstligt forhør, jf. tjenestemandsløvens § 27, stk. 3, finder jeg ikke grundlag for på nuværende tidspunkt at efterprøve

skønsafvejningen i sagen, selvom klager, blandt andet hertil har anført, at han finder den valgte sanktion uforholdsmæssig.

Jeg skal til slut anmode Personaledirektoratet om at orientere mig om, hvad der videre passerer i sagen”.

32-2 Spørgsmål om en klager var fratrådt efter aftale eller afskedit uansøgt. Tillige spørgsmål om arbejdsgivers henvendelse til klager uden for arbejdspladsen.

A, der var overenskomstsatsat som assistent i Sundhedsvæsenet, klagede til Ombudsmanden over, at hun en aften under et restaurationsbesøg var blevet verbalt forulempet af sin chef, som i andre restaurationsgæsters påhør havde bebrejdet hende, at hun gik i byen på trods af, at hun var sygemeldt, og samtidig havde pålagt hende at møde til en samtale den følgende hverdag.

A klagede tillige over, at hun efter to mundtlige samtaler med sin arbejdsplads havde fået at vide, at hun skulle møde på arbejde, hvis hun ikke var syg, og at hun, da hun på trods heraf ikke mødte, modtog et brev om, at hun var fratrådt efter aftale.

Ombudsmanden udtalte til klagen over det passerede under restaurationsbesøget, at det ikke fandtes godtgjort, at A's chef havde overtrådt sin tavshedspligt, men at han havde handlet i strid med god forvaltningsskik ved at have kontakten A på en måde, så der var en risiko for, at andre kunne overheøre samtalen.

Om ophøret af A's ansættelsesforhold kritiserede Ombudsmanden A's arbejdsgivers sagsbehandling, og udtalte, at det ikke var dokumenteret, at A var fratrådt efter aftale. Ombudsmanden kritiserede i den forbindelse, at der ikke var taget notater af A's samtaler med sin chef.

Såfremt A's arbejdsgiver ønskede at afbryde A's ansættelsesforhold, burde dette være sket efter reglerne om uansøgt afsked.

Ombudsmanden henstillede samtidig, at A's arbejdsgiver genbehandlede sagen om ophøret af A's ansættelsesforhold. (J. nr. 11.32.10.4./77-95)

A klagede over,

for det første, at chefen på det sygehus, hvor A var ansat havde brudt sin tjenstlige tavshedspligt ved i et hotel-/restaurationslokale fredag den 10. november 1995 i overværelse af andre personer at have udtalt sig kritisk og nedladende til klager om en sygemelding og lægeerklæring om uarbejdsdygtighed,

for det andet, at sygehusledelsen telefonisk havde meddelt klager, at “det er bedst hun ikke viser sig på arbejde igen”, hvorpå klager modtog et brev om, at hun var fratrukket efter aftale.

A's chef afgav den 27. december 1995 følgende udtalelse til sagen på såvel egne som på hospitalsledelsens vegne:

“A's sagsfremstilling er ikke rigtig. Man skal oplyse, at A var ansat som assistent ved ... fra den 1. juli til den 27. november d. å.

Ved A's ansættelse blev det præciseret, at man under hensyntagen til arbejdets karakter ikke kunne beskæftige personer med et væsentligt sygefravær. På de knap 5 måneder A var ansat havde hun 22 sygedage fordelt på 6 fraværperioder.

Den pågældende sygemeldtes senest fra onsdag den 8. november 1995. Den 10. november nat mødte undertegnede tilfældigt A på i et underholdningsarrangement på restauration. I den anledning anmodedes hun om at komme til en personlig samtale mandag den 13. november. Mig bekendt har ingen uvedkommende overhørt denne meddelelse.

Pågældende rettede den 14. november 1995 telefonisk henvendelse til undertegnede, og fastholder at være fuldt uarbejdsdygtig uanset sin aktive deltagelse i underholdningsarrangementet. Det blev ved den lejlighed præciseret, at det afgørende for at der kan ydes løn under sygdom er om pågældende er fuldt uarbejdsdygtig, og at pågældende såfremt hun ikke er fuldt uarbejdsdygtig har pligt til at møde på arbejde.

Den 27. november 1995 rettede A telefonisk henvendelse til undertegnede efter forinden at have afleveret sine nøgler til sygehuset uden at kontakte administrationen. Hun spørger da, om hun skal møde på arbejde. Det oplyses overfor hende at hun har pligt til at møde hvis hun er arbejdsdygtig. Da hun ikke ønsker at møde, og angiver at være arbejdsdygtig, konstateres det at hun er fratrukket efter eget ønske. Dette bekræftes skriftligt.

Man beklager at pågældende ikke har følt sig korrekt behandlet. Sagen er herfra ekspederet efter gældende regler og praksis på området”.

A har mundtligt afgivet følgende udtalelse til sygehuschefens og sygehusledelsens høringssvar:

“A erindrede samtalen på hotellet således, at sygehuschefen var meget højroret, og at andre tilstedeværende ikke kunne undgå at høre samtalen.

A forsøgte under sin telefonsamtale med sygehuschefen den følgende tirsdag at redegøre nærmere for sin sygemelding, herunder at hun gik til lægebehandling, men at sygehuschefen havde meddelt A, at “han ikke ville høre på hende”, og at hvis hun ikke mødte på arbejde dagen efter, kunne hun betragte sig som afskediget”.

A har endvidere fremsendt kopi af et brev fra klagers bekendte, som var til stede under den omtalte episode på hotellet, og som beskriver hændelsesforløbet således:

“Den aften ved 23 tiden kom jeg ind i lokalet i hotellet sammen med A, og der var ret mange mennesker i lokalet.

Jeg så at en dansk mand kiggede på os med meget onde øjne, og man kunne se, at han var meget gal. I det samme han kom mod os ved at snakke med sig selv, gik jeg hen til et bord og satte mig, jeg kendte ikke manden.

Idet jeg satte mig ved bordet kiggede jeg tilbage, da jeg troede, at A var lige bag ved mig. Jeg så at manden talte med A og så misfornøjet ud. Umiddelbart efter kom A og var meget rystet, og sagde, at hendes chef havde sagt en masse skidt til hende, og hun ville hjem.

Jeg må sige, at jeg var forundret over, om en arbejdsgiver kan give sig selv berettigelse til at opføre sig på den måde uden for arbejdet og blandt så mange mennesker. ...”

Forelagt disse supplerende oplysninger meddelte hospitalsdirektøren, at “man fortsat finder indholdet i notat af 27. december 1995 dækkende for det faktiske sagsforløb”.

Ud fra de foreliggende oplysninger lagde Ombudsmanden følgende sagsforløb til grund:

blev med virkning fra 1. august 1995 fastansat som assistent ved ... sygehus.

A sygemeldes onsdag den 8. november 1995, og fredag den 10. november 1995 kontakter A en læge, som udsteder en lægeerklæring om, at hun er uarbejdsdygtig i 3 uger på grund af sygdom.

Samme dags aften, ca. kl. 2300 opholder A sig på hotel i anledning af et underholdningsarrangement, hvor også A's chef er til stede.

Det må lægges til grund, at der var en del personer til stede i lokalet, hvor arrangementet foregik.

A's chef kontakter i den forbindelse A, og anmoder hende om at komme til en personlig samtale mandag den 13. november 1996.

A angiver at hendes chef kontaktede hende i andre personers overværelse i en krænkende og nedladende tone.

A's chef har til sagen udtalt, at han ikke er enig i A sagsfremstilling, og at uvedkommende ikke har overført hans samtale med A.

A kontaktede herefter ikke sin chef mandag den 13. november 1995, men først tirsdag den 14. november 1995 kontakter hun sin chef telefonisk.

Der er ikke klarhed over det nøjagtige indhold af ordvekslingen under denne samtale, idet der ikke på sagen forefindes noget notat om samtalen.

Der foreligger ej heller noget notat på sagen om den efterfølgende telefonsamtale den 27. november 1995, som sygehuschefen henviser til i sit høringssvar, men klager har ikke kommenteret denne samtale.

Den 28. november 1995 udfærdiger sygehusledelsen arbejdsrekvisition til teknisk afdeling om nedtagning af klagers lokal telefon.

Samme dag tilskrives klager fra sygehusets personaleafdeling blandt andet med følgende ordlyd:

“Man skal hermed bekræfte, at du efter aftale med sygehusledelsen er fratrukket din stilling ... efter eget ønske med virkning fra den 27. november 1995”.

Den 30. november 1995 fremsender personaleafdelingen følgende notat til Personaledirektoratet:

“Hoslagt fremsendes opsigelse vedr.: A ... Pågældende, der er ansat som assistent ... indstilles til fratrædelse den 27. november 1995, jf. vedlagte kopi af skrivelse”.

Den 4. december 1995 tilskriver Personaledirektoratet A således:

“Grønlands Hjemmestyre, Personaledirektoratet skal herved bekræfte, at De efter aftale med sygehusledelsen er fratrukket Deres stilling som assistent ... med virkning fra 27. november 1995”.

Ombudsmanden har herefter udtalt følgende:

“I forhold til den del af klagen som angår det passerede på hotellet har jeg ikke grundlag for at antage, at andre har overhørt samtalen mellem A og dennes chef.

Jeg må på den anden side lægge til grund, at samtalen har fundet sted i et offentligt lokale, hvor en del andre personer har været til stede, og det foreligger ikke oplyst, at sygehuschefen har taget særlige forholdsregler med henblik på at sikre, at samtalen ikke blev overhørt af andre.

Jeg må videre lægge til grund, at samtalens hovedindhold har været, at sygehuschefen har udtrykt tvivl om rigtigheden af A's sygemelding, og at A i den anledning blev anmodet om at komme til samtale den følgende mandag i sygehusets administration.

En nærmere vurdering af karakteren af en ansats sygemelding til tjenestestedet er omfattet af forvaltningens tavshedspligt, jf. sagsbehandlingslovens § 27, stk. 1, nr. 6).

Endvidere er forvaltningen afskåret fra at meddele aktindsigt i oplysninger om karakteren af en ansats sygemelding, jf. landstingsloven om offentlighed i forvaltningen, § 12, stk. 1, nr. 1.

God forvaltningsskik indebærer, at forvaltningen og forvaltningspersonalet skal behandle sådanne oplysninger på en måde, så der ikke opstår risiko for, at oplysningerne kommer til uvedkommendes kundskab.

Ud fra den foreliggende beskrivelse af handlingsforløbet, er det min opfattelse, at der ikke er holdepunkter for at antage, at sygehuschefens henvendelse til A om dennes sygemelding, rent faktisk har indebåret en overtrædelse af tavshedspligten ved, at andre personer har overhørt samtalen.

Jeg vurderer derimod, at henvendelsen er foregået på en måde, så der har været en risiko for, at andre kunne overheøre samtalen.

Det er derfor min opfattelse, at sygehuschefen har overtrådt god forvaltningsskik ved sin handlemåde.

Jeg finder i den forbindelse grund til at udtale, at der ikke efter de foreliggende oplysninger ses at have været grunde, som gjorde det nødvendigt, at indkalde A til en samtale om sin sygemelding under de beskrevne omstændigheder.

Indkaldelsen af A til samtale burde således have været meddelt klager enten ved brev eller pr. telefon fra klagers arbejdsplads på en passende diskret måde.

I forhold til den del af klagen, som angår A's fratræden, kan jeg lægge til grund, at A er fratrådt sin stilling på baggrund af to telefonsamtaler med sygehusledelsen, den 14. og den 27. november 1995.

Sygehusledelsen oplyser, at A under den første samtale, den 14. november 1995, blev vejledt om reglerne om tjenestefrihed under sygdom, mens A angiver, at ledelsen under denne samtale udtrykte sig på en måde som hun måtte opfatte som en tilkendegivelse om, at hun ville blive afskediget.

Da der ikke foreligger noget notat på sagen om denne samtale, har jeg ikke grundlag for at tilsidesætte A's udlægning af denne samtale, hvilket betyder, at samtalen ikke kan tjene til støtte for, at A efterfølgende er fratrådt efter aftale.

Jeg må derimod gå ud fra, at sygehuschefen under samtalen har meddelt, at A ville blive afskediget såfremt, hun ikke mødte på arbejde dagen efter samtalen.

I forhold til den anden samtale, den 27. november 1996, må jeg som følge af den manglende skriftlige dokumentation hos indklagede og, at A ikke har udtalt sig om denne samtale afstå fra at vurdere, hvorvidt denne samtale har medført en aftale om klagers fratræden eller hvorvidt, samtalen er resulteret i en mundtlig, diskretionær afskedigelse af A.

Jeg finder imidlertid at måtte lægge til grund, at A under samtalen, som anført i indklagedes høringsssvar har oplyst, at hun var arbejdsdygtig, men ikke ønskede at møde på arbejde.

Ud fra det oplyste om telefonsamtalen den 14. november 1995, finder jeg ikke, at den omstændighed, at A har afleveret sin nøgle til hospitalets administration kan tages som dokumentation for, at hun er fratrådt efter aftale, idet det ikke kan udelukkes, at A efter den pågældende telefonsamtale har haft den opfattelse, at hun var blevet afskediget allerede på dette tidspunkt.

Jeg må ud fra en samlet vurdering af det oplyste om handlingsforløbet fra A's sygemelding til indklagedes brev af 28. november 1995 til A om, at hun er fratrådt efter aftale, konkludere, at der ikke foreligger tilstrækkelige holdepunkter for at antage, at A er fratrådt efter aftale.

Jeg skal herved navnlig anføre, at efter den for A's ansættelsesforhold gældende overenskomst, overenskomst mellem Grønlands Landsstyre og Sulinermik Inuutissarsiuqartut Kattufiat for handels- og kontorpersonele af 13. juli 1993, § 36, gælder særlige regler for opsigelsesvarsel.

Således er det overenskomstmæssige opsigelsesvarsel fra såvel arbejdsgiver som for arbejdstager i A's situation 1 måned til en måneds udgang.

Det er ikke dokumenteret, at A har givet afkald på dette opsigelsesvarsel.

Da A heller ikke selv har opsagt sin stilling efter overenskomstens regler, må jeg lægge til grund, at afskedigelsen af A burde være sket efter reglerne om uansøgt afsked.

Dette indebærer, at sygehusledelsen forinden afskedigelsen burde have foretaget partshøring af A om sagsfaktum, jf. § 19, stk. 1, i landstingsloven om sagsbehandling i den offentlige forvaltning (sagsbehandlingsloven).

Der eksisterer herudover i sager om afskedigelse en ulovbestemt pligt til tillige at partshøre om sagens retlige grundlag (arbejdsgiverens retlige bedømmelse af sagen og bevisafvejningen).

Pligten til partshøring indebærer således, at A burde have været tilstillet en skriftlig redegørelse for arbejdsgivers opfattelse af sagen med lejlighed for A til at udtale sig herom.

Begrundelsespligten er beskrevet i sagsbehandlingslovens § 24, hvori det hedder, at en begrundelse for en afgørelse skal indeholde en henvisning til de retsregler, i henhold til hvilke afgørelsen er truffet, og i det omfang afgørelsen beror på et administrativt skøn, skal begrundelsen tillige angive de hovedhensyn, der har været bestemmende for skønsudøvelsen. Begrundelsen skal endvidere om fornødent indeholde en kort redegørelse for de oplysninger vedrørendesagens faktiske omstændigheder, som er tilagt væsentlig betydning for skønsudøvelsen.

I forhold til afskedigelsen af A burde der have været givet en begrundelse i overensstemmelse med sagsbehandlingslovens regler både i forhold til afskedigelsesgrundlaget og i forhold til et eventuelt forkortet afskedigelsesvarsel.

Jeg må herefter konkludere, at sygehusledelsens sagsbehandling i forhold til de to telefonsamtaler mellem sygehuschefen og A og opfølgningen på den sidste telefonsamtale, har været kritisabel.

Jeg skal henstille, at sygehusledelsen genbehandler sagen om A's fra-træden.

Jeg skal i den forbindelse anmode om at blive orienteret om resultatet af ledelsens overvejelser.

Jeg skal til sidst anføre nogle bemærkninger om notatpligt.

Af § 6, stk. 1, i landstingsloven om offentlighed i forvaltningen fremgår det, at en forvaltningsmyndighed i sager, hvor der vil blive truffet afgørelse, skal gøre notat om indholdet af oplysninger af betydning for en sags faktiske omstændigheder, som myndigheden modtager mundtligt. Dette gælder dog ikke, hvis oplysningerne i øvrigt fremgår af sagens dokumenter.

Bestemmelsen suppleres af en ulovbestemt regel, som går ud på, at det er god forvaltningsskik i øvrigt at notere væsentlige oplysninger vedrørende sagens behandling, f. eks om mundtlige tilkendegivelser overfor en part. Ligeledes er der pligt til, hvis afgørelsen i en sag undtagelsesvist meddeles mundtligt, at foretage notat om afgørelsens indhold på sagen.

I forhold til sygehuschefens samtale med A på hotellet og klagers telefonsamtale med hospitalsdirektøren den 14. november 1995, har sygehuschefen i medfør af den anførte bestemmelse i landstingsloven om offentlighed i forvaltningen haft pligt til at udarbejde et notat til sagen om begge disse samtaler, såfremt de er indgået i beslutningsgrundlaget om at afskedige A.

Også selvom disse mundtlige samtaler ikke er indgået i beslutningsgrundlaget, burde der have været udfærdiget notater i medfør af den ulovbestemte notatpligt.

Om den seneste telefonsamtale den 27. november 1995, der henvises til i brevet til A, hvori det meddeles, at hun er fratrådt efter aftale, følger notatpligten af landstingsloven om offentlighed i forvaltningen, § 6, stk. 1, idet henvisningen til samtalen i det efterfølgende brev til A ikke angiver samtaleens indhold, og dermed ikke opfylder lovens undtagelsesbestemmelse om fritagelse for notatpligt, når de mundtlige oplysninger i øvrigt fremgår af sagens dokumenter.

Jeg finder det sammenfattende kritisabelt, at notatpligten ikke er overholdt i en sag om ophør af et ansættelsesforhold”.

Ombudsmanden afholdt efterfølgende, på sygehuschefens ønske, et møde om opfølgning på sagen.

32-3 Afgørelse truffet efter forkert regelsæt af ansøgning om at medbringe sportskajakker som feriegoods for arbejdsgivers regning i forbindelse med feriefrirejse.

A, der var ansat i en kommune, K, klagede over, at K i forbindelse med A's frirejse til Danmark havde afvist at betale fragtudgifter for to sportskajakker, som A skulle bruge under sin ferie. K havde afgjort sagen efter reglerne om flyttegodtgørelse i Vejledning om transport og forsikring af flyttegoods og havde anført, at kajakker var omfattet af begrebet "fartøjer" som efter vejledningen ikke kunne betragtes som flyttegoods. Kommunen afviste på denne baggrund at betale for fragten.

Ombudsmanden udtalte, at K's afgørelse rettelig skulle være truffet efter reglerne om feriegodtgørelse i A's overenskomst. Ombudsmanden kritiserede, at K havde truffet afgørelse efter et andet regelsæt end det, der regulerede området og han henstillede til K at genoptage sagens behandling og træffe ny afgørelse i sagen. (J. nr. 11.32.20.0./72-95)

A klagede over, at K kommune senest den 27. februar 1996 havde afslået klagers ansøgning om at medbringe sportskajakker som feriegoods til Danmark.

Kommunen har under Ombudsmandens behandling af sagen henholdt sig til sin tidligere afgørelse.

Personaledirektoratet har i to udtalelser anført:

Personaledirektoratet har i en udtalelse til sagen 1996 blandt andet anført nogle betragtninger omkring fortolkningen af § 9, stk. 10, i overenskomst af 6. februar 1987. Direktoratet har tillige gentaget sin opfattelse hvorefter kajakker ikke er feriegoods.

I en efterfølgende udtalelse har Personaledirektoratet imidlertid anført:

“... ”

Personaledirektoratet skal oplyse, at alt som udgangspunkt kan medbringes til ferieføremål som bagage fra tjenestestedet til ankomsthavnen og retur til tjenestestedet inden for de anførte grænser, når ikke andet er aftalt efter konkret forhandling eller fastlagt som af parterne anerkendt praksis, dog således at flyttegods ikke medtages i forbindelse med feriefrirejser.

Det bør vurderes, om der foreligger et undtagelsestilfælde, således at de genstande, for hvilke der ansøges om vederlagsfri transport, er omfattet af begrebet flyttegods. I skønnet herover bør det søges klarlagt, om der er tale om genstande, der med rimelighed kan antages at være indbogenstande, som normalt ikke medbringes til ferieføremål.

Videre bør det konstateres, om der er tale om transport af gods fra tjenestestedet til ankomsthavnen, men ikke retur til tjenestestedet og der således reelt er tale om en flytning af gods.

Det er Personaledirektoratets opfattelse, at A gennem egen adfærd viser, at han selv har betragtet kajakkerne som flyttegods i ovennævnte regels forstand, idet der ud fra det i Personaledirektoratet foreliggende alene er søgt om vederlagsfri transport fra tjenestestedet til Danmark.”

A har under et møde med Ombudsmanden den 11. oktober 1996 bekræftet, at han i forbindelse med feriefrirejsten sendte sine sportskajakker til Danmark, og at han herefter henvendte sig til kommunen for at få refunderet fragtbetøbet. Hans henvendelse ligger således tidsmæssigt forud for en eventuel returfragt fra Danmark. A har videre forklaret, at han efter kommunens afslag ikke fandt at han havde råd til også at betale for returfragten, hvorfor han efterlod kajakkerne i Danmark efter endt ferie. A har dog efterfølgende betalt sin far i Danmark for at returnere den ene kajak, som i dag i følge A ligger udenfor hans bopæl i Grønland.

Ombudsmanden har lagt følgende sagsforløb til grund:

I forbindelse med en feriefrirejse til Danmark i februar 1995 ønskede pædagog A sine to sportskajakker fragtet til Danmark som feriegods.

Det fremgår af sagen, at A i den forbindelse rettede henvendelse til K kommunes personalechef, som afslog at betale for fragten.

I brev af 13. februar 1995 klagede A til K kommunes Socialforvaltning over personalechefens afslag. I brevet anførte A, at han havde til hensigt at benytte kajakkerne under sin ferie i Danmark og at kajakkerne derfor skulle betragtes som feriegods.

Den 14. februar 1995 indleverede A kajakkerne til Royal Arctic Line A/S til befragtning til Danmark. A betalte i den forbindelse selv for fragten.

Socialforvaltningen afviste i brev af 17. februar 1995 A's klage. I afgørelsen var anført:

“... ”

Jeg har undersøgt bestemmelserne i Jeres overenskomst ligesom personalekontoret har haft kontakt med KANUKOKA m.h.t. fortolkningen.

Det er fortolkningen at dine sportskajakker ikke kan omfattes som bagage også under hensyn til reglerne vedrørendeflyttegods, hvor private fartøjer er undtaget.”

A klagede herefter i brev af 22. februar 1995 til K kommunes borgmester. Han henviste i sin klage til overenskomsten for pædagoger fra 1987. Overenskomsten hjemlede efter hans opfattelse mulighed for at medbringe sportskajakkerne.

Det fremgår af sagen, at de regler der var vedlagt afgørelsen i hvert fald omfattede Vejledning om transport og forsikring af flyttegods. Det fremgår ikke om der tillige var vedlagt kopi af den for A gældende overenskomst for pædagoger fra 1987, hvoraf reglerne om feriegoods fremgår.

A henvendte sig herefter til sin fagforening Perorsaaſut Ilinniarsimasut Peqatigiiffiat (PIP) med sagen.

PIP rettede den 1. marts 1995 henvendelse til Personaledirektoratet, idet K kommune efter PIPs opfattelse havde vedlagt - og dermed truffet afgørelse efter et forkert regelsæt. Efter PIPs opfattelse burde Nuuk Kommune i stedet have truffet afgørelse efter aftale om frirejser.

Personaledirektoratet bad den 22. marts 1995 De Grønlandske Kommuners Landsforening og K kommune om en udtalelse i anledning af sagen. Personaledirektoratet anførte desuden:

“...
K kommune har tilsyneladende givet afslag på dette med henvisning til cirkulære vedrørende transport og forsikring af flyttegods af 31. marts 1981; NAL C-I, 4-1-17.

Det er Personaledirektoratets opfattelse, at cirkulæret ikke kan finde anvendelse i forbindelse med frirejser. Det er dog også Personaledirektoratets opfattelse, at kajakkerne er at betragte som egentligt flyttegods, hvorfor de ikke kan medbringes vederlagsfrit som bagage.

”
...
De Grønlandske Kommuners Landsforening besvarede den 27. marts 1995 anmodningen efter drøftelser med K kommune. I udtalelsen stod:

“...
Det er korrekt, at der i overenskomsten for pædagoger fra 1987 er hjemmel til, at en enlig kan medbringe ca. 100 kg. gods som skibsforsendelse, men at egentligt flyttegods ikke er omfattet af denne bestemmelse.

Det er vores fortolkning af dette, at den bagage, der kan fremsendes, er personlige ejendele til ferieophold, f.eks. tøj, barnevogne og cykler.

Afgrænsningen til flyttegods går efter vores opfattelse ved, om vedkommende tager ting med, som man ikke normalt medbringer på ferie, og som man - på grund af omfang eller vægt - normalt ikke selv kan transportere rundt som sin øvrige feriebagage, f.eks. ved rejser med tog, bus eller fly.

Ud fra dette er vi enige med K kommune om, at kommunen ikke skal betale fragten af A's kajakker.”

På baggrund af udtalelsen tilkendegav Personaledirektoratet den 5. april 1995 sin opfattelse af sagen overfor PIP.

Personaledirektoratet var af den opfattelse at Vejledning om transport og forsikring af flyttegods ikke kunne finde anvendelse i sagen. Personaledirektoratet henviste i stedet til § 9, stk. 10, i overenskomst mellem Sulinermik Inuutissasiuteqartut Kattuffiat og Det Offentlige Aftalenævn om løn- og ansættelsesvilkår for pædagogisk personale ved daginstitutioner for børn og unge i Grønland af 6. februar 1987. I følge denne bestemmelse kan

en enlig medbringe ca. 100 kg, men således at egentligt flyttegods ikke er omfattet af bestemmelsen. Personaledirektoratet anførte herefter:

“... ”

Det er Personaledirektoratets opfattelse, at de to kajaker er flyttegods, og at K Kommune derfor ikke skal afholde udgiften til transport.

“... ”

PIP rettede den 20. april 1995 igen henvendelse til Personaledirektoratet. I brevet henviste PIP til bemærkningerne til aftalen om frirejser § 7, stk. 2, hvorefter bagage er almindelige effekter til feriebrug. PIP stillede sig uforstående overfor det forhold at kajaker i modsætning til ski og cykler blev betragtet som flyttegods og ikke som feriegoods.

Personaledirektoratet besvarede den 25. april 1995 henvendelsen således:

“Det er Personaledirektoratets opfattelse, at kajaker er at betragte som flyttegods, og at de ikke kan sidestilles med cykler og ski. Det er derfor Personaledirektoratets opfattelse, at kajaker ikke kan opfattes som sådan feriebagage, som den ansatte vederlagsfrit kan medbringe på feriefrirejse.”

På denne baggrund har Ombudsmanden udtalt følgende:

“Indledningsvis bemærker jeg, at jeg alene har taget stilling til K kommunes afgørelse i sagen, idet jeg har anset Personaledirektoratets udtalelser overfor K kommune og jagforeningen for fortolkningsbidrag for kommunen og ikke som udtryk for afgørelser truffet i sagen af Personaledirektoratet.

For så vidt angår K kommunes begrundelse for afgørelserne af 17. og 27. februar 1995 bemærker jeg følgende:

Efter sagsbehandlingslovens § 22 skal en skriftlig afgørelse være led-saget af en begrundelse.

De nærmere krav til begrundelsens indhold fremgår af sagsbehandlingslovens § 24:

“En begrundelse for en afgørelse skal indeholde en henvisning til de retsregler, i henhold til hvilke afgørelsen er truffet. I det omfang, afgørelsen efter disse regler beror på et administrativt skøn, skal begrundelsen tillige angive de hovedhensyn, der har været bestemmende for skønsudøvelsen

“... ”

I afgørelserne af 17. og 27. februar 1995 har K kommune ikke henvist til de retsregler, der ligger til grund for afgørelsen.

Jeg finder det meget beklageligt at K kommune ikke har opfyldt kravene til en begrundelse efter sagsbehandlingslovens § 24.

Henset til det nedenfor anførte foretager jeg imidlertid ikke videre i anledning af den mangelfulde begrundelse.

Efter det oplyste i sagen må jeg lægge til grund, at K kommunes afgørelser af 17. og 27. februar 1995 er truffet efter reglerne i Vejledning om transport og forsikring af flyttegods, pkt. 2, om godtgørelsens omfang og forsikringsvilkår. Punkt 2 har følgende ordlyd:

“Godtgørelsen omfatter udgifter til ind- og udpakning, transport mellem tjenestestederne, respektive mellem bopæl i Danmark og tjenestestedet, herunder den korte-

ste strækning som containertransport mellem Den kgl. grønlandske Handel, Aalborg og bopælen.

...
 Godtgørelsen omfatter almindeligt bohave, hvorved forstås egentlige indbogenstande, herunder cykler.

Der ydes således ikke godtgørelse af f.eks.: private fartøjer (herunder joller, kajaker) ...”

Reglerne i vejledningen omhandler den situation, hvor den ansatte skal have godtgørelse i forbindelse med en flytning, d.v.s. situationer hvor den ansatte skifter bopæl.

I det foreliggende tilfælde har der imidlertid ikke været tale om at A skulle skifte bopæl og i den forbindelse ønskede sine kajaker transporteret til Danmark, men derimod at han ønskede at få kajakerne transporteret til Danmark, således at han kunne anvende dem i sin ferie.

Afgørelsen af om A kunne opnå godtgørelse for fragten skulle derfor rettelig have været truffet efter reglen i § 9, stk 10, i overenskomst af 6. februar 1987 mellem Sulinermik Inuitissarsiuuteqartut Kattuffiat og Det Offentlige Aftalenævn om løn- og ansættelsesvilkår for pædagogisk personale ved daginstitutioner for børn og unge i Grønland.

Bestemmelsen har følgende ordlyd:

“Ved feriefrirejser kan der for institutionens regning kun medbringes sådan håndbagage, som rejsehjemlen giver ret til uden særskilt betaling. Dog kan der til forsendelse med skib fra Grønland til ankomsthavnene i Danmark og retur medtages ca. 100 kg og ca. 200 kg bagage for henholdsvis enlige og forsørgere, men således at egentligt flyttegods ikke kan medtages.”

Jeg finder det på det foreliggende grundlag kritisabelt at K Kommune har truffet afgørelse i sagen under anvendelse af et andet regelsæt, end det der regulerer forholdet.

For så vidt angår spørgsmålet om den nærmere fortolkning af reglen i overenskomstens § 9, stk. 10, kan jeg tilslutte mig Personaledirektoratets opfattelse hvorefter en sportskajak som udgangspunkt må være at betragte som bagage omfattet af bestemmelsen. Jeg kan tillige tilslutte mig det som Personaledirektoratet anfører i udtalelsen hertil af 23. april 1996 om sondringen mellem feriegods og flyttegods, hvorefter det afgørende må være om der sker transport til feriestedet og retur hertil, eller om der alene er tale om transport til feriestedet.

Henset til at K Kommunens afgørelse er truffet efter et andet regelsæt, end det der rettelig regulerer området og henset til det som A har oplyst overfor mig på mødet den 11. oktober 1996 skal jeg henstille at K kommune tager sagen op til fornyet behandling og træffer en ny afgørelse i sagen.

Jeg skal samtidig anmode K kommune om at blive underrettet om udfaldet af den fornyede behandling af sagen”.

Jeg modtog efterfølgende kopi af følgende brev, som K kommune havde skrevet til A:

“Det er fortsat kommunens opfattelse, at man har givet Dem de nødvendige henvisninger til de relevante bestemmelser vedrørende feriegoods, og herudover også til reglerne vedrørende flyttegoods.

Da Ombudsmanden imidlertid er af den opfattelse, at kommunens regelhenvisning ikke har været tilstrækkelig entydig, så beklages dette naturligvis.

De bad i sin tid Deres fagforening om at føre sagen, men efter Personaledirektoratets tilkendegivelser har P.I.P. åbenbart ikke fundet grundlag for at foretage sig yderligere.

På baggrund af samtlige tilgængelige oplysninger, herunder specielt Personaledirektoratets tilkendegivelser, således som de også fremgår af Ombudsmandens skrivelse af en 23. oktober 1996, har kommunen gennemgået sagen endnu en gang, men finder ikke grundlag til at ændre sin afgørelse, og såfremt De ønsker at fastholde Deres krav, henvises De til i givet fald at indbringe spørgsmålet til prøvelse for domstolene.

...”

På denne baggrund afholdtes på Ombudsmandens initiativ et møde med K kommunes borgmester om opfølgning henstillingen herfra om en genbehandling af sagen.

Ombudsmanden bemærkede på dette møde følgende:

“Kommunen bør, såfremt den finder, at kritikken er givet på baggrund af ukorrekte, faktiske oplysninger, i et særskilt brev hertil redegøre for forholdet.

Kommunen har imidlertid ikke kompetence til at gå ind i en diskussion af ombudsmandens kritik, og jeg finder, at det er irrelevant i forhold til klager, at kommunen giver udtryk for en uenighed i Ombudsmandens kritik i en sag, når denne kritik ikke er af afgørende betydning for klagers retsstilling i forhold til kommunen.

Kommunen ønsker i den konkrete sag ikke at ændre sin afgørelse på trods af min henstilling om at genbehandle sagen.

...

Det foreligger imidlertid ikke i den konkrete sag oplyst, om kommunen overhovedet har inddraget mine synspunkter i sin genbehandling af sagen, eller om der for den sags skyld overhovedet har fundet en reel genbehandling af sagen sted.

Såfremt kommunen ikke har genbehandlet sagen i overensstemmelse med min henstilling, må jeg konstatere, at der dels fortsat foreligger en i ikke lovlig form ekspederet ansøgning fra klager til kommunen om refusion af transportudgifter og dels en manglende efterkommelse af en anmodning herfra om at blive fyldestgørende orienteret om resultatet af kommunens genbehandling af sagen”.

Kommunen anførte på mødet følgende:

“Kommunen var først blevet opmærksom på Personaledirektoratets argumentation i sagen efter, at kommunen havde modtaget den korrespondance, der havde været mellem A's fagforening og Personaledirektoratet. Kommunen havde i øvrigt hele tiden forventet, at sagen var blevet løst ved en faglig voldgift.

Kommunen havde herudover ikke bemærkninger til ønsket om en fornyet opfølgning på henstillingen herfra.”

Det aftales herefter:

“At kommunen ud fra udtalelsen herfra påny behandler sagen, og meddeler resultatet af sine overvejelser hertil, og at kommunen, i overensstemmelse med sagsbehandlingslovens begrundelseskrav, tillige meddeler resultatet af genbehandlingen til klager.

Det aftales videre, at man herfra i et brev til A, med kopiorientering af kommunen, orienterer om, at der har været afholdt et møde med kommunen i anledning af brevet til klager af 11. november 1996, og at kommunen herefter vil fremkomme med en afgørelse til klager i overensstemmelse med sagsbehandlingsloven og ud fra udtalelsen herfra, hvorefter Ombudsmanden vil tage stilling til, om det eventuelt skal indstilles, at klager får fri proces til at indbringe sagen for domstolene”.

Ombudsmanden har senest modtaget kopi af et brev fra K kommune til A, hvori det blandt andet hedder:

“I fortsættelse af kommunens skrivelse af 11. 11. 1996 kan kommunen oplyse, at kommunen efter henstilling fra Landstingets Ombudsmand har genoptaget behandlingen af Deres ansøgning.

...

Som anført i kommunens skrivelse til Dem af 17.02.95 reguleres spørgsmålet af § 9, stk. 10, i overenskomsten af 06.02.1987 mellem Sulinermik Inuutissarsiuqartut Kattuffiat og Det Offentlige Aftalenævn om løn- og ansættelsesvilkår for pædagogisk personale ved daginstitutioner for børn og unge i Grønland.

Bestemmelsen er sålydende:

...

Kommunens fornyede afgørelse vil blive truffet i henhold til denne bestemmelse. Kommunen vil ved den fornyede afgørelse tage udgangspunkt i Personaledirektorets opfattelse af, at alt som udgangspunkt kan medbringes til ferieformål som bagage fra tjenestestedet til ankomsthavnen og retur til tjenestestedet med mindre andet er aftalt.

Det er endvidere kommunens opfattelse, at fortolkning af ordene “flyttegods” henholdsvis “bagage” kan støttes på regelsættet vedrørende transport af flyttegods af 31. marts 1981., NAL C-I, 4-1-17. Afgørelsen vil imidlertid ikke blive truffet på grundlag af disse regler, men på baggrund af et konkret skøn over samtlige omstændigheder i forbindelse med Deres ansøgning sat i forhold til den ovenfor citerede regel i overenskomstens § 9, stk. 10.

Kommunen har i forbindelse med genoptagelsen gennemgået og vurderet samtlige de foreliggende omstændigheder. Det fremgår bl. a., at De afholdt ferie i perioden 13. februar - 13. marts 1995, at kajakkerne er indleveret til forsendelse den 14. februar 1995 og at kajakkerne efter det oplyste ikke blev sendt tilbage i forbindelse med feriens afslutning angiveligt som følge af Deres økonomiske situation.

Med herværende skal kommunen oplyse, at kommunen agter at træffe fornyet afgørelse, hvorefter der ikke kan ydes refusion for udgifterne, idet kajakkerne efter kommunens skøn må betragtes som flyttegods efter bestemmelserne i overenskomstens § 9, stk. 10.

Kommunen har i forbindelse hermed lagt vægt på,

at kajakker normalt ikke medtages som bagage ved ferieafholdelse,

at det ikke fremgår af sagen, at De på noget tidspunkt, heller ikke efter Deres hjemkomst, har anmodet kommunen om at afholde udgiften ved returforsendelsen og

at kajakkerne faktisk ikke som forudsat i overenskomstens § 9, stk. 10, er sendt retur til tjenestestedet i forbindelse med feriens afslutning.

at De ikke har tilkendegivet at ville fragte kajakkerne retur til tjenestestedet.

I den anledning skal kommunen anmode om Deres eventuelle bemærkninger til det anførte senest inden 14 dage fra dato”.

32-4 Spørgsmål om nyansatte folkeskolelæreres pligt til at afholde ferie uden optjent ret til ferieafholdelse med løn.

A, der blev ansat som lærer i folkeskolen på prøve pr. 1. juli 1994, klagede blandt andet til Ombudsmanden over, at kommunen, hvor han var ansat, i 1995 havde reguleret hans løn for ferie uden optjent ret til ferie med løn, fra ansættelsestidspunktet til slutningen af skolens sommerferie den 1. august 1994.

Reglerne om læreres afholdelse af ferie findes i aftale af 27. maj 1993 indgået i medfør af tjenestemandslovens § 49 mellem Landsstyret og Tjenestemænds og Overenskomstansattes Centralorganisation i Grønland, hvorefter lærere afholder ferie i skolerens sommerferie.

I medfør af en landsstyrebeslutning af 26. maj 1982, ansættes ny-dimitterede lærere fra Iliniarfissuaq imidlertid med løn fra 1. juli. Udtalt, at Ombudsmanden hverken har kompetence til at fortolke kollektive aftaler mellem arbejdsmarkedets parter eller at tage stilling til om en aftale indgået i medfør af tjenestemandslovens § 49, er i overensstemmelse med ferieloven.

Imidlertid har Personaledirektoratet, som er ressortmyndighed for reglerne på området og KIIP, som er ansættelsesmyndighed, fortolket ferieaftalen således, at Landsstyrets beslutning fra 1982 fortsat er gældende, hvorfor Ombudsmanden fandt, at kommunen i overensstemmelse med denne fortolkning burde have undladt at regulere klagers løn for afholdt ferie.

Ombudsmanden henlede samtidig Personaledirektoratets opmærksomhed på, at ferieaftalen fra 1993 ikke efter sin ordlyd tager stilling til Landsstyrets beslutning fra 1982. Personaledirektoratets opmærksomhed henleddes endvidere på, at ferieaftalen fra 1993 samtidig indeholder en dispensation fra ferieloven i medfør af lovens § 1, stk. 2, idet Ombudsmanden har noteret sig, at aftalemyndigheden og dispensationsmyndigheden i Grønland er sammenfaldende, i modsætning til, hvad der gælder i Danmark, hvis ferielov bygger på samme grundlag som den grønlandske. (J. nr. 11.32.20.0./62-95)

Folkeskolelærer A klagede over K kommune som følger:

- at** der ved lønudbetalingen pr. 31. oktober 1995 er tilbageholdt 17.765,10 kr. for "ferie/egen regning" vedrørende perioden 1. juli 1994 til 1. august 1994, i hvilken periode skolen har været lukket, men hans fravær fra arbejde således ikke skyldes afholdelse af ferie,
- at** det foretagne løntræk ikke har været varslet for ham, og først iværksættes mere end et år efter den pågældende periode og
- at** kommunen har gennemført et løntræk, som er større end det, som ville kunne gennemføres efter inkassoreglerne.

K kommune udtalte følgende i anledning af klagen:

“Lønreguleringen/træk for ferie egen regning er sket i henhold til aftale om ferie Nalunaarutit serie C-I, afsnit 8, gruppe 2, lb. nr. 17 af den 27. maj 1993. Reguleringen er foretaget med henvisning til § 4, stk. 1, 2 og 5 i aftalen, idet det blandt andet heri fremgår, at lærere afholder ferie i skoleperioden, d. v. s. at lærere jf. aftalen afvikler deres ferie i den periode. A blev ansat pr. 1. juli 1994 uden optjent ret til at afholde ferie med løn i 1994.

Årsagen til at lønreguleringen først er foretaget mere end et år efter skyldes, at der ikke fra kultur- og undervisningsforvaltningen er lavet indberetning til løn- og personaleafdelingen om den afholdte ferie før september 1995.

Træk af afholdt ferie uden optjent ferieret er en regulering af lønnen jf. ovennævnte aftale om ferie, ikke et “løntræk efter incassoreglerne”.

...”

Personaledirektoratet har afgivet følgende udtalelse:

“... ”

Af aftalens (*Nal C-I, 8-2-17, red.*) § 4, stk. 1, fremgår, at tjenestemænd, hvis arbejdstid er udtrykt ved et pligtigt undervisningstimental, ikke er omfattet af bestemmelsen i § 2. Denne kategori af tjenestemænd har således ikke den ved landstingsloven om ferie hjemlede mulighed for i stedet for ferie med løn (og særlig feriegodtgørelse) at vælge at få udbetalt feriegodtgørelse.

Af aftalens § 4, stk. 2, fremgår, at den frihed, der ydes i skolens sommerferie til de i stk. 1, nævnte tjenestemænd, anses for afholdt ferie.

Ifølge aftalens § 4, stk. 5, beregnes lønfradrag for ferie, der afholdes uden optjent ret til ferie med løn, jf. § 6 i landstingslov om ferie, for de i stk. 1 nævnte tjenestemænd, pr. dag som 8/2080 af årslønnen i henhold til vedkommende stillings fastsatte klassificering. For lærere med nedsat tjenestetid beregnes fradraget forholdsmæssigt.

§ 6 i landstingsloven om ferie har følgende indhold:

“Hvis en lønmodtager ikke har optjent ret til 30 dages ferie med feriegodtgørelse eller løn, har lønmodtageren **ret** til at få antallet af feriedage suppleret op til 30 dage, uden at der hertil er knyttet ret til feriegodtgørelse eller løn.”

Det må på baggrund af ovenstående lægges til grund, at enhver lærer, der ikke har optjent ret til 30 dages ferie med løn, altid har ret til at få antallet af feriedage suppleret op til 30 dage, selvfølgelig mod lønfradrag for det antal feriedage, der afholdes uden optjent ret til ferie med løn.

Det skal samtidig understreges, at denne ret ikke modsvares af en pligt for den pågældende til at afholde ferie i videre udstrækning end den faktisk optjente ret hertil.

I en enslydende skrivelse af 8. april 1994, udsendt til samtlige genansatte og nyansatte lærere for skoleåret 1994/95 har K kommune anført, at den første skoledag er torsdag, den 18. august.

Ved brev af 19. maj 1994 fra K kommune fik A meddelelse om, at han placeredes ved ... idet det bl. a. og ligesom tidligere meddeltes, at første skoledag var den 18. august.

Ved brev af 13. juni 1994 blev A budt velkommen som medarbejder på ... af den fungerende skoleinspektør. Brevet var bl. a. bilagt A's lønberegningsskema med den foreløbige beregning af løntimental og indrapportering af diverse tillæg m. v. - til udbetaling pr. 1. august 1993 (rettelig 1994).

Det blev videre i brevet bemærket, at skolen begyndte efter sommerferien den 18. august 1994, men at der var indkaldt til planlægningsmøder den 16. og 17. august kl. 9.00 på lærerværelset.

Som ny lærer på ... blev A bedt om at møde på den fungerende skoleinspektørs kontor, mandag den 15. august kl. 10.00 til et lille orienteringsmøde med henblik på en særlig introduktion til arbejdet på ...

Endelig blev det oplyst, at skolens kontor var lukket i perioden 18. juli - 6. august, men at pedellen kunne træffes dagligt på skolen hvis der var behov for at kigge indenfor i sommerferien.

Af A's ansættelsesbrev af 24. juni 1994, fremgår bl. a., at han med virkning fra den 1. juli 1994 ansættes som lærer på prøve, at han tillægges lønanciennitet fra den 1. juli 1994, samt at lønnen udbetales ham månedsvis forud.

I den korrespondance, som efter det overfor Personaledirektoratet oplyste har været ført mellem A og hans arbejdsgiver i forbindelse med hans ansættelse, er der således ingen specifikke bemærkninger gjort om/forbehold taget for den nærværende sag omhandlede ferieproblematik i månederne juli/august 1994.

Når henses til indholdet af A's ansættelsesbrev måtte pågældende med føje kunne gå ud fra, at han som ansat den 1. juli 1994 og med lønanciennitet fra samme dato også modtog sin retmæssige løn fra dette tidspunkt.

Det findes efter det oplyste endvidere utvivlsomt, at A ikke har benyttet sig af sin lovmæssige ret til - i mangel af optjent ret til ferie med løn overhovedet - alligevel at få mulighed for at afholde 30 dages ferie mod lønfradrag.

Idet det efter det oplyste herefter må lægges til grund, at A ikke har benyttet sig af sin ret til at afholde ferie for egen regning i 30 dage, hvorved det samtidig må lægges til grund, at han ingen pligt har hertil, finder Personaledirektoratet, at det af K kommune foretagne løntræk/regulering allerede af disse grunde er foretaget med urette.

Det er således Personaledirektoratets opfattelse, at K kommune bør genudbetale det tilbageholdte beløb på 17.765,10 kr.”

I en udtalelse fra Direktoratet for Kultur, Uddannelse og Kirke, hedder det:

“Direktoratet vurderer, idet der henvises til klagers ansættelsesbrev af 24. juni 1994, at såvel landstingslov nr. 22 af 25. oktober 1990 om ferie (ferieloven) som aftale mellem Grønlands Landsstyre og Tjenestemænds og Overenskomstansattes Centralorganisation (TOC) af 27. maj 1993 om ferie (ferieaftalen), offentliggjort i Nalunaarutit, serie C-I, afsnit 8, gruppe 2 lb. nr. 17, finder anvendelse i den konkrete situation.

Efter den nævnte aftales § 4, stk. 2, anses den frihed, der ydes i skolens sommerferie for afholdt ferie. Direktoratet finder dog ikke, at bestemmelsen finder anvendelse på den situation, hvor en lærer nyansættes pr. 1. juli. Dette ud fra en betragtning om, at nyuddannede i princippet står til rådighed for den ansættende myndighed i denne periode med henblik på deltagelse i introduktionskursus, udrejse til tjenestested, etablering samt planlægning af undervisning m.v.

Siden Landsstyrets beslutning på møde den 26. maj 1982, jf. referat nr. 22/1982 pkt. 4a, om at nydimitterede lærere fra Iliniarfissuaq ansættes pr. 1. juli, og at ekstraudgifter forbundet hermed medregnes i bloktilskuddene til de grønlandske kommuner, har der været fast praksis for, at hjemmehørende lærere ansættes pr. 1. juli og i det første ansættelsesår oppebærer løn i skolens sommerferie, såfremt de ikke i medfør af ferielovens § 6 fastholder retten til at afholde ferie. At denne praksis ikke er ændret efter indgåelsen af ferieaftalen af 27. maj 1993, fremgår klart af Direktoratets brev nr. 6230 af 21. juli 1993 til samtlige grønlandske kommuner samt kultur- og undervisningsforvaltninger - vedlagt Deres henvendelse som bilag. Dette brev blev forinden udsendelsen i sin tid indholdsmæssigt behandlet med Personaledirektoratet.

Idet A havde ret til at oppebære løn fra ansættelsestidspunktet, og ikke efter det oplyste har forbeholdt sig ret til, i medfør af ferielovens § 6, at afholde ferie i juli må-

ned 1994, finder Direktoratet, at den af K kommune foretagne løntilbageholdelse har været uberettiget.

Da det tilbageholdte beløb kr. 17.765,10 kr., således allerede med ovennævnte begrundelse bør udbetales, findes der ikke anledning til at kommentere de øvrige klagepunkter”.

I det omtalte brev af 21. juli 1993 fra direktoratet til samtlige kommuner og samtlige kultur- og undervisningsforvaltninger, hedder det blandt andet:

“Enkelte kommuners forespørgsel vedrørende læreres ret til at oppebære løn i skolens sommerferieperiode, når disse som nyuddannede ansættes med virkning fra den 1. juli giver anledning til at præcisere følgende:

Nyuddannede lærere ansættes pr. 1. juli og oppebærer herefter løn m.v. i henhold til aftale med KANUKOKA og efter godkendelse i Landsstyret.

Aftalen herom blev i sin tid indgået under indtryk af, at man af kollegiale og samarbejds-mæssige årsager har fundet det overordentligt vigtigt, at der skabes lønmæssig lighed og dermed også optjening af lønnings- og pensionsanciennitet mellem nyuddannede danske og grønlandske lærere.

I princippet står begge grupper til rådighed for den ansættende myndighed i juli måned på grund af pligtig deltagelse i introduktionskursus, udrejse til tjenestested samt planlægning af undervisningen.

...

Sammenfattende må det herefter fastslås,

...

- at de nyuddannede lærere, der ansættes med virkning fra den 1. juli i et skoleår, ikke vil have nogen ret til at oppebære løn i skolens sommerferieperiode i det pågældende år, såfremt de i medfør af ferielovens § 6, fastholder retten til at afholde ferie, samt
- at de nyuddannede lærere, der ansættes med virkning fra den 1. juli i et skoleår, har ret til at oppebære løn fra ansættelsestidspunktet uden modregning for ikke-optjent ferie, når de står til rådighed for ansættelsesmyndigheden frem til skoleårets start.”

K kommune har endvidere afgivet følgende, supplerende udtalelse til sagen:

“...

K kommune skal herved meddele, at Personaledirektoratets og KIIP's tolkning af den gældende lovgivning tages til efterretning, og at lærer A's løn som følge heraf vil blive reguleret således, at der ikke tilbageholdes for afholdt ferie i juli måned 1994.

Det skal afslutningsvis bemærkes, at nydimitterede lærere, der ved Direktoratet for Kultur, Uddannelse og Kirkes foranstaltning ansættes pr. 1. juli i K kommune vil blive pålagt arbejde fra 1. juli til skolestart, der vil være en forudsætning for, at der ikke tilbageholdes løn for afholdt ferie jf. skrivelserne fra Personaledirektoratet og KIIP.

K kommune anser herefter sagen for afsluttet”.

Ombudsmanden har endvidere indhentet det oplæg til Landsstyret, som dannede grundlag for den beslutning af 26. maj 1982, Direktoratet for Kultur, Uddannelse og Kirke, henviser til i sin udtalelse.

I dette landsstyreoplæg hedder det:

“Indtil skoleåret 1979/80 ansattes alle nydimitterede lærere ved den grønlandske folkeskole pr. 1. juli. Rigsrevisionen fandt imidlertid, at man burde følge samme fremgangsmåde som i Danmark, hvor lærere ansættes pr. 1. august, dog erkendte

man, at de nydimitterede danske lærere, der deltog på LO i juli fortsat kunne ansættes pr. 1. juli.

Hjemmestyret har henvendt sig til KANUKOKA om dette spørgsmål, men har ikke fået skriftligt svar. Under embedsmandsmødet fremførte KANUKOKA's sekretariatschef, at Landsforeningen i princippet er enig med hjemmestyret, men ønsker dog at bloktilskuddet forhøjes tilsvarende.

Det indstilles, at de nydimitterede lærere fra Ilinniarfissuaq ansættes pr. 1. juli 1982 og den ekstra udgift for de 3 næste år som beløber sig til ca. 300.000 kr. medregnes i bloktilskudsforhandlingerne med KANUKOKA".

I den henvendelse fra hjemmestyret til KANUKOKA, som landsstyreoplægget henviser til, hedder det supplerende:

"...
Man finder det af kollegiale og samarbejds mæssige årsager overordentlig vigtigt, at der skabes lønmæssig lighed og dermed også optjening af lønnings- og pensionsanciennitet mellem nyansatte danske og grønlandske lærere. Samtidig er starttidspunktet for skolerne de fleste steder rykket frem til begyndelsen af august, hvorfor de fra Grønlands Seminarium nyansatte skal rejse til deres tjenestested i løbet af juli måned for at være klar til skoleårets start.

"...".
Ombudsmanden har herefter lagt følgende sagsforløb til grund:

A blev af Direktoratet for Kultur, Uddannelse og Forskning tjenstemandsansat som lærer på prøve pr. 1. juli 1994.

I klagers ansættelsesbrevet, som alene er forelagt Ombudsmanden i genpart dateret 24. juni 1994, hedder det blandt andet:

"Grønlands Hjemmestyre har med virkning fra 1. juli 1994 ansat Dem som lærer på prøve i henhold til landstingslov nr. 5 af 14. maj 1990 om Grønlands Hjemmestyrer og kommunernes tjenestemænd i Grønland ...

Prøvetiden anses for udløbet med udgangen af juni måned 1996.

"...
Deres tjenestested er indtil videre ved en skole i K kommune.
Der tillægges Dem lønanciennitet fra den 1. juli 1994.

"...".
A modtog endvidere to breve fra K kommune i anledning af sin ansættelse:

I brev dateret 8. april 1994 hedder det blandt andet:

"Enslydende skrivelse udsendes til samtlige genansatte og nyansatte lærere for skoleåret 1994/95.

"...
Deres skoleplacering forventes meddelt omkring medio maj 1994. Dette sker forventelig direkte fra skoleinspektøren på den skole, hvor De bliver placeret.

"...
Den første skoledag er torsdag den 18. august. Men hvornår lærermøderne gennemføres før skolestart er et uafklaret spørgsmål. Dette meddeles direkte fra skolerne

"...".
I kommunens brev af 19. maj 1994 hedder det:

"I fortsættelse af mit tidligere brev nr. 940711 ... skal jeg herved meddele, at De placeres ved ... skole ..., hvortil De selvfølgelig er velkommen til at rette henvendelse. Kopi af denne skrivelse er sendt til skoleinspektøren, der forventes at kontakte

Dem meget snart med orientering om bl. a. fagfordeling, ugeskema, forhold på skolen m.v.

Den første skoledag er som tidligere meddelt den 18. august. Det forventes derfor, at ansatte uden egen bolig, hvor vakant indkvartering vil være påkrævet, er her i byen omkring uge 32, det skal dog præciseres, at K kommune bærer forpligtelserne, herunder økonomisk ansvar pr. Deres ansættelsesdato.

...”

I et brev af 13. juni 1994 til klager fra den fungerende skoleinspektør på ... skole hedder det blandt andet:

“I fortsættelse af ... brev...vil jeg gerne byde dig velkommen som medarbejder på skolen.

...

Dit skema og kopi af dit lønberegningsskema vedlægges til din orientering.

1....

2.Dit lønberegningsskema med den foreløbige beregning af løntimetal og indrapportering af diverse tillæg m.v. - til udbetaling pr. 1. august 1993.

Skolen begynder efter sommerferien den 18. august 1994, men der er indkaldt til planlægningsmøder den 16. og 17. august kl.9.00 på lærerværelset.

Jeg vil imidlertid gerne give de nye lærere 14 i alt, en særlig introduktion til arbejdet på ... og vil derfor bede dig møde på mit kontor mandag den 15. august kl. 10.00 til et lille orienteringsmøde.

...

Skolens kontor er lukket i perioden 18. juli - 6. august, men pedellen kan træffes på skolen, hvis der er behov for at kigge indenfor i sommerferien.

...”

Ved lønudbetalingen pr. 28. juli 1994 udbetaltes til klager løn med diverse tillæg for 2 måneder, men uden fradrag for afholdt ferie.

Ved lønudbetalingen pr. 28. september 1995 udbetaltes til A sædvanlig løn med blandt andet følgende fradrag: “ferie egen regning 15,00 enheder, sats 592,17, fradrag 8.882,55 kr.“.

Ved lønudbetalingen pr. 31. oktober 1995 udbetaltes til A sædvanlig løn med blandt andet følgende fradrag: “ferie egen regning 30,00 enheder, sats 592,17, fradrag 17.765,10 kr.“.

Der har under klagens behandling været enighed mellem A og kommunen om, at fradrag for 15 dages ferie ved lønudbetalingen pr. 28. september 1995 vedrører ferie afholdt i 1995.

Alene fradraget pr. 31. oktober 1995 på 17.765,10 kr. vedrører således skolens ferieperiode fra klagers ansættelse pr. 1. juli 1994.

Ombudsmanden har på dette grundlag udtalt følgende:

Ad spørgsmålet om A har afholdt ferie fra ansættelsestidspunktet.

Det er i ferielovens § 1, stk. 2, fastsat, at Landsstyret kan beslutte, at loven helt eller delvist ikke gælder for lønmodtagere inden for visse fag eller faglige områder, for så vidt der ved regulativ eller overenskomster er sikret dem ferie og feriegodtgørelse eller løn, efter regler der stiller dem lige så godt som ferieloven.

Endelig fastslår ferielovens § 2, at loven ikke indskrænker videregående rettigheder efter andre love eller overenskomster mellem arbejdsgivere og lønmodtagere.

Landsstyrets beslutning af 26. maj 1982, som KIIP henviser til, må forstås som en regel omfattet af ferielovens § 2.

Landsstyret og Tjenestemænds og Overenskomstansattes Centralorganisation i Grønland (TOC) har med henvisning til såvel ferielovens § 1, stk. 2, som tjenestemandslovens § 49, den 27. maj 1993 indgået den aftale, som K kommune i sit første høringssvar hertil støtter den påklagede disposition på. Henvisningen til ferielovens § 1, stk. 2, må forstås således, at Landsstyret samtidig med indgåelsen af aftalen har besluttet, at en række lønmodtagere, herunder tjenestemandsansatte lærere ved folkeskolen, ikke skal være omfattet af ferieloven for så vidt angår aftalens bestemmelser.

De relevante bestemmelser i aftalen er § 4, stk. 2 og stk. 5.

I § 4, stk. 2, er det fastslået, at den frihed, der i skolernes sommerferie ydes tjenestemænd (lærere), hvis arbejdstid er udtrykt ved et pligtigt undervisningstimetal, anses for afholdt ferie.

I henhold til hjemmestyrets bekendtgørelse nr. 21 af 17. maj 1994 om normalundervisningsplaner for årgangsdelte og ikke-årgangsdelte skoler m.v., § 12, stk. 2, er elevernes sommerferie på mindst 7 uger i sammenhæng, og skal afholdes inden for perioden 1. juni til 31. august.

I aftalens § 4, stk. 5, er der fastsat regler om lønfradragets beregning såfremt ferie afholdes uden optjent ret til afholdelse af ferie med løn.

Aftalen angiver ikke, om Landsstyrets beslutning af 26. maj 1982 fortsat skal opretholdes.

Jeg må generelt udtale, at jeg ikke har kompetence til at fortolke kollektive aftaler og overenskomster, idet jeg alene har kompetence i forhold til den ene aftalepart, Landsstyret, hvorfor jeg ikke nærmere kan efterprøve, om den anførte aftale har tilsigtet at erstatte Landsstyrets beslutning fra 1982.

Specielt i forhold til aftaler indgået i medfør af tjenestemandslovens § 49, stk. 1, skal jeg påpege, at spørgsmålet om afgrænsningen af Landsstyrets forhandlingskompetence i tjenestemandslovens § 49, stk. 2, hvorefter Landsstyret ikke kan indgå aftaler om forhold, som er reguleret ved lov, er et spørgsmål, som hører under tjenestemandsrettens kompetence, jf. lov nr. 192 af 26. marts 1991 om en kommunal tjenestemandsret for Grønlands Hjemmestyres og kommunernes tjenestemænd i Grønland, § 2, stk. 1, nr.1).

Jeg må derfor afstå fra at udtale mig om, hvorvidt Landsstyrets aftale af 27. maj 1993 med TOC, er i overensstemmelse med ferielovens ufravigelige minimumsgarantier for lønmodtagerne.

Jeg har derimod noteret mig, at såvel A's ansættelsesmyndighed, KIIP som Personaledirektoratet som forhandlingspart for Landsstyret har gi-

vet udtryk for, at aftalen ikke tilsigter nogen ændring i forhold til Landsstyrets beslutning fra 1982.

Denne fortolkning er af KIIP meddelt samtlige kommuner ved brevet af 21. juli 1993.

Jeg må således konstatere, at kommunens beslutning om at regulere A's løn ikke har været i overensstemmelse med den fortolkning af gældende regler, som KIIP og Personaledirektoratet oplyst. Jeg finder på denne baggrund, at kommunen burde have undladt at regulere A's løn for afholdelse af ferie fra ansættelsestidspunktet.

Henset til, at kommunen imidlertid har tilbagekaldt beslutningen om at regulere A's løn som anført, og som følge heraf vil udbetale A's tilgodehavende løn for juli måned 1994, finder jeg ikke anledning til at foretage yderligere i forhold til den tilbagekaldte beslutning.

Da kommunen imidlertid i sit seneste hørings svar hertil har tilkendegivet, at andre lærere, som "ansættes pr. 1. juli i K kommune vil blive pålagt arbejde fra 1. juli til skolestart, der vil være en forudsætning for, at der ikke tilbageholdes løn for afholdt ferie jf. skrivelserne fra Personaledirektoratet og KIIP", skal jeg henstille, at kommunen i overensstemmelse med den af KIIP og Personaledirektoratet angivne fortolkning af reglerne på området, fortsat alene regulerer de pågældende nyansatte læreres løn, såfremt de fastholder retten til at afholde ferie fra ansættelsestidspunktet.

I forhold til Personaledirektoratet har jeg fundet anledning til at henlede opmærksomheden på, at ferieaftalen af 27. maj 1993 ikke efter sin ordlyd tager stilling til den tidligere beslutning fra 1982 om ansættelse af lærere i skolernes sommerferie.

Aftalen angiver endvidere efter sin ordlyd, at der i henhold til landstingsloven om ferie er aftalt en række afvigelser fra denne landstingslov.

Landsstyrets bemyndigelse i henhold til ferielovens § 1, stk. 2, til at undtage lønmodtagere fra ferieloven, svarer indholdsmæssigt til den danske ferielovs § 3, hvorefter Direktoratet for Arbejdstilsynet, på samme måde som i Grønland, kan undtage grupper af lønmodtagere fra ferieloven.

Der er således tale om, at dispensationsadgangen i Danmark er tillagt en anden myndighed end den, som indgår det offentliges aftaler og overenskomster på arbejdsmarkedet, hvorimod der i Grønland er identitet mellem aftalemyndigheden og dispensationsmyndigheden.

Jeg har anmodet Personaledirektoratet om at oplyse, om ovenstående giver anledning til at foretage yderligere.

Ad øvrige klagepunkter angående iværksættelse af lønregulering uden varsling og mere end et år efter A's ansættelse og spørgsmålet om lønregulering i forhold til incassoreglerne.

Da kommunen har tilbagekaldt sin beslutning om at regulere klagers løn for ferie i 1994, finder jeg, jf. landstingsloven om Landstingets Om-

budsmand, § 6, stk. 4, ikke anledning til at behandle disse dele af klagen nærmere”.

36 - Fiskeri, fangst og landbrug

36-1 Spørgsmål om administrationen af jagtrestriktioner på rensdyr

Udtalt, at der ikke i den gældende lovgivning om jagt m.v. var hjemmel til at pålægge kommunerne at administrere en betalingsjagt ordning.

Ombudsmanden afviste at behandle en række klagepunkter over Landstingets lovgivningskompetence.

Ombudsmanden fandt i øvrigt ikke, at Landsstyret havde overskredet sin kompetence i forbindelse med fastsættelsen af de påklagede jagtrestriktioner (betalingsjagt og kvotering af jagten). (J. nr. 11.28.10.0./59-95)

KNAPK klagede over en række forhold i forbindelse med gennemførelsen af en betalingsordning for udstedelse af tilladelser til jagt på rensdyr i 1995, Landstingstillægsbevillingslov II for 1995 og Hjemmestyrets bekendtgørelse nr. 18 af 18. juli 1995:

For det første, at der ikke kan lovgives på en tillægsbevillingslov,

for det andet, at Grundlovens § 43 er til hinder for, at Landsstyret af Landstinget kan bemyndiges til at fastsætte regler om opkrævning af betaling for jagttilladelser,

for det tredje, at de beløb, som opkræves, ikke står i rimeligt forhold til administrationsomkostningerne ved ordningen,

for det fjerde, at Landsstyret ikke har været bemyndiget til at pålægge kommunerne at administrere ordningen,

for det femte, at Hjemmestyrets bekendtgørelse nr. 18 af 18. juli 1995 er udstedt med hjemmel i forskellige love og

for det sjette, at Landsstyret ikke har kompetence til at omfordele en fastsat kvotefordeling for rensdyr mellem kommunerne.

Herudover klages over Landsstyrets sagsbehandlingstid i forbindelse med, at klager havde fremsat tilsvarende klagepunkter i et brev til Landsstyret.

Økonomidirektoratet har ikke haft bemærkninger til sagen.

Den 21. november 1995 afgav Landsstyrets sekretariat en udtalelse.

Ved brev af 20. november 1995, modtaget hos mig den 27. november 1995, meddelte Direktoratet for Fiskeri, Fangst og Landbrug, at man ikke havde bemærkninger, idet man ville henholde sig til udtalelsen fra Landsstyrets sekretariat.

Endvidere blev Landsstyrets sekretariat den 18. december 1995 anmodet om at fremsende en supplerende redegørelse for kommunernes administration af ordningen i henhold til tekstanmærkning på landstingsfinansloven.

Den 29. januar 1996 bragtes sagen i erindring overfor Landsstyrets sekretariat.

Den 26. februar 1996 bragtes sagen påny i erindring overfor Landsstyrets sekretariat.

Den 22. marts 1996 erindrede jeg tredje gang Landsstyrets sekretariat om sagen.

Den 29. april 1996 modtog jeg Landsstyrets sekretariats udtalelse.

Ombudsmanden har herefter udtalt følgende til klagen:

“”For det første, at der ikke kan lovgives på en tillægsbevillingslov”:

Jeg forstår klagen således, at klager er af den opfattelse, at der ikke ved tekstanmærkning til en tillægsbevillingslov kan 1) fastsættes regler om betaling for jagttilladelser og 2) kan gives landsstyret bemyndigelse til at fastsætte nærmere regler for administration af betalingsordningen.

Jeg må konstatere, at Landstinget ved den givne tekstanmærkning til konto 50.06.22. entydigt har bemyndiget Landsstyret til at opkræve betaling for tilladelser til rensdyrjagt med de i tekstanmærkningen fastsatte beløb.

Tekstanmærkninger til bevillingslove har status som lovtækt i sædvanlig forstand, selvom de oftest ikke fremstår i sædvanlig lovform (opdelt i paragraffer). Sådanne tekstanmærkninger vil ofte indeholde bemyndigelse til at foretages dispositioner, som ikke har hjemmel i anden lovgivning. Det berører ikke en tekstanmærknings retskraft som lovbestemmelse, at dens indhold vedrører andet end bevillingsspørgsmål.

Det følger af landstingsloven om Landstingets Ombudsmand, § 1, stk. 1, at min virksomhed omfatter hjemmestyrets forvaltninger og kommunerne. Som følge heraf kan jeg ikke behandle klager over Landstingets lovgivning, som ikke jo ikke er forvaltningsvirksomhed.

Jeg kan derfor ikke tage stilling til den bemyndigelse, som er givet Landsstyret ved tekstanmærkningen.

“”For det andet, at Grundlovens § 43 er til hinder for, at Landsstyret af Landstinget kan bemyndiges til at fastsætte regler om opkrævning af betaling for jagttilladelser”.

Ifølge Grundlovens § 43, kan ingen skat pålægges, forandres eller ophæves uden ved lov.

Kravet om lovhjemmel for opkrævning af skatter og afgifter er opfyldt ved, at der tilvejebringes hjemmel på en tekstanmærkning på en bevillingslov, som jf. ovenfor, har status som lov.

Den i denne sag omtalte tekstanmærkning giver en entydig bemyndigelse til, at Landsstyret kan opkræve betaling med bestemte beløb i forbindelse med udstedelse af tilladelser til jagt på rensdyr.

“For det tredje, at de beløb, som opkræves, ikke står i rimeligt forhold til administrationsomkostningerne ved ordningen”.

Da afgiften er vedtaget ved en i formen gyldig landstingslov (tekstanmærkning), kan jeg, jf. ovenfor, ikke udtale mig om de fastsatte afgiftsstørrelser.

“For det fjerde, at Landsstyret ikke har været bemyndiget til at pålægge kommunerne at administrere ordningen”.

Efter hjemmestyrets bekendtgørelse nr. 18 af 18. juli 1995 om fredning af og jagt på rensdyr, § 4, udsteder kommunerne de nødvendige jagtlicenser. I forbindelse med udstedelse af licenser opkræves indehavere af fritidsjagtbeviser en betaling på 500 kr. for hvert rensdyr, der er givet tilladelse til at nedlægge, mens indehavere af erhvervsjagtbeviser afkræves en betaling på 100 kr. for hvert rensdyr. Beløbet skal indbetales til Grønlands Hjemmestyre, forinden licensen kan udstedes. Udstedelse af licenser til ansøgere med erhvervsjagtbevis foretages i samarbejde med den lokale fisker- og fangerforening. For ansøgere med fritidsjagtbevis skal fordelingen ske efter lodtrækning.

Efter bekendtgørelsens § 9, stk. 4, skal udleverede, men ikke anvendte, éngangsplomber hurtigst muligt og senest efter jagttidens ophør afleveres til kommunen.

Det fremgår af brev fra Landsstyrets sekretariat nr. 951186 af 17. oktober 1995, at sekretariatet ikke finder, at Grundlovens § 82 om kommunestyrets forfatningsmæssige status er relevant i forhold til spørgsmålet om kommunernes administration i henhold til bekendtgørelsen.

Landsstyrets sekretariat har videre i sit hørings svar hertil af 28. april 1996 givet udtryk for, at man ikke kan pege på noget aftalemæssigt eller lovmæssigt grundlag for at lade kommunerne administrere dele af bekendtgørelsen.

Jeg må herefter lægge til grund, at kommunernes administration af udstedelsen af licenser til rensdyrjagt ikke hviler på noget lovgrundlag, hverken i jagt- og fangstlovgivningen eller fredningslovgivningen, ligesom administrationen heller ikke har grundlag i nogen aftale mellem kommunerne og hjemmestyret.

Der ses heller ikke i forarbejderne til den anførte lovgivning at kunne udledes nogen positiv hjemmel for kommunernes medvirken.

Kommunernes medvirken sker således alene i henhold til bekendtgørelsen.

Jeg er enig i sekretariatets vurdering, at der ikke af Grundlovens § 82 alene kan udledes nogen begrænsninger i omfanget af de opgaver, det kan pålægges kommunerne at udføre.

Det følger imidlertid af denne grundlovsbestemmelse, at kommunerne har selvstyre, og at kommunerne kun ved lov kan pålægges at udføre opgaver. Herudover vil kommunerne kunne påtage sig nye opgaver ved aftale med hjemmestyret.

Da der i den foreliggende situation hverken foreligger lovhjemmel eller en formel aftale med de berørte kommuner om at overlade dele af bekendtgørelsens administration til kommunerne, jf. herved også sekretariatets udtalelse til mig, er bekendtgørelsen derfor alene bindende for kommunernes administration i det omfang, de berørte kommuner accepterer at medvirke ved administrationen af bekendtgørelsen.

Imidlertid må det konstateres, at der forinden vedtagelsen af den omhandlede bekendtgørelse har været ført drøftelser mellem Direktoratet og KANUKOKA, ligesom de kommuner, hvor rensdyrjagt i henhold til bekendtgørelsen er tilladt, er blevet hørt af Direktoratet.

Direktoratet har herved tilstillet mig kopi af følgende materiale til belysning af spørgsmålet om kommunernes medvirken forud for bekendtgørelsens vedtagelse:

- Kopi af brev nr. 116633 af 20. juni 1995 til KANUKOKA om indkaldelse til møde om kvotefordeling og administrative spørgsmål vedrørende betalingsjagt-ordningen
- Kopi af brev fra KANUKOKA af 22. juni 1995 til samtlige kommuner vedrørende Direktoratets forhandlingsudspil,
- Notat til sagen, Direktoratet for Fiskeri, Fangst og Landbrugs j. nr. 21.01.05. og 21.20.010.012, af 23. juni 1995 vedrørendereferat af møde mellem Direktoratet, KNAPK og KANUKOKA,
- Høringssvar til KANUKOKA af 26. juni 1995 fra Maniitsup Kommunia,
- Høringssvar til KANUKOKA af 26. juni 1995 fra Sisimiut Kommunit,
- Direktoratets notat af 27. juni 1995 til kommunerne, KANUKOKA, KNAPK og sagen (J. nr. 21.20.010.012.) vedrørendeprocedure ved administration af rensdyrjagten, herunder betaling,
- Høringssvar fra KANUKOKA af 30. juni 1995 til Direktoratet vedrørende bekendtgørelsesudkastet,
- Brev af 7. juli 1995 fra KANUKOKA til Landsstyremedlemmet for Fiskeri, Fangst og Landbrug vedrørende økonomiske spørgsmål om kommunernes administration af ordningen,
- Brev af 18. juli 1995 til en række kommuner, KNAPK og KANUKOKA om udsendelse af den endelige bekendtgørelse.

Det fremgår af dette materiale, at de berørte kommuner, forinden bekendtgørelsens vedtagelse har haft mulighed for at tage stilling til den, men at der fra såvel KANUKOKA's som fra enkelte kommuners side ikke har været udtrykt principielle betænkeligheder ved at kommunerne skulle administrere udstedelsen af jagtlicenser, hvorimod, der har været udtrykt betænkeligheder ved, at der skulle opkræves betaling for udstedelse af disse licenser.

Alene i brevet af 7. juli 1995 fra KANUKOKA til landsstyremedlemmet har KANUKOKA givet udtryk for, at hjemmestyret bør yde økonomisk

kompensation for kommunernes administration af ordningen, idet det anføres: "Det er en almindelig aftale mellem hjemmestyret og Landsforeningen, at der skal foretages beregninger på merudgifterne i forbindelse med, at der sker opgaveudvidelser eller omlægninger".

Det må dog samtidig lægges til grund, at Direktoratet ikke i forbindelse med, at bekendtgørelsesudkastet blev udsendt til høring, har gjort kommunerne opmærksom på, at kommunernes pligt til at administrere ordningen forudsatte en aftale.

Det forekommer uhensigtsmæssigt, at kommunernes medvirken er beskrevet i et bekendtgørelsesudkast, som forudsætter en lovhjemmel vedrørende kommunal opgaveløsning.

Jeg må endvidere lægge til grund, at KANUKOKA i sit seneste høringsvar af 30. juni 1995 har meddelt Direktoratet, at foreningen kunne godkende det foreliggende udkast til bekendtgørelse.

Det er endelig ubestridt, at de pågældende kommuner efterfølgende rent faktisk har administreret betalingsjagtordningen i 1995.

Uanset om kommunernes administration er foregået ud fra en retsvildfarelse om bekendtgørelsens gyldighed eller ud fra et politisk ønske om at medvirke til ordningens gennemførelse, finder jeg det uheldigt, at der ikke på forhånd gennem tilvejebringelsen af den fornødne lovhjemmel eller ved en formel aftale med kommunerne om ordningens administration er tilvejebragt et entydigt grundlag for kommunernes medvirken.

"For det femte, at Hjemmestyrets bekendtgørelse nr. 18 af 18. juli 1995 er udstedt med hjemmel i forskellige love"

Denne del af klagen begrundes i, at Direktoratet for Fiskeri, Fangst og Landbrug herved kommer til at udstede retsanordninger med hjemmel i lovgivning, som normalt administreres af andre enheder inden for hjemmestyret.

I henhold til landstingsloven om Landstinget og Landsstyret, § 4, stk. 1, er Landsstyret ansvarligt for forvaltningen af hjemmestyrets anliggender.

Efter bestemmelsens stk. 2, fastsættes Landsstyrets og de enkelte landsstyremedlemmers ansvarlighed ved landstingslov.

Efter bestemmelsens stk. 3, fordeles sagerne mellem landsstyremedlemmerne efter Landsstyreformandens bestemmelse.

Jeg har ud fra disse regler ikke grundlag for at antage, at Landsstyret ved at vedtage en bekendtgørelse med hjemmel i flere love, har handlet i strid med gældende kompetence- og ansvarsregler.

"For det sjette, at Landsstyret ikke har kompetence til at omfordele en fastsat kvotefordeling for rensdyr mellem kommunerne"

Bekendtgørelsen er opbygget således, at rensdyr, jf. § 2 som udgangspunkt er fredet, mens Landsstyret efter § 3, kan fastsætte og fordele en kvote af dyr, der må jages.

Det er min opfattelse, at denne indskrænkning i jagtretten har hjemmel i landstingslov nr. 11 af 12. november 1989 om naturfredning, hvor det i §

2 hedder: "Grønlands Hjemmestyre kan foretage fredning af plante- og dyrearter i hele Grønland eller i bestemte områder. ... Grønlands Hjemmestyre fastsætter de nærmere regler om fredningens indhold og omfang". Denne fredning må forstås som en begrænsning af den ikke erhvervsmæssige jagt, jf. herved bemærkningerne til landstingslovens § 2, hvori det hedder:

"Beføjelserne til at foretage fredning efter denne bestemmelse forudsættes henlagt til Landsstyret ... fordi der kan være tale om en ønsket hurtig indgriben eller om en mere generel eller tidsbegrænset fredning. ... Den supplerer de grønlandske erhvervsmæssige fredninger for så vidt angår fredning af truede dyrearter, idet de to sæt af regler skal varetage forskellige hensyn. ...".

Indskrænkningen i erhvervsmæssig jagt på rensdyr, har hjemmel i landstingslov nr. 12 af 22. november 1984 om erhvervsmæssig jagt og fangst, med senere ændringer, § 4, hvorefter landsstyremedlemmet blandt andet kan fastsætte regler om "a) fredningsperioder og fredede områder, b) forbud mod eller begrænsning af fangst og fangstindsats, ...".

Der ses ikke at være regler, som forhindrer Landsstyret i inden for hjemmelslovgivningens rammer at ændre en allerede fastsat kvote eller dennes fordeling.

Da begrænsningen for så vidt angår ikke-erhvervsjægere og erhvervsjægere, jf. ovenfor, har forskelligt hjemmelsgrundlag er Landsstyret heller ikke afskåret fra - med respekt af hjemmelsloven - at fastsætte en kvote for erhvervsjægere og en kvote for ikke-erhvervsjægere.

Imidlertid har udstedelse af licenser til jagt inden for de enkelte kvoter karakter af begunstigende forvaltningsakter.

Dette indebærer, at Landsstyret ved en regulering af kvotestørrelserne ikke uden videre kan tilbagekalde allerede udstedte tilladelser.

Vedrørende Landsstyrets sagsbehandlingstid:

Det fremgår af Sekretariatets hørings svar til mig, at Sekretariatet den 20. september 1995 modtog KNAPK's klage af 19. september 1995. Sekretariatet svarede herefter KNAPK den 17. oktober 1995, idet Sekretariatet anfører, at besvarelsen først skulle oversættes.

Jeg ser ud fra Landsstyrets sekretariats oplysninger ikke tilstrækkeligt grundlag for at kritisere Landsstyrets sagsbehandlingstid vedrørende KNAPK's brev til Landsstyret af 19. september 1995.

Afsluttende bemærkninger:

Det er min opfattelse, at min behandling af sagen kunne have været tilendebragt på et tidligere tidspunkt, men jeg har imidlertid først fået de nødvendige oplysninger fra Landsstyrets sekretariat efter, at jeg tre gange havde erindret om sagen. Det finder jeg uheldigt.

I forbindelse med min gennemgang af klagesagen, er jeg blevet opmærksom på nogle problemer af retssikkerhedsmæssig art, som ikke er omfattet af klagen. Det drejer sig om, at der ikke er udarbejdet præcise

procedureregler med henblik på at sikre en ensartet administrationen af bekendtgørelsen over hele landet, ligesom jeg i forhold til indehavere af fritidsjagtbevis har noteret mig, at der ikke ses at eksistere procedurer for gennemførelsen af lodtrækning, jf. bekendtgørelsens § 4 stk. 4, som sikrer tilstrækkelig offentlighed og kontrol med lodtrækningen, således at alle med gyldigt fritidsjagtbevis sikres mulighed for at deltage i lodtrækningen. Jeg har dog, jf. landstingsloven om Landstingets Ombudsmand, § 6, stk. 4, ikke fundet tilstrækkelig anledning til på det foreliggende grundlag at undersøge disse spørgsmål nærmere.

56 - Statistik og register

56-1 Udlevering af oplysninger fra en nettostyret hjemmestyre-virksomhed til et kreditoplysningsbureau og oplysning til borgerne om mulig registrering "som dårlig betaler" i forbindelse med virksomhedens rykkerskrivelser.

A klagede til ombudsmanden over, at Nukissiorfiit den 19. marts 1996 havde sendt en rykkerskrivelse til klager med oplysning om, at Nukissiorfiit var tilsluttet RKI Kredit Information A/S, bilagt en fortrykt formular fra RKI Kredit Information A/S indeholdende advisering af mulig registrering som "dårlig betaler" og et udkast til betalingsordning.

A klagede videre over den tid, Nukissiorfiit har brugt til at følge op på opgørelsen af hans mellemværende med virksomheden efter hans fraflytning fra Grønland i juli 1992.

Ombudsmanden fandt Nukissiorfiit's sagsbehandlingstid vedrørendeopgørelsen af A's mellemværende yderst beklagelig.

Ombudsmanden fandt det dernæst overordentlig kritisabelt, at Direktoratet for Erhverv, Trafik og Forsyning og Nukissiorfiit på et møde den 11. januar 1996 har aftalt, at virksomheden kunne anvende vildledende oplysninger til borgerne i form af oplysning om, at Nukissiorfiit er tilmeldt RKI Kredit Information A/S.

Ombudsmanden fandt det endelig overordentlig kritisabelt, at Nukissiorfiit i det som "Rykkerskrivelse nr. 3" betegnede brev til klager, har udtrykt sig på en måde, som klart måtte opfattes som en tilkendegivelse om, at udlevering af oplysninger til RKI Kredit Information A/S havde fundet sted eller ville finde sted i tilfælde af, at klager fortsat ikke betalte. (J.nr. 11.12.33.8./96-96)

A klagede over, at Nukissiorfiit den 7. marts 1996 havde sendt en rykker-skrivelse til A med oplysning om, at Nukissiorfiit var tilsluttet RKI Kredit Information A/S, bilagt en fortrykt formular fra RKI Kredit Information A/S indeholdende advisering af mulig registrering som "dårlig betaler" og et udkast til betalingsordning.

A klagede videre over den tid, Nukissiorfiit har brugt til at følge op på opgørelsen af hans mellemværende med virksomheden efter hans fraflytning fra Grønland i juli 1992.

Nukissiorfiit udtalte i anledning af klagen følgende:

"...

Der har desværre forekommet en urimelig lang ekspeditionstid i forbindelse med rykkerproceduren i de forhenværende Fælleskontorer under DeR især i Nuuk. På grund af Nukissiorfiit's overtagelse af Fælleskontorerne 1.1. 1994 og samtidig med problemer med indførelse af nyt EDB i 1994 er forholdene ikke blevet bedret før i 1995.

Det er således først primo 1996, at der er blevet ryddet helt op i gamle restancer fra det tidligere Fælleskontor. Sagsbehandlingstiden vedrørende rykning for betaling er selvkært noget, som den nuværende ledelse i Nukissiorfiit ønsker nedbragt til så kort tid som muligt og noget der løbende følges op på.

Vedrørende den 3. rykker til klager blev der vedlagt RKI's standardformular til rykning af debitorer. Nukissiorfiit har i 1995 indgået en etårig aftale med RKI gående ud på, at Nukissiorfiit kunne benytte sig af RKI's standardformularer ved rykning af debitorer. (Det skal i den forbindelse oplyses, at det kun har drejet sig om debitorer, der er flyttet til Danmark/udlandet fra en gæld til Nukissiorfiit.) Samtidig har Nukissiorfiit været tilmeldt som bruger af RKI's lukkede system. Det vil sige, at Nukissiorfiits eventuelle dårlige debitorer ikke ville blive registreret i de offentligt tilgængelige kreditoplysningsregistre og det var således alene navnet "RKI" der skulle motivere folk til at betale. I praksis er der kun tilgået RKI's lukkede system ganske få dårlige betalere, som for nuværende er slettet igen, idet Nukissiorfiit har opsagt aftalen med RKI.

Det skal til slut bemærkes, at de debitorer der af en eller anden grund rejser ud af Grønland fra en gæld til Nukissiorfiit ikke kan inddrives i Danmark via den sædvanlige inddrivelsesmåde som er gældende for skatterestancer m.v.

"...

Direktoratet for Erhverv, Trafik og Forsyning har i anledning af klagen udtalt:

"Indledningsvis skal det bemærkes, at de overordnede rutiner mellem direktoratet og virksomheden blandt andet er reguleret i hjemmestyrets budgetvejledning, hvorefter Nukissiorfiit som nettostyret virksomhed først og fremmest reguleres gennem en samlet driftsbevilling (netttotallet), hvis nærmere realisering er overladt til virksomheden.

Det fritager naturligvis ikke direktoratet for det overordnede administrative ansvar, men tilrettelæggelse af rutiner som rykkerprocedure og sagsbehandlingstid er overladt til virksomhedens ledelse, idet direktoratet efter budgetvejledningen kan påse en løbende opfølgning på virksomhedens resultatopgørelse og balance i forhold til givne driftsbevilling.

Direktoratet har således ikke været involveret i tilrettelæggelse af rykkerprocedure for Nukissiorfiit og Nukissiorfiits sagsbehandlingstid for opkrævning af tilgodehavender hos forbrugerne.

Direktoratet var ikke involveret i Nukissiorfiits aftale med RKI Kredit Information. På et møde med Nukissiorfiit i efteråret 1995 blev direktoratet orienteret om en samarbejdsaftale med RKI Kredit Information som et led i Nukissiorfiits indsats overfor dets debitorer bosiddende i Danmark.

Direktoratet aftalte i den anledning efterfølgende med Skattedirektoratet som hjemmestyrets hovedansvarlige på inddrivelsesområdet, at spørgsmålet om videregivelse fra grønlandske myndigheder af oplysninger vedrørende i Danmark bosiddende private personers navn, gæld m.v. til danske kreditoplysningsbureauer burde give anledning til nærmere vurdering med inddragelse af Landsstyrets Lovkontor, hvilket skete ved Skattedirektoratets notat af 23. oktober 1995 til Lovkontoret.

6. november 1995 forelå svar fra Lovkontoret i form af notat fra Sekretariatet til Skattedirektoratet, der ved brev af 4. december 1995 til Nukissiorfiit meddelte, at man opfattede Nukissiorfiit som udøver af faktisk forvaltningsvirksomhed og derfor omfattet af reglerne i den i Grønland gældende lov om offentlige myndigheders registre.

På et møde den 11. januar 1996 mellem direktoratet og Nukissiorfiit gav direktoratet udtryk for, at der var behov for en ændret registerlovgivning for at give hjemmel til udlevering af personoplysninger til kreditoplysningsbureauer i forbindelse med inddrivelse af gæld i Danmark.

Direktoratet gentog denne opfattelse i dets brev af 23. maj 1996 til Nukissiorfiit.

”

Nukissiorfiit har endvidere afgivet følgende supplerende udtalelse:

“Svar på spørgsmålet om, hvorvidt der er udsendt en 2. rykker.

Der er udsendt flere rykkere under sagsforløbet, dog ikke en rykker med benævnelsen 2. rykker.

Aftalen mellem RKI Kredit Information A/S og Nukissiorfiit vedlægges.

Vores opfattelse af hvad debitorens klage går ud på:

Såfremt en debitor har gjort indsigelse, kan debitoren ikke optages i RKI Kredit Information A/S register.

A har den anskuelse, at han med sin besvarelse (indsigelse) i 1993, en gang for alle har foretaget en livstidsindsigelse.

Vores mening er, at debitor, ved ikke at besvare rykkerskrivelse af d. 29.12.94., ikke har opretholdt sin indsigelse.

Da A retter henvendelse vedrørende den fremsendte 3 rykker, og den i samme kuvert vedlagte røde RKI Kredit Information rykker/betalingsordning, opfatter vi det som en indsigelse. Vi retter derfor ikke henvendelse til RKI Kredit Information A/S omkring en evt. registrering. Firmaet RKI Kredit Information A/S har på intet tidspunkt modtaget oplysninger om debitor.

Om man efter grønlandsk lovgivning kan benytte RKI eller ej, mener vi ikke er indeholdt i A's klage.

Der er afsagt dom i sagen i Danmark. A blev dømt til at skulle betale vort fulde tilgodehavende.”

Direktoratet for Erhverv, Trafik og Forsyning har på telefonisk forespørgsel fra Ombudsmandsembedet oplyst, at der ikke forelå noget skriftligt referat af det den 11. januar 1996 afholdte møde, som Direktoratet henviste til i sit høringsvar.

Nukissiorfiit har endelig afgivet følgende udtalelse til Ombudsmanden:

“Nukissiorfiits formål med den valgte fremgangsmåde (anvendelse af RKI's lukkede system) var at sikre en hurtigere restancebetaling fra de skyldnere, som var flyttet til Danmark fra deres skyldige regninger i Grønland.

Vi kunne på et tidspunkt (primo 1995) konstatere, at Nukissiorfiit ikke modtog løbende afregning for de skyldnere, som blev sendt til inddrivelse gennem Hjemmestyrets Danmarkskontors incassoafdeling.

Nukissiorfiits lokale folk på energikontorerne kunne ved gennemgang af restancerne se, at nogle kunder ved deres flytning fra Grønland til Danmark havde den opfattelse, at en opstået restance i Grønland ikke ville blive inddrevet i Danmark, og at denne opfattelse blev mere og mere udbredt.

Nukissiorfiit opsigde derfor aftalen om restanceinddrivelse gennem Hjemmestyrets Danmarkskontor. I forbindelse hermed blev den nu opsagte aftale med RKI indgået og der blev indledt et samarbejde med en advokatsammenslutning i Danmark om varetagelse af Nukissiorfiits incassosager.

Vedrørende retsgrundlaget for at anvende RKI i forbindelse med rykning og inddrivelse har Nukissiorfiit været af den opfattelse, at Nukissiorfiit er en virksomhed, der godt nok falder ind under i § 1 i lov om offentlige myndigheders registre, men at § 17 i samme lov kan anvendes i forbindelse med RKI's hjælp (aftale om brug af RKI's system og formularer) til løsning af Nukissiorfiits specielle opgave (at inddrive tilgodehavender i Danmark)."

Ombudsmanden har i sin udtalelse sammenfattet handlingsforløbet således:

I juli 1992 flytter A fra Grønland til Danmark.

Den 31. august 1992 udarbejder Nukissiorfiit en fraflytningsopgørelse udvisende en gæld for A på 404,56 kr., som svarer til A's forbrug af elektricitet i 1992, i alt 2.544,56 kr., til hans flytning til Danmark, modregnet en a conto rate på 960 kr. (regning nr. 180296) og en a conto rate på 1.180 kr. (regning nr. 184530). Denne fraflytningsopgørelse betales af A.

A modtager herefter en regning dateret 12. juli 1993 vedrørende a conto raten på 1.180 kr. for 2. rate af 1992 (regning nr. 184530).

Ved brev af 18. august 1993 rykker Nukissiorfiit A for betaling af 1.180 kr. i henhold til regning nr. 184530 med anmodning om, at beløbet indbetales snarest.

Ved brev af 30. august 1993 meddeler A Nukissiorfiit, at hans gæld ifølge fraflytningsopgørelsen, i alt 404,56 kr., er betalt den 26. august 1992.

I et brev af 6. december 1993 meddeler Nukissiorfiit klager:

"Da det er energitjenesten der står for udregning og udskrivning af energiregninger og fælleskontoret der står for kassefunktionen, har vores to afdelinger ikke nogen forbindelse med hver af vores edb maskiner.

Energijtjenestens edb maskiner noterer automatisk en a conto regning som betalt lige så snart den er udskrevet og bliver fratrukket ved næste slutregning selvom regningen måske reelt ikke er betalt endnu, og som desværre ser ud til at være sket ved Deres slutregning.

Som sagt står Deres sidste a conto regning som ikke betalt her i fælleskontoret, selvom den er fratrukket ved slutregningen, og De bedes fortsat at indbetale beløbet ved vedlagte indbetalingskort."

A meddeler umiddelbart efter modtagelsen af dette brev fra telefonisk Nukissiorfiit, at han fortsat anser den pågældende a conto regning for betalt.

Ifølge Nukissiorfiit's oplysninger til Ombudsmanden er der herefter udsendt en rykkerskrivelse af 29. december 1994.

Den 4. juli 1995 indgår Nukissiorfiit en samarbejdsaftale med RKI Kredit Information A/S.

I efteråret 1995 blev Direktoratet for Erhverv, Trafik og Forsyning, således som det fremgår af Direktoratets brev til Ombudsmanden af 8. november 1996, opmærksom på, at Nukissiorfiit har indgået en samarbejdsaftale med RKI Kredit Information A/S.

Efter, at Skattedirektoratet er blevet orienteret om aftalen, tilskriver dette direktorat Lovkontoret således, den 23. oktober 1995:

“Som led i Skattedirektoratets arbejde på inddrivelsesområdet pågår der i øjeblikket overvejelser omkring etablering af en koordinerende funktion i Skattedirektoratet med henblik på effektivisering af inddrivelsen i Danmark af restancer til det offentlige i Grønland. Skattedirektoratet er med baggrund i dels nogle nylig ikrafttrådte regler, dels en modtaget orientering om, at en herværende nettostyret virksomhed har indgået en aftale med Riebers Kreditinformation (RKI), blevet inspireret til at inddrage spørgsmålet om udveksling af oplysninger fra det offentlige i Grønland til private kreditoplysningsbureauer.

Skattedirektoratet skal således anmode om Lovkontorets opfattelse vedrørende § 17, jf. § 16, i lov nr. 294 af 8. juni 1978 om offentlige myndigheders registre i relation til, om bestemmelsen hjemmelsmæssigt kan danne baggrund for en aftale om videregivelse fra offentlige grønlandske myndigheder af oplysninger vedrørende i Danmark bosiddende privat personers, navn, adresse, gæld samt formentlig cpr. nr. til private danske kreditoplysningsbureauer.

Nedenstående hidrører fra direktoratets egne foreløbige undersøgelser vedrørende spørgsmålet.

Af den i Grønland gældende lov om offentlige myndigheders registre, § 1, fremgår det, at “Loven gælder for edb-registre, der føres for den offentlige forvaltning, og som indeholder personoplysninger”.

I Karnovs kommentarer til den tilsvarende bestemmelse i den danske lovs § 1, anføres, at “Ved fastlæggelse af, hvilke institutioner der skal henregnes til “den offentlige forvaltning”, skal der lægges vægt på en bedømmelse af institutionernes organisatoriske placering, og kun i tilfælde, hvor denne kan give anledning til tvivl, tillige på, hvilke funktioner institutionen udøver. Udtrykket offentlig forvaltning har således samme indhold som det tilsvarende begreb i loven om offentlighed i forvaltningen. Omfattet er således forvaltningssubjekter som f. eks. Nationalbanken og ATP. Institutioner, der er organiseret i selskabsform, f. eks. aktieselskaber og interessentskaber, og som ikke er omfattet af opregningen i § 1, stk. 2, i offentlighedsloven, falder uden for loven medmindre de inddrages efter § 2.”

I bemærkningerne til § 1 i landstingslov om offentlighed i forvaltningen (der i hvert fald på dette punkt svarer til den danske lov om offentlighed i forvaltningen) bemærkes, at “Loven omfatter således som udgangspunkt ikke alene sager om udstedelse af generelle eller konkrete retsakter (afgørelsessager), men enhver form for virksomhed, der udøves af den offentlige forvaltning (faktisk forvaltningsvirksomhed).”

Af § 16 i lov om offentlige myndigheders registre fremgår bl.a., at “Oplysninger, som kan henføres til bestemte personer, må ikke videregives til private personer og virksomheder m.v., medmindre dette følger af reglerne i §§ 17 - 19 ... eller den registrerede eller den, der handler på hans vegne, har meddelt samtykke hertil.” Det følger af § 17, at “Oplysninger om bestemte personer kan videregives til private virksomheder m.v., der i henhold til lov eller aftale medvirker ved løsningen af vedkommende myndigheds opgaver.”

De danske regler på dette område har i dag en noget anden formulering end de grønlandske regler, hvilket måske er baggrunden for, at man i Danmark har fundet det nødvendigt at indsætte et nyt kapitel 5 a i lov om offentlige myndigheders registre.

Da spørgsmålet om, hvorvidt det er lovligt for offentlige myndigheder i Grønland at videregive oplysninger til danske kreditoplysningsbureauer formentlig vil blive yderligere aktualiseret i fremtiden, eftersom alene truslen om registrering hos disse bureauer fremmer betalingslysten hos en række skyldnere, er det hensigtsmæssigt snarest muligt, og så vidt muligt inden 1. december 1995, at afklare de hjemmelsmæssige problemstillinger vedrørende en eventuel videregivelse

”

...

Lovkontoret tilskrev den 6. november 1995 Skattedirektoratet således:

“

Indledningsvis er anmodet om Sekretariatets opfattelse vedrørende § 17 jf. § 16 i lov nr. 294 af 8. juni 1978 om offentlige myndigheders registre som hjemmelsmæssig baggrund for at aftale videregivelse fra offentlige grønlandske myndigheder af oplysninger vedrørende i Danmark bosiddende privatpersoner til kreditoplysningsbureauer.

Det er her Sekretariatets opfattelse at et kreditoplysningsbureau ikke, i denne forbindelse, medvirker til at løse en konkret opgave for en myndighed. Følgelig kan § 17 ikke betragtes som givende hjemmel til at videregive oplysninger til et privat kreditoplysningsbureau på en måde som beskrevet i notat fra 23. oktober d. å .

I notat fra 23. oktober nævnes, at de danske regler på området har en noget anden formulering end de grønlandske, hvilket måske kan være baggrunden for at man i Danmark har fundet det nødvendigt at indsætte et nyt kapitel 5 a i lov om offentlige myndigheders registre. At de grønlandske regler er noget anderledes formuleret end de danske regler kan ikke tages som udtryk for, at en lovændring i Grønland ikke er nødvendig for at give adgang til udlevering af data til kreditoplysningsbureauer som skitseret. Den anderledes udformning findes ikke at være begrundet i at man har villet give adgang til viderebringelse af oplysninger til kreditoplysningsbureauer.

Som kap. 5 i lov nr. 294 af 8. juni 1978 for nuværende er formuleret, er det derfor sekretariatets opfattelse, at der ikke er givet hjemmel til en almindelig videregivelse af oplysninger til danske kreditoplysningsbureauer.”

Skattedirektoratet meddelte ved brev af 4. december 1995 Nukissiorfiit følgende:

“

Af den i Grønland gældende lov om offentlige myndigheders registre § 1, fremgår det, at “Loven gælder for edb-registre, der føres for den offentlige forvaltning, og som indeholder personoplysninger”.

I Karnovs kommentarer til den tilsvarende bestemmelse i den danske lovs § 1, anføres, at “Ved fastlæggelse af, hvilke institutioner der skal henregnes til “den offentlige forvaltning”, skal der lægges vægt på en bedømmelse af institutionernes organisatoriske placering, og kun i tilfælde, hvor denne kan give anledning til tvivl, tillige på, hvilke funktioner institutionen udøver. Udtrykket offentlig forvaltning har således samme indhold som det tilsvarende begreb i loven om offentlighed i forvaltningen. Omfattet er således forvaltningssubjekter som f. eks. Nationalbanken og ATP. Institutioner, der er organiseret i selskabsform, f. eks. aktieselskaber og interessentskaber, og som ikke er omfattet af opregningen i § 1, stk. 2, i offentlighedsloven, falder uden for loven medmindre de inddrages efter § 2.”

I bemærkningerne til § 1 i landstingslov om offentlighed i forvaltningen (der i hvert fald på dette punkt svarer til den danske lov om offentlighed i forvaltningen)

bemærkes, at “Loven omfatter således som udgangspunkt ikke alene sager om udstedelse af generelle eller konkrete retsakter (afgørelsessager), men enhver form for virksomhed, der udøves af den offentlige forvaltning (faktisk forvaltningsvirksomhed).”

På den baggrund er det Skattedirektoratets opfattelse, at Nukissiorfiit som udøver af faktisk forvaltningsvirksomhed er omfattet af reglerne i den i Grønland gældende lov om offentlige myndigheders registre.

Af § 16 i lov om offentlige myndigheders registre fremgår bl. a., at “Oplysninger, som kan henføres til bestemte personer, må ikke videregives til private personer og virksomheder m.v., medmindre dette følger af reglerne i §§ 17 - 19 ... eller den registrerede eller den, der handler på hans vegne, har meddelt samtykke hertil.” Det følger af § 17, at “Oplysninger om bestemte personer kan videregives til private virksomheder m.v., der i henhold til lov eller aftale medvirker ved løsning af vedkommende myndigheds opgaver.”

Skattedirektoratet har på denne baggrund anmodet Hjemmestyrets lovkontor tilkendegive, om § 17 i lov om offentlige myndigheders registre kan danne hjemmel for videregivelse af oplysninger til private danske kreditoplysningsbureauer.

Lovkontoret har i sin besvarelse givet udtryk for, at det er dets opfattelse, at et kreditoplysningsbureau ikke i denne forbindelse medvirker til at løse en konkret opgave for en myndighed. Følgelig kan § 17 ikke betragtes som givende hjemmel til, at grønlandske myndigheder kan videregive oplysninger vedrørende i Danmark boddende privat personers navn, adresse, gæld samt cpr. nr. til private danske kreditoplysningsbureauer.

”
...
”

I brev af 7. marts 1996 fra Nukissiorfiit til A meddeles følgende:

“Vi har fået overdraget fordringen på vort tilgodehavende hos Dem fra Nuuk på 1.230 kr.

Betaling med frigørende virkning kan nu kun ske ved fremsendelse af check til Nukissiorfiit, Postboks 6002, 3905 Nuussuaq.

Vi ser frem til Deres indbetaling inden 14. dage fra brevets datering, og vil samtidig gøre Dem opmærksom på, at Nukissiorfiit er tilsluttet RKI Kredit Information A/S.”

Brevet var vedlagt en standardblanket fra RKI Kredit Information A/S, som blandt andet indeholdt følgende informationer:

“Efter vore noteringer - og på trods af tidligere rykkere - har De ikke overholdt de aftalte betalingsterminer. Vores tålmodighed er brugt op, så det er nu sidste chance. Beløbet skal være os I HÆNDE INDEN 10 DAGE FRA DATO. Sker det ikke, bliver fordringen omgående overgivet til incasso, og De bliver registreret i RKI-registeret som en dårlig betaler. Er De ikke enig i den opgørelse, vi har lavet, så kontakt os omgående.

...
”

En registrering af Dem hos RKI vil blive brugt af RKIs kunder til at vurdere Deres kreditværdighed.”

Den 18. marts 1996 kontakter A RKI Kredit Information A/S, som oplyste, at man ikke registrerer en person som dårlig betaler, hvis der er tvist om beløbet, og at RKI’s medlemmer “skriver under på, at der ikke er tvist om det beløb, der er grundlag for indberetningen”.

A kontakter herefter Forbrugerombudsmanden i Danmark, som oplyser til klager, at fremgangsmåden ved den sidste rykker til klager ville være "klart ulovlig", hvis kreditor var en offentlig dansk virksomhed.

A meddeler derpå telefonisk Nukissiorfiit de oplysninger, han har modtaget fra RKI Kredit Information A/S og Forbrugerombudsmanden, hvilket Nukissiorfiit ikke reagerede på, men i stedet meddelte, at sagen ville blive sendt til incasso.

Sagen om hvorvidt klager skylder det pågældende beløb, er efterfølgende afgjort ved en dansk domstol, som har dømt klager til at betale Nukissiorfiits opgjorte tilgodehavende.

I forbindelse med A's klage hertil afgav Direktoratet i brev af 23. maj 1996 nedenstående udtalelse til Nukissiorfiit:

"...

Direktoratets opfattelse af lovligheden af udlevering af personlige oplysninger er, at selve udleveringen af oplysninger ikke har hjemmel i den for Grønland gældende registerlovgivning. Som også diskuteret på møde af 11. januar 1996 er der derfor behov for en ændret registerlovgivning, hvor der bl. a. kunne indgå en hjemmel for udlevering til kreditoplysningsbureauer med henblik på at inddrive gæld til det offentlige fra skyldnere bosat i Danmark.

Vi er derfor blevet enige om, at Nukissiorfiit ikke mere skulle skrive, at I udleverer oplysninger til RKI, men alene at I er tilmeldt RKI for på den måde at "true" med indberetning uden dog at gøre det. Det var en forudsætning, at der alene skete udlevering af oplysninger i henhold til gældende lovgivning. Men når Nukissiorfiit derudover til denne skrivelse udfylder, underskriver og vedhæfter en indberetningsformular til RKI, er der ingen forskel på denne handling, og så at skrive at der udleveres oplysninger til RKI.

Det eneste retsgrundlag man kunne forsøge at støtte udleveringen af oplysninger er, at udleveringen tjener til at løse en konkret opgave for myndighed, jf. § 17, nemlig at få sine penge for erlagte ydelser. Det er dog tvivlsomt, om dette holder, så måske skulle man undgå at besvare spørgsmålet og lade Ombudsmanden vurdere lovligheden uden kommentar."

Ombudsmanden har udtalt:

"Generelt om min kompetence i forhold til Nukissiorfiit:

Da jeg ikke tidligere har udtalt mig om sager vedrørende Nukissiorfiit, skal jeg indledningsvis kort redegøre for min kompetence i forhold til virksomheden, som på linie med andre nettostyrede hjemmestyrevirksomheder, både for så vidt angår opgaver og økonomisk styring, adskiller sig fra de offentlige myndigheder, hvis væsentligste opgave består i sagsbehandling.

Min virksomhed omfatter ifølge landstingsloven om Landstingets Ombudsmand, § 4, stk. 1, samtlige forvaltninger under Grønlands Hjemmestyre og kommunerne.

Ved afgrænsningen af, hvilke institutioner m.v. uden for centraladministrationen og kommunerne, som kan henregnes til den offentlige forvaltning, og dermed under min kompetence, må jeg som udgangspunkt lægge vægt på institutionernes organisatoriske placering.

Karakteren af de opgaver institutionen løser, vil ikke være af betydning for afgrænsningen af min formelle kompetence, hvis institutionens organisatoriske placering er entydig.

Nukissiorfiit's organisatoriske placering er i landstingsfinansloven for 1995 beskrevet således:

“Direktoratet for Offentlige Arbejder og Trafik varetager den overordnede administration, planlægning, budgettering og bevillingsmæssige styring af ressortområdet, der omfatter:

...
Grønlands Energiforsyning/Nukissiorfiit

...
I forhold til de underliggende virksomheder sker styring og forvaltning ved generel overordnet ledelse og organisation, herunder tilser direktoratet, at virksomhederne opfylder og udøver deres funktioner i henhold til de politisk vedtagne mål, som de kommer til udtryk i finanslove, landsstyrebeslutninger o. lign.

De enkelte virksomheder varetager under hensyntagen til den overordnede ledelse selv den umiddelbare organisering, administration og økonomistyring. Direktoratet kan, hvis påkrævet, iværksætte revision, administration eller økonomistyring i virksomhederne.

De enkelte virksomheder varetager foruden virksomhedsdrift også egentlig myndighedsbehandling og departementale opgaver og har initiativforpligtelse overfor direktoratet til at fremkomme med lovforslag for deres område.”

Den organisatoriske placering er beskrevet således i finansloven for 1996:

“Følgende nettostyrede virksomheder indgæet under landsstyreområdets ressortområde:

- Grønlands Energiforsyning

...
De enkelte virksomheder varetager foruden virksomhedsdrift også egentlig myndighedsbehandling og departementale opgaver og har initiativforpligtelse overfor direktoratet til at fremkomme med lovforslag for deres område.

Som følge af det overordnede budgetansvar for de nettostyrede virksomheder løser direktoratet en hovedledelseslignende funktion overfor de nettostyrede virksomheders ledelser udover den myndighedsfunktion, der følger af lovgivningen på de enkelte områder.”

Det er således utvivlsomt, at Nukissiorfiit er organiseret som en funktion direkte underlagt Direktoratet for Erhverv, Trafik og Forsyning, og dermed også undergivet min formelle kompetence, i modsætning til hjemmestyrets selskaber, der er organiseret på privatretligt grundlag, eks.vis KNI-selskaberne og Royal Greenland koncernen.

Generelt om det forvaltningsretlige bedømmelsesgrundlag for Nukissiorfiit's udskrivning og opkrævning af regninger.

Nukissiorfiit's energiforsyningsvirksomhed er ikke omfattet af landstingsloven om sagsbehandling i den offentlige forvaltning, idet loven efter § 2, stk. 1, alene omfatter “sager, hvori der er eller vil blive truffet afgørelse af en forvaltningsvirksomhed”. Energiforsyningsvirksomheden ikke tager sigte på at træffe afgørelser i forhold til kundekredsen.

For så vidt angår udskrivningen af regninger for leveret energi er det min opfattelse, at denne aktivitet har en så nær sammenhæng med selve

forsyningsvirksomheden, at regningsudskrivningen ikke kan betragtes som selvstændige afgørelser i sagsbehandlingslovens forstand. Nukissiorfiit skal derfor i forbindelse med udskrivningen af regninger alene overholde god forvaltningsskik.

I forbindelse med, at virksomheden træffer selvstændige afgørelser i tilknytning til opkrævningsfunktionen, må det bero på en konkret vurdering, hvorvidt afgørelsen falder inden for sagsbehandlingslovens rammer.

I den foreliggende sag klages der, dels over ekspeditionstiden i forbindelse med regningsopkrævningen, dels over at virksomheden i forbindelse med en rykker havde formuleret sig på en måde, som kunne opfattes som en trussel om mulig indberetning af gælden til et kreditoplysningsbureau.

Uanset typen af forvaltningsevne, er kravene til sagsbehandlingstiden ikke lovfæstet, men følger derimod af generelle krav til forvaltningsskik.

Min behandling af denne del af klagen vil derfor tage udgangspunkt i de grundlæggende krav til god forvaltningsskik.

Formuleringen og indholdet af rykkerskrivelser er efter min opfattelse en del af virksomhedens opgaver i forbindelse med opkrævningen af betaling for leverede ydelser.

Jeg finder derfor ikke grundlag for at vurdere denne del af klagen med udgangspunkt i sagsbehandlingsloven, men jeg vil alene vurdere, om rykkerproceduren har opfyldt kravene til god forvaltningsskik, og om loven om offentlige myndigheders registre er overholdt.

Klagen over sagsbehandlingstiden:

Forvaltningsrettens generelle krav til myndighedernes sagsbehandling findes udtrykt i den vejledning til sagsbehandlingsloven, som Hjemmestyrets Lovkontor har udgivet i december 1994, og som er udsendt til Hjemmestyrets myndigheder.

Jeg skal navnlig henlede opmærksomheden på vejledningens pkt. 199, hvori det hedder:

“Det selvfølgeligste krav om, at alle sager, der behandles af den offentlige forvaltning, skal behandles så enkelt, hurtigt og økonomisk som muligt, gælder i særlig grad sager, hvori enkeltpersoner ... er part.

...”

Ifølge ombudsmandslovens § 16, stk. 2, kan mit virke kun omfatte forhold, som ligger efter den 1. april 1994 og det har derfor alene været sagsforløbet efter dette tidspunkt, der har været genstand for min undersøgelse, og som min vurdering af sagsbehandlingstiden er baseret på.

Det er min opfattelse, at på baggrund af det tidsrum, som ved afsendelsen af rykkerskrivelsen af 7. marts 1996, var forløbet fra Nukissiorfiit's udarbejdelse af en fraflytningsopgørelse den 31. august 1992 til klagers skriftlige indsigelse mod opgørelsen af 30. august 1993, burde Nukissiorfiit have taget skridt til at søge en endelig afklaring af klagers mellemvæ-

rende med virksomheden, herunder have afsluttet en eventuel rykkerprocedure, på et væsentlig tidligere tidspunkt.

Jeg kan herved ikke tillægge det væsentlig betydning, at Nukissiorfiit har angivet overtagelse af fælleskontorerne og edb-problemer som årsag til den lange sagsbehandlingstid.

Dette skal navnlig ses i lyset af den ovenfor citerede vejledning til sagsbehandlingsloven, pkt. 205, hvor der står anført følgende princip for god forvaltningsskik:

“Hvis en forvaltningsmyndighed som følge af sagens karakter eller den almindelige sagsbehandlingstid for den pågældende myndighed ikke kan træffe afgørelse inden kortere tid efter sagens modtagelse, bør myndigheden give den, der er part i sagen, underretning om, hvorpå sagen beror og så vidt muligt oplysning om, hvornår myndigheden regner, at afgørelsen kan foreligge.”

Jeg må konstatere, at Nukissiorfiit ikke har givet klager en sådan underretning.

Jeg finder på denne baggrund sagsbehandlingstiden inden for det tidsrum, jeg kan undersøge, yderst beklagelig.

Klagen over Nukissiorfiit's rykker af 7. marts 1996 og forholdet til RKI Kredit Information A/S:

Som følge af Nukissiorfiit's udtalelse til mig af 18. november 1996 kan jeg lægge til grund, at klager ikke er blevet indberettet til RKI Kredit Information A/S, på grund af klagers indsigelse vedrørende “3. rykker”, men jeg må, som følge af virksomhedens udtalelse af 30. maj 1996 til mig, omvendt lægge til grund, at udlevering af oplysninger om debitorer har fundet sted i visse tilfælde.

Jeg kan endvidere lægge til grund, at såvel rykkerskrivelsens formulering “... gøre Dem opmærksom på, at Nukissiorfiit er tilsluttet RKI Kredit Information A/S”, som den vedlagte standardformular fra kreditoplysningsbureauet, har haft til formål at “motivere” klager til at betale.

Jeg skal herefter bemærke, at uanset om indberetning til RKI Kredit Information A/S ville finde sted eller ikke, er formuleringen af den pågældende rykkerskrivelse og det medsendte bilag egnet til at give klager det indtryk, at indberetning har fundet sted, eller ville finde sted, såfremt klager ikke betalte.

Om Nukissiorfiit's mulighed for lovligt at indberette debitorer til private kreditoplysningsbureauer skal jeg herefter udtale:

Såvel Nukissiorfiit som Direktoratet for Erhverv, Trafik og Forsyning er af den opfattelse, at Nukissiorfiit er omfattet af loven om offentlige myndigheders registre, jf. lovens § 1.

Jeg kan tilslutte mig denne opfattelse, idet jeg finder anledning til at knytte følgende bemærkninger til anvendelsen af registerloven i den foreliggende sag:

Den i Grønland gældende lov om offentlige myndigheders registre er lov nr. 294 af 8. juni 1978.

De ændringer i loven, som er gennemført i Danmark gælder ikke for Grønlands Hjemmestyres registre.

Lovens § 1, stk. 1, angiver, at den gælder for edb-registre, som føres for "den offentlige forvaltning".

Om dette begreb hedder det i bemærkningerne til denne bestemmelse:

"Ved fastlæggelsen af, hvilke institutioner der skal henregnes til "den offentlige forvaltning", skal der lægges vægt på en bedømmelse af institutionens organisatoriske placering, og kun i tilfælde, hvor denne kan give anledning til tvivl, tillige på, hvilke funktioner institutionen udøver. Udtrykket offentlig forvaltning har således samme indhold som det tilsvarende begreb i loven om offentlighed i forvaltningen..."

I bemærkningerne til § 1 i lov nr. 280 af 10. juni 1970 om offentlighed i forvaltningen, som registerloven således henviser til, hedder det:

"Udtrykket "den offentlige forvaltning" omfatter ikke blot den del af forvaltningsmyndighedernes virksomhed, som går ud på at udfærdige offentlige retsakter, men også anden offentlig virksomhed, såsom trafik, undervisning, byggeri, landbrug, indgåelse af kontraktforhold og konsultativ virksomhed.

Loven finder endvidere anvendelse, hvadenten den nævnte virksomhed udøves af de almindelige forvaltningsmyndigheder inden for stat og kommune, af særlige nævn eller råd (...) eller af særlige forvaltningsenheder ..."

Det skal i den forbindelse anføres, at det forhold, at man i Danmark ved offentlighedsloven af 1985 fastsatte, at alle større energiforsyningsvirksomheder er omfattet af loven, mens en tilsvarende bestemmelse ikke findes i den grønlandske landstingslov om offentlighed i forvaltningen, er uden betydning for registerlovens anvendelse i nærværende sag, idet lovændringen i Danmark alene tog sigte sådanne energiforsyningsvirksomheder, som er organiseret på privatretligt grundlag.

Det fremgår endvidere af korrespondancen mellem Skattedirektoratet og Lovkontoret, som er gengivet ovenfor, at de i dag gældende regler i Danmark i registerlovens §§ 16 og 17, som vedrører adgangen til udlevering af registrerede oplysninger til private, er ændret i forhold til de grønlandske regler.

Dette har givet Skattedirektoratet anledning til at udtrykke tvivl om, en lovændring for Grønlands vedkommende vil være nødvendig for at give hjemmel til udlevering af oplysninger til kreditoplysningsbureauer, således som det har været nødvendigt i Danmark ved indsættelsen af et særligt kapitel 5 a i loven i 1994.

Jeg skal til dette forhold henlede opmærksomheden på, at de i Danmark gennemførte ændringer af loven ikke har betydning for forståelsen af gyldighedsområdet for den lov, som gælder for Grønland:

De danske regler blev ændret ved lov nr. 383 af 10. juni 1987, hvor §§ 16 og 17 fik den i dag i Danmark gældende formulering. Ved denne lovændring var tilsigtet en udvidelse af kredsen af de oplysninger, der må anses at vedrøre rent private forhold, og hvor der derfor er et særligt behov for beskyttelse mod unødvendig registrering og brug af disse oplysninger, og at skærpe bestemmelserne om videregivelse m.v. af disse oplysninger,

således at oplysninger om foreningsforhold og væsentlige sociale problemer beskyttes efter de anførte bestemmelser.

Udlevering af oplysninger til eksempelvis kreditoplysningsbureauer har derimod generelt ikke været tilladt efter 1978-lovens §§ 16 og 17.

Det hedder således i bemærkningerne til § 16, § 15 i lovforslaget:

“Efter stk. 1, må oplysninger, der kan henføres til bestemte personer, ikke videregives til private personer og virksomheder m.v., medmindre det følger af reglerne i §§ 16 - 18, eller oplysningerne i forvejen er offentligt tilgængelige, eller den registrerede eller den, der handler på hans vegne, har meddelt samtykke hertil.

Hovedreglen er således, at oplysninger om enkeltpersoner ikke må videregives til private ...”

Den undtagelse i § 17, lovforslagets § 16, som Nukissiorfiit har påberåbt sig som hjemmel i sagen, går ud på at oplysninger om bestemte personer kan videregives til private virksomheder m.v., der i henhold til lov eller aftale medvirker ved løsning af vedkommende myndigheds opgaver. Der må dog kun ske videregivelse af oplysninger, der er nødvendige i den modtagende virksomheds arbejde for det offentlige.

Det hedder i bemærkningerne til denne bestemmelse:

“Efter 1. pkt. kan oplysninger om bestemte personer videregives til private virksomheder m.v., der i henhold til lov eller aftale medvirker ved løsning af vedkommende myndigheds opgaver. Efter § 15 er det som nævnt ovenfor udgangspunktet, at oplysningerne ikke må videregives til private. Heraf følger på den anden side også, at der er behov for at fastsætte regler, der sikrer, at et etableret samvirke mellem private virksomheder og offentlige myndigheder ikke udelukkes for fremtiden. Bestemmelsen giver adgang til at videregive oplysninger til private virksomheder, der i henhold til lov eller aftale medvirker ved løsning af vedkommende myndigheds opgave. F. eks. kan arbejdsgivere, der som indeholdelsespligtige efter kildeskatteloven medvirker ved opkrævning af kildeskat, få oplysninger fra skattedirektoratet.”

Bestemmelsen udelukker således ikke, at der på aftalebasis kan etableres samarbejde mellem offentlige myndigheder og private virksomheder om løsningen af på gældende myndigheds opgaver. Imidlertid kan det ikke udledes af bestemmelsen, i hvilket omfang et sådant samarbejde lovligt kan tilvejebringes. Dette spørgsmål må afgøres ud fra offentligretlige regler i øvrigt.

Der er således to forudsætninger for, at udlevering af oplysninger fra en offentlig myndighed til en privat virksomhed i medfør af undtagelsesbestemmelsen i § 17, kan finde sted:

For det første skal der foreligge et lovligt aftalt samarbejde, og for det andet skal dette samarbejde vedrøre løsningen af den pågældende myndigheds opgaver.

I den foreliggende sag har Nukissiorfiits samarbejde med RKI Kredit Information A/S efter det oplyste gået ud på dels at kunne foretage indberetning af restanter og dels at selve truslen om registrering skulle motivere folk til at betale, idet Nukissiorfiit kunne benytte kreditoplysningsbureauets standardformularer ved rykning af debitorer.

Det er min opfattelse, at oplysninger til virksomhedens kunder, om at Nukissiorfiit er tilsluttet RKI Kredit Information A/S, som middel til at fremtvinge betaling alene er lovligt, såfremt registrering rent faktisk lovligt kan finde sted.

Såfremt registrering ikke lovligt kan ske, vil en oplysning til kunden, der vil kunne opfattes som en trussel om mulig registrering være en bevidst vildledende oplysning, som strider mod god forvaltningsskik og derfor ikke være lovlig.

Ved afgørelsen af spørgsmålet af om udlevering af oplysninger fra Nukissiorfiit til kreditoplysningsbureauet lovligt vil kunne ske i henhold til registerlovens § 17, skal den anden forudsætning, nemlig at udleveringen sker som led i RKI Kredit Information A/S' medvirken til løsning af Nukissiorfiit's opgaver, også være opfyldt.

Nukissiorfiits virksomhed i relation til nærværende sag må defineres som energiforsyningsvirksomhed og i tilknytning hertil opkrævning af betaling for leverede ydelser.

Efter det oplyste skulle Nukissiorfiit alene efter aftalen med RKI Kredit Information A/S - ud over benyttelse af selskabets rykkerformularer - kunne udlevere oplysninger til et såkaldt "lukket system". Det er derfor min opfattelse, at en eventuel udlevering af oplysninger til RKI Kredit Information A/S ikke har haft noget selvstændigt formål ud over at søge at fremtvinge en betaling af Nukissiorfiit's tilgodehavende.

Da fremtvingelse af betaling gennem vildledning af borgerne, som anført, ikke er i overensstemmelse med god forvaltningsskik, og ikke kan være et led i Nukissiorfiit's forvaltningsopgaver, må jeg konkludere, at RKI Kredit Information A/S ikke på noget lovligt grundlag har medvirket ved løsningen af Nukissiorfiit's opgaver.

Udlevering af oplysninger til RKI Kredit Information A/S har derfor ikke lovligt kunnet finde sted i medfør af § 17 i loven om offentlige myndigheders registre; jeg kan derfor tilslutte mig den opfattelse af dette spørgsmål, som Skattedirektoratet har meddelt Nukissiorfiit i det tidligere citerede brev af 4. december 1995.

Jeg skal herudover anføre, at en videregivelse af oplysninger til RKI Kredit Information A/S med henblik på, at disse oplysninger kan indgå i selskabets almindelige kreditoplysningsvirksomhed heller ikke ville kunne anses som lovlig, idet kreditoplysningsvirksomhed ikke er en del af Nukissiorfiit's myndighedsopgaver.

På denne baggrund kan jeg sammenfattende bemærke, at jeg for det første finder det overordentlig kritisabelt, at Direktoratet for Erhverv, Trafik og Forsyning og Nukissiorfiit på et møde den 11. januar 1996 har aftalt, at virksomheden kunne anvende vildledende oplysninger til borgerne i form af oplysning om, at Nukissiorfiit er tilmeldt RKI Kredit Information A/S.

For det andet må jeg ligeledes betegne det som overordentlig kritisabelt, at Nukissiorfiit mod bedre vidende (Skattedirektoratets brev af 4. december 1995 og mødet med Direktoratet for Erhverv, Trafik og Forsyning den 11. januar 1996) ikke blot anvender vildledende oplysninger i det som "Rykkerskrivelse nr. 3" betegnede brev til klager, men derudover - ved at vedlægge brevet til klager RKI Kredit Information A/S' standardformular - har udtrykt sig på en måde, som klart måtte opfattes som en tilkendegivelse om, at udlevering af oplysninger til kreditoplysningsbureauet havde fundet sted eller ville finde sted i tilfælde af, at klager fortsat ikke betalte.

Henset til, at spørgsmålet om rigtigheden af Nukissiorfiits krævede betaling efter det oplyste nu er afgjort ved domstolene, og at Nukissiorfiit's aftale med RKI Kredit Information A/S nu er bragt til ophør, finder jeg imidlertid ikke anledning til at foretage yderligere i sagen".

6. Opfølgning på sager omtalt i tidligere års beretninger

Årsberetningen for 1995, side 27 ff.

“32-1 Sagsbehandlingstid, sagsdokumentation og andre forvaltningsretlige emner i en sag om erhvervsevnetabserstatning”.

I sagen afgav Ombudsmanden en række henstillinger til Direktoratet for Sociale Anliggender og Arbejdsmarked om forbedring af forvaltningens administrative rutiner.

Embedet modtog den 9. februar 1996 følgende redegørelse fra Direktoratet:

“... ”

Hvad der konkret vil blive gjort for at sikre dokumentationsgrundlaget vedr. udgående post ?

Der vil blive etableret en registrering af udgående post i form af brevnummer, og en postjournal over udgående post. Proceduren er under udarbejdelse, og forventes igangsat i endelig form ultimo marts måned 1996.

Hvad der konkret vil blive gjort for at forbedre den administrative styring af sagsbehandlingen inden for arbejdskadeområdet ?

Direktoratet for Sociale Anliggender og Arbejdsmarked havde i samarbejde med Arbejdsskadestyrelsen allerede, da denne sag blev rejst, iværksat en arbejdsplan for, hvorledes kvaliteten og den administrative procedure i sagsbehandlingen skulle forbedres; dette behov blev blot mere åbenbart med denne sags opståen.

Der er indtil videre foretaget følgende:

- Arbejdsskaden er opnormeret med en konsulent, således at konkretsagsbehandlingen nu varetages af to konsulenter, og ikke som tidligere af en konsulent og en overassistent.
- Arbejdsskadestyrelsen har udlånt en juridisk sagsbehandler indtil ultimo juni 1996 mhp. dels at foretage en oplæring af konsulenterne og revidere procedurer i arbejdsskadeafdelingen, dels mhp. at deltage i oprydningen og konkretsagsbehandlingen af sagerne.

Direktoratet for Sociale Anliggender og Arbejdsmarked påregner fra 1. juli 1996 selv at opnormere arbejdsskadeområdet med en juridisk uddannet fuldmægtig som fastansat.

Endelig er der med Arbejdsskadestyrelsen aftalt, at ved ansættelse af ny fuldmægtig til arbejdsskadeområdet vil vedkommende skulle på et introduktionskursus af to måneders varig i Arbejdsskadestyrelsens Ulykkeskontor, forinden tiltrædelse i Grønland, mhp. at vedkommende opnår et kendskab til sagspraksis på området.

- Den økonomiske afregning og budgetkontrol vedr. arbejdsskadeområdet er omplaceret til Direktoratets administrationsafdeling mhp. at sikre

en kvalificeret og kontinuert sagsbehandling mhp. de økonomiske procedurer og regnskabsaflæggelse.

Et nyt EDB-baseret sagsbehandlingssystem er under udvikling, og forventes installeret ultimo juli 1996. Systemet skal dels understøtte sagsbehandlingsprocedurerne, dels sikre et overblik over korrespondance, sagsakter, tidsfrister etc. og endelig give mulighed for, via udtæk og statistikker, at foretage en ledelsesovervågning af sagsbehandlingstider og -aktivitet samt beskrive området mht. skadestyper, antal forsikrede etc. i en årsrapport.

- Ikrafttrædelsen af en forretningsorden for Nævnet for Arbejdsskadeforsikring primært mhp. en egentlig revision til den gældende anordning, men også tilpasset nye procedurer, således at en hurtigere og mere kvalitetssikret sagsbehandling sikres. Den ny forretningsorden er i Arbejdsskadestyrelsen mhp. godkendelse, og forventet ikrafttræden er 1. marts 1996. Udkast til orientering er vedlagt.
- Der planlægges kursus for Nævnet for Arbejdsskadeforsikring mhp. en grundig introduktion til anordningen og praksis på området, således at Nævnet, i øvrigt efter egen anmodning, er bedt udrustet til at vurdere enkeltsagerne og kvaliteten af indstillingen til Nævnet.

Forløbet og resultatet af oprydningssager på såvel person- som generelsager ?

Vedr. personsager for 1995 er disse sager gennemgået, og nye sager for 1996 og frem, er og vil blive behandlet i henhold til gældende regler og god forvaltningsskik.

Mht. personsager for 1994 og ca. 5 til 6 år tilbage iværksætter Direktoratet for Sociale Anliggender og Arbejdsmarked en total gennemgang mhp. at sikre, at ingen sager er uafsluttet eller ukorrekt sagsbehandlet. Dette arbejde omfatter gennemgang af ca. 4.000 sager, og er en arbejdsbyrde, som ikke løses uden ekstra tilførsel af ressourcer. For øjeblikket diskuterer Direktoratet og Arbejdsskadestyrelsen en model, hvor en trænet sekretær fra Arbejdsskadestyrelsen, bistået af to medarbejdere fra Direktoratet udover konsulenter og jurist i arbejdsskaden, varetager gennemgangen af sagerne. Det forventes foretaget over en begrænset tidsperiode af 4 - 5 uger, sandsynligvis i maj 1996, efter ofrårssamlingens slutning, hvorefter personsagerne er bragt i orden.

Direktoratets genrelle journalfunktion er i øjeblikket i færd med at gennemgå generelsagerne og sortere disse, og dette arbejde forventes afsluttet ultimo marts 1996.

Hvad der konkret vil blive gjort for at sikre et entydigt dokumentationsgrundlag vedrørende Nævnets forhandlinger ?

Der er til Nævnets møde 4. og 5. december 1995 taget beslutningsreferat fra Nævnets møder, og denne procedure jf. udkast til forretningsorden vil fremover blive fulgt.

Underretning om ny journalplan og instruks ?

Direktoratet forventer tidligst primo 1997 at overgå til Hjemmestyrets generelle journalplan.

Imidlertid er Direktoratets nuværende journalplan dækkende for det behov, der er på arbejdsskadeområdet, såfremt den nuværende journalinstruks bliver fulgt, og dette er der iværksat procedurer for, samt iværksat oplæring af sagsbehandlere i. Derfor vil en journalisering efter den nuværende journalplan også kunne sikre indsigt og overskuelighed i arbejdsskadeområdets sagsbehandling og afgørelser”.

Embedet modtog endvidere den 13. december 1996 følgende, supplerende redegørelse fra Direktoratet:

“ ...

Vi er stort set færdige med oprydningen, og kan derfor komme med følgende redegørelse:

Oprydningen af uafsluttede sager

I foråret 1994 gennemgik vi 100 arkivede sager fra 1994. 40 pct. af sagerne var ikke korrekt afsluttede, det vil sige at der ikke var truffet en afgørelse med ankevejledning.

På baggrund heraf besluttede Nævnet at gennemgå alle sager oprettet fra 1. januar 1991 til og med i dag.

En del af de uafsluttede sager kunne umiddelbart afsluttes, da det var åbenbart, at der ikke var erstatningsberettigende følger efter skaden. Til dette brug blev brugt en uformel skrivelse, hvori var anført, at det af sagens oplysning fremgik, at der ikke ville være tale om erstatningsberettigende følger, og at sagen derfor kunne afsluttes.

Det blev anført, at hvis den tilskadekomne ønskede sagen behandlet på normal vis, kunne dette ske ved en meddelelse herom inden 1 år fra afgørelsen om afslutning af sagen. Det blev endvidere anført, at afgørelsen kunne ankes til Den Sociale Ankestyrelse. Der var henvist til de relevante paragraffer, som var vedlagt i kopi.

Kun i ganske få tilfælde er der blevet bedt om genoptagelse.

Registrering af ind- og udgående post

Nævnet for Arbejdsskadeforsikring har i samarbejde med Hjemmestyrets interne EDB-afdeling udarbejdet en kravs-specifikation til et nyt arbejds-skadesystem.

Efterfølgende har Direktoratet og EDB-afdelingen holdt møde med et EDB-firma, og de har netop afgivet tilbud på levering af et færdigt arbejds-skadesystem. Hvis vi efter en nærmere gennemgang finder tilbuddet acceptabelt, vil det kunne være færdigt ultimo marts 1997.

Systemet vil være i stand til at registrere ind- og udgående post.

Indtil vi får et nyt EDB-system, vil vi stadig journalisere ind- og udgående post på de konkrete sager.

I alle sager oprettet siden 1. januar 1996 er der anvendt bilagsnummerring på samtlige bilag.

Journalisering af generelle arbejdsskadedokumenter

Landstingets Ombudsmand gjorde opmærksom på, at der var problemer i forbindelse med journaliseringen af de generelle arbejdsskadedokumenter.

Direktoratet oplyste efterfølgende, at vi tidligst primo 1997 vil overgå til Hjemmestyrets generelle journalplan. Arbejdsskadeforsikringen har dog i overgangsperioden lavet en ny journalplan, der gør de generelle arbejdsskadedokumenter lettere at finde.

Der er således ikke længere konkrete afgørelser i generel-sagerne og der er kun én sagsmappe pr. journalnummer.

Kopi af den nye journalplan er vedlagt.

Ankestatistik og sagsbehandlingstider

Kvaliteten af sagerne er højnet kraftigt.

Siden sidste møde i Nævnet for Arbejdsskadeforsikring i maj 1996 har Den Sociale Ankestyrelse truffet afgørelse i 25 ankesager. 4 af ankerne var indgivet for sent og Ankestyrelsen afviste derfor at behandle sagerne, 1 sag er blevet hjemvist til fornyet behandling og endelig er 20 af Nævnets afgørelser blevet tiltrådt af Ankestyrelsen.

Den Sociale Ankestyrelse har således ikke ændret en eneste af Nævnets afgørelser de sidste 7 måneder.

Sagsbehandlingstiden er ligeledes blevet acceptabel.

Sagerne bliver ekspederet så hurtigt som muligt. Vi har en målsætning om, at indgående post skal besvares inden for en uges tid. Sagerne gennemgås løbende med henblik på, om der skal sendes rykkerskrivelser, hvis vi mangler oplysninger fra fx kommuner eller sygehuse.

Gruppeforsikringen

Direktoratet har nu påbegyndt en oprydning af Gruppeforsikringen for tidligere år.

Det drejer sig hovedsageligt om administrationen af præmieopkrævnin-gerne fra kommunerne. Det forventes, at der i løbet af kort tid foreligger en handlingsplan for den fremtidige procedure.

Informationsmateriale

Direktoratet er i færd med at udarbejde to pjecer om arbejdsskadeforsikring. Den ene omhandler arbejdsskader generelt og den anden omhandler Gruppeforsikringen. Vi har mateiralet færdigt i løbet af et par måneder".

Ombudsmanden besvarede den 27. december 1996 Direktoratets redegørelser således:

"I forlængelse af Ombudsmandens udtalelse af 28. december 1995 i klagesagen vedr. ... (Nævnets j.nr. 357/89) har jeg nu modtaget underretning som tidligere aftalt med direktoratet.

Jeg har modtaget Direktoratets foreløbige underretning af 9.2. 1996, Deres j. nr. 69-05-00 & 69-05-01, hvor der bl.a. oplyses følgende:

Forbedring af den administrative styring af sagsbehandlingen:

- Arbejdsskadeafdelingen er blevet opnormeret med en konsulent, således, at konkretsagsbehandlingen nu varetages af to konsulenter og

ikke som tidligere af en konsulent og en overassistent. Endvidere påregnede man at opnormere arbejdsskadeområdet med en juridisk uddannet fuldmægtig fra 1. juli 1996.

- Arbejdsskadestyrelsen har udlånt en juridisk medarbejder med henblik på at oplære konsulenterne og revidere procedurer i arbejdsskadeafdelingen samt at deltage i oprydningen og konkretsagsbehandlingen.
- Den økonomiske afregning og budgetkontrol er omplaceret fra arbejdsskadeafdelingen til direktorates administrationsafdeling.
- Et nyt edb-styret sagsbehandlingssystem udvikles og forventes installeret ultimo juli 1996. Systemet skal dels understøtte sagsbehandlingsprocedurerne, dels sikre et overblik over korrespondance, sagsakter og tidsfrister, dels give mulighed for statistiske udtræk, ledelsesovervågning og udarbejdelse af årsrapporter.
- En ny forretningsorden for Nævnet for Arbejdsskadeforsikring udarbejdes med forventet ikrafttræden 1. marts 1996.
- Der planlægges kursus for nævnets medlemmer, så de bliver bedre rustet til at vurdere enkeltsagerne og kvaliteten af indstillingerne til nævnet.

Forløbet og resultatet af oprydningsarbejdet på såvel person- som generelsagerne:

- På personsager fra 1994 og 5 til 6 år tilbage er der iværksat en total gennemgang med henblik på at sikre, at ingen sager er uafsluttede eller ukorrekt sagsbehandlet. Dette omfatter ca. 4000 sager og forventes afsluttet i maj 1996.
- Generelsagerne gennemgås og sorteres af direktoratets journalfunktion og arbejdet forventes afsluttet ultimo marts 1996.

Sikring af et entydigt dokumentationsgrundlag vedrørende nævnets forhandlinger:

- Der er på nævnets møde den 4. og 5. december 1995 taget beslutningsreferat og denne procedure vil fremover bilve fulgt i overensstemmelse med nævnets forretningsorden.

Ny journalplan og instruks:

- Direktoratet forventer tidligst primo 1997 at overgå til Hjemmestyrets generelle journalplan. Der er iværksat procedurer for og oplæring af direktoratets sagsbehandlere så det sikres, at direktoratets gældende journalplan og instruks bliver fulgt.

Den 26.7.1996 modtog jeg kopi af Direktoratets brev af 22.1.1996 til klager, hvor man besvarer de spørgsmål, som klager rettede til nævnet i brev af 13.10.1994. Samtidig beklager Direktoratet over for klager, at brevet ikke er blevet besvaret tidligere.

Endelig har jeg modtaget Direktoratets underretning af 11.12.1996, Ders j.nr. 69-05-00, hvor der bl.a. oplyses følgende:

- I forbindelse med oprydningen af personsagerne gennemgik man i foråret 1996 100 arkiverede sager fra 1994. 40% af sagerne var ikke korrekt afsluttede, dvs. at der ikke var truffet afgørelse med ankevejledning. På denne baggrund besluttede nævnet at gennemgå alle sager oprettet efter 1. januar 1991. En del af de uafsluttede sager kunne umiddelbart afsluttes, hvilket er sket ved skriftlig orientering til tilskadedkommende, der bl.a. er blevet gjort opmærksom på, at pågældende inden 1 år kunne anmode om genoptagelse af sagen, ligesom der blev henvist til relevante paragraffer og givet klagevejledning. Kun i ganske få tilfælde er der blevet bedt om genoptagelse.
- Vedrørende oprydning på generelsagerne, herunder overgang til Hjemmestyrets generelle journalplan primo 1997, har arbejdsskadeafdelingen dog i overgangsperioden lavet en ny journalplan, der gør de generelle arbejdsskadedokumenter nemmere at finde. Der er således ikke længere konkrete afgørelser i generel-sagerne og der er kun én sagsmappe pr. journalnummer.
- Endelig har Den Sociale Ankestyrelse, der har haft 25 ankesager til behandling, ikke omgjort en eneste af nævnets afgørelser siden maj 1996.
- Nævnet for Arbejdsskadeforsikring har indført en målsætning om, at indgående post skal besvares inden for en uges tid og sagerne gennemgås løbende så der om nødvendigt udsendes rykkerskrivelser.

Jeg tager de ovenfor nævnte oplysninger til efterretning og foretager mig ikke yderligere vedrørende disse punkter.

Vedrørende sikring af dokumentationsgrundlaget for udgående post oplyser Direktoratet endelig i brevet af 11.12.1996, at man forventer, at et nyt edb-system til registrering af ind- og udgående post vil være færdigt ultimo marts 1997.

Jeg afventer fortsat en opfølgning vedrørende dette sidste emne, og skal således anmode om underretning, når implementeringen af edb-systemet som helhed er tilendebragt”.

Årsberetningen for 1995 side 40 ff.

“32-3 Sagsbehandling i personalesager, herunder aktindsigt, begrundelse, klagevejledning og sagsbehandlingstid”

Ombudsmanden henstillede i ovennævnte sag, at et af Personaledirektoratet meddelt afslag på aktindsigt blev genbehandlet.

Ombudsmanden modtog den 15. januar 1996 kopi af følgende brev fra Personaledirektoratet til klager:

“Personaledirektoratet har den 6. december 1995 modtaget Landstingets Ombudsmands udtalelse af 5. december 1995 samt efterfølgende, den 20. december 1995, en kopi af udtalelsen fra Landsstyrets Sekretariat, hvortil Landstingets Ombudsmand bl. a. henviser.

Landstingets Ombudsmand har i sin udtalelse henstillet, at Personaledirektoratet genbehandler det meddelte afslag på aktindsigt i ... afskedigelses-sager samt sagen vedr. ... øjeblikkelige fratræden, idet direktoratet skal oplyse, at ... fratræden skete efter eget ønske, jf. vedlagte fotokopi af pågældendes opsigelse.

Landstingets Ombudsmands henstilling indebærer, at Personaledirektoratet nødvendigvis må undergive samtlige foreliggende oplysninger og dokumenter ide tre sager en konkret vurdering med henblik på en stillingtagen til, hvorvidt de skal undtages helt eller delvist fra aktindsigt.

Idet det må påregnes, at Personaledirektoratets sagsopfølgning ellers vil blive særdeles tidsrøvende, findes det formålstjenligt, at De allerede nu fremkommer med en nærmere konkretisering af, hvilke oplysninger, De ønsker at blive gjort bekendt med.

Personaledirektoratet vil afvente denne konkretisering”.

Embedet tilskrev den 29. januar 1996 Personaledirektoratet således:

“Ombudsmanden modtog den 15. januar 1996 kopi af Direktoratets brev af 10. januar 1996 til klager, hvoraf det forudsætningsvis fremgår, at Direktoratet har fulgt den herfra givne henstilling om at genbehandle klagers ansøgning om aktindsigt, idet Direktoratet dog har anmodet klager om at konkretisere sin begæring.

Ombudsmanden tager Direktoratets beslutning om at genbehandle ansøgningen til efterretning, idet man tillige herfra ikke har bemærkninger til anmodningen om, at klager konkretiserer sin ansøgning.

Sagen anses hermed for afsluttet herfra”.

7. Stikordsregister

Administrativ rekurs	21
Aktindsigt	14, 23, 47, 65, 109
Alkohol	3, 57, 61
Argentina	9
Begrundelse	3, 14, 29, 32-34, 40, 41, 47, 53, 58, 59, 61, 67, 71, 72, 78, 109
Budget.....	2, 5, 11
Cypern	9
Den europæiske Menneskerettighedskonvention	9
Den Grønlandske Retsvæsenkommission	8
Direktoratet for Erhverv, Trafik og Forsyning	42, 44, 57, 89-92, 97, 99, 102
Direktoratet for Sociale Anliggender og Arbejdsmarked	103
EDB	7, 9, 11, 22, 90, 92-94, 98, 99, 104, 106, 107, 109
Embedets etablering.....	2, 5-7
Entreprise.....	42
Ferie	3, 68-72, 74-83
Feriefrirelse.....	3, 68, 70, 71
Feriegods	3, 68-71, 73
Feriegodtgørelse	69, 76, 81
Flyttegods	68-75
Folkeskolen.....	75, 81
Folketingets Administration	8, 9
Folketingets Ombudsmand	6, 8, 26
Forbrugerklageudvalget.....	10
Grundloven	46
Gruppeforsikringen.....	106, 107
Habilitet	48
Hjemmestyrets Danmarkskontor	8, 92
INI A/S.....	7, 10
Jagt.....	27, 83, 85, 88
Klagevejledning.....	28, 29, 53, 108, 109
Kreditoplysningsbureau.....	4, 89, 94, 95, 97
Landingsbaner	2, 25, 42-45, 49, 53
Landstingets Bureau	6, 7, 11
Landstingets Formandskab	6, 8, 11
Landstingets Forretningsorden	8
Landstingets Lovudvalg.....	8, 61
Legalitetsprincippet	46
Lighedsprincippet	46

Lov om offentlige myndigheders registre.....	91-95, 99
Modregning	2, 27
Månedsopgørelse	3, 37, 38, 40
Notatpligt.....	3, 22, 41, 46, 47, 67, 68
Nukissiorfiit.....	89-92, 94-102
Ny Ombudsmand.....	2, 5, 6
Nævnet for Arbejdsskadeforsikring.....	104-108
Offentlighed i forvaltningen	10, 47, 65, 68, 93, 94, 99, 100
Ombudsmandslovens § 15.....	8
Ombudsmandslovens § 16, stk. 2	98
Ombudsmandslovens § 4, stk. 2	10
Ombudsmandslovens § 6, stk. 2	21
Ombudsmandslovens § 7, stk. 4	24
Partshøring.....	3, 29, 30, 32, 33, 39, 47, 53, 58, 67
Personale.....	2, 5-9, 71, 72, 74, 75, 109
Personaledirektoratet	8, 57-59, 61, 62, 65, 69-71, 74-79, 82, 109
Regnskab	2, 5, 11
Rejser og besøg.....	2, 5, 8
Rensdyr.....	4, 27, 83, 85, 87, 88
Rensdyrlicenser	2, 26, 27
Revision.....	2, 5, 11, 96, 104
Sagsbehandlingslovens § 19	32, 39
Sagsbehandlingslovens § 22	40, 71
Sagsbehandlingslovens § 24.....	41, 67, 72
Sagsbehandlingslovens § 7, stk. 1.....	28
Sagsbehandlingslovens § 7, stk. 2.....	20, 35, 36
Sagsbehandlingstid.....	3, 14, 15, 21, 29-31, 83, 88-90, 98, 103
Sagsdokumentation.....	42, 103
Skattedirektoratet.....	29-35, 39, 91, 93-95, 100-102
Skatterådet	29-35
Smidig sagsbehandling	22
Tavshedspligt.....	14, 63, 65
Tjenestemand.....	3, 57, 61, 62
Uansøgt afsked	3, 57, 60, 67
Underholdsbidrag	28
Vejledning om sagsbehandlingsloven.....	21, 32
Vordingborg Amtshospital.....	2, 26